

ДАБОАР

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА

БИЛТЕН МАНАСТИРА УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОБРУНУ

ЧОВЕК

По речи Аврамовој, човек је - *земља и пепео* (1 Мојс. 18,27); по речи пророка Исаије - *сено* (Иса. 40,6); по речи Давида - *као трава* (Псал. 37,2); по речи Проповедника - *сујења* (1,14; 11,10); и по речи Павловој - *грешник* (1 Тим. 1,15). У овој Павловој речи оплакује се сав род људски, свеколико човечанство...

И тај пепео, то сено, сујењу Бог прима за сина. Каква се достојна захвалност може наћи за ову милост? Где наћи такву реч, такву мисао, да би се њима прославило ово преобиље милости? Човек излази из граница своје природе, од смртног постаје бесмртан, ... од једнодневног - вечан, једном речју, од човека - син Божји, бог. Зато што удостојивши се да постане сином Божјим, без сумње имаће у себи достојанство Оца, поставши наследником свих отачких добара.

Како је велика даровитост Господа? Како широка рука!... Грехом обешчашћену природу приводи скоро у исту част са самим собом... (Григорије Ниски).

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

Децембар:

4. Служио Св. литургију у капели Духовне академије и богословије у Србињу
- исповјест и причешће студената и богослова
- рукопротискао у чин чтеца 18 студената и богослова
19. На дан своје Крсне славе Светог оца Николаја, Господин Митрополит је служио у цркви Св. пророка Илије у Сокоцу.

Јануар:

6. На Бадњи дан служио вечерње у Романијској Лазарици
- осветио бадњаке и присуствовао паљењу бадњака у црквеној порти.
7. На Божић служио Свету литургију у цркви у Сокоцу.
8. Служио Свету литургију на други дан Божића у Старој православној цркви у Сарајеву и приредио пријем у Дому Свете Текле
- у 18 часова присуствовао отварању изложбе икона академског сликара Марије Давидовић из Милића. Изложба одржана у хотелу „Панорама“ у Палама.
9. Служио Св. литургију у цркви Успења Пресвете Богородице у Палама.
10. У Сарајеву се састао са предсједником федерације БиХ г. Алијом Изетбеговићем. Разговарао је о повратку црквене имовине и поправци оштећених објеката и цркава.
12. У цркви Светог Василија Острошког у Вељинама - Которац служио Св. литургију.
14. На Српску Нову годину Служио Св. литургију Василија Великог - у парохијском здању Старе православне цркве у Сарајеву примио г. Корнелија

Самаругу, предсједника међународне организације Ц. К.

16. Учествовао у разговору са мр. Момчилом Крајишником и др. Драганом Калинићем приликом посјете предсједнику МКЦК г. Корнелија Самаруге у Палама
- у школи Светог Саве у Зворнику одржао предавање на тему: Функција школе у његовању светосавске духовности.
17. У владичанском двору у Сокоцу примио шефа мисије за контролу избора амбасадора Роберта Фровика.
19. На Богојављење служио Св. литургију и извршио Богојављенско освешћење воде у цркви Рођења Пресвете Богородице у Зеници.
20. Присуствовао Св. литургији у Саборној цркви у Новом Саду и пресе-

као славски колач о Крсној слави епископа бачког госп. Иринеја.

27. На празник Светог Саве служио Св. литургију и пресекао славски колач о храмовној слави и стогодишњици цркве у Блажују - Илида
- у 14 часова састао се и разговарао о поправци порушених цркава и црквених објеката, те о повратку одузете имовине Цркви са чланом предсједништва БиХ г. Крешимиром Зубаком.
31. Осветио службене просторије Финансијске полиције и пресекао славски колач на празник Св. Атанасија Великог Крсне славе ове службе
- одржао сједницу Епархијског Управног Одбора Епархије дабробосанске са члановима овог Одбора.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива **Логосом**. Превести то име са **Реч** или **Глагол**, то значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, у ствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** – јеврејска реч – је по смислу блиска појму Мудрости, живог Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртог Еванђеља као Светлост и Живот.

ГЛАСНИК СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

КО ЈЕ ЧОВЕК?

Ко си ти човече?

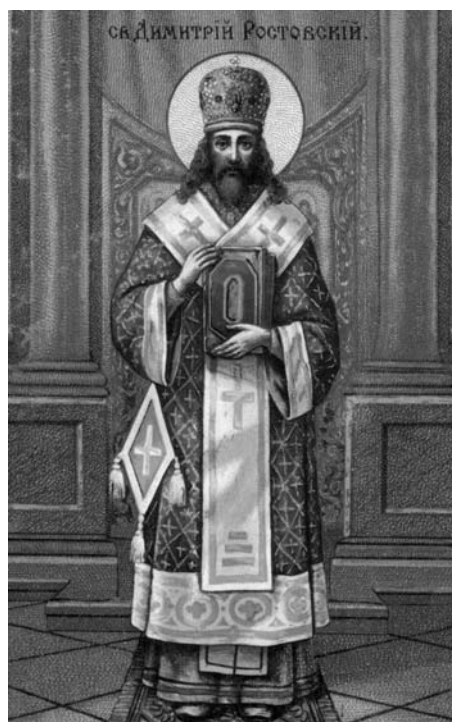
Брате и сапутниче мој, ти ниси *ванбрачно чедо* природе, које је она произвела из своје богате, али у исто време, за почетак живота, мршаве „утробе“ без твога Родитеља. Зар не знаш да природа не ствара живот, већ га одржава. Природа не ствара памет, али је, као већ створену, одржава и омогућава. Природа није створила човека, али омогућује одржавање једанпут већ створеног човека. Природа њиха и љуља живот, али је клица живота морала доћи изван ње. Зато није човек ванбрачно чедо природе, коме се незна Отац. А, ако није тако, и ако је природа човеку и отац и мати, зашто човек пати у крилу своје мајке, природе? „Јер пре јела мога долази уздах мој, и као вода ражљева се уздах мој“ (Јов. 3, 24). Ако је ово једино јело живота, зашто се човек осећа гладним пре и после њега? Ако је природа и отац и мати човеку, зашто човек напушта природу као пасторче? Ако је природа човеку сав „залогај“ постојања, зашто човек није задовољан својом природом? „Риче ли дивљи магарац код траве? Муче ли во код пиће своје? Једе ли се блугато без соли? Има ли сласти у беоцету од јајета“ (Јов 6, 5-6). „Ако човек није створен за Бога, зашто је срећан само у Богу? Ако је човек створен за Бога, зашто је против Бога?“ (Б. Паскал).

И није човек само *брачно дете* својих земаљских родитеља, јер, да би постао неко родитељ треба родитељ и њему да постоји. Човек није могао да створи човека, ако сам није створен од Нествореног. Ми нисмо постали по својој вољи, јер да би неко нешто желео, мора пре тога постојати. Нити смо ми рођени по вољи, искључиво по жељи својих родитеља, јер многи родитељи не желе децу и она се рађају, и многи супружници желе децу а она се не рађају. Ми смо настали по вољи Божијој. Од Бога смо дошли. Зато је разумљив „јак“ људски у крилу „мајке“ природе, и зато је објашњив вапај човечији иако се налази у наручју земаљских родитеља.

Зато, на питање: Ко си ти, човече, одговарамо: Ти си најдраже чедо Божије, син Божји на земљи и на школовању за вечни живот.

Одакле долазиш, човече?

Кажем ти, човече, од Бога потичеш. Није твој предак ни вода, ни дрво ни мајмун, већ твој предак и твој родитељ, није нико други, до Господ Бог. Ево ти разлога да дигнеш високо погурену главу своју, јер си царевић највећег Цара, и житељ најдостојнијег Царства. Вас неразумна или малоразумна сабраћа моја, који ову истину сматрате за илузију, пита мречима светитеља: „Докле ћете нападати на човека? Сви хоћете да га оборите као зид наваљен, као ограду испроваљивану. Баш наумишпед га свргну са висине, омиље им

лаж, устима благосиљају а у срцу куну“ (Псал. 61, 3-4). Зашто, сабраћа моја, зашто бацате човека у блато земље, када је он са плавог неба? Зашто његово порекло изводите од мајмуна, хијене, слона, када је он, заједно са свима јединкама живота, од Бога? Зашто нажао чините и себи и браћи својој? Ако је ваш предак мајмун, зашто се врећате када вас мајмуном назову? И ако сте, доиста, потомак хијене, како учите, зашто се љутите кад вам кажу да сте гробар живота? Иако порекло своје изводите од слона, зашто се

жалите на своју тупавост и недотапност? Нико се никада није наљутио када су му казали да је од Бога, да ради као Бог, да личи на Бога. Но поред свега знајте, какви су идеали човечији, такав је, односно такав ће бити и сам човек. Што је знаменитије порекло човека то је и човек важнији, и обратно. Изводећи порекло човека са најнижег ступња учинили сте човека ништавним. Зато он и јесте предмет, артикал у вашој доктрини и дугме на капуту, који сте државом назвали. Највећи идеал човечији јесте, да је човек чедо Божије, да Бог води рачуна о њему, те да није остављен самом себи, случају или праву јачега у вртлогу сиве и безличне кружне егзистенције. Зато ми, баш, тешко падају речи: „Сваки дан руже ме непријатељи моји, и који су се помамили на мене мном се уклаиу. Једем пепео као хлеб, и пиће своје сузама растварам“ (Псал. 102, 8-9). Заиста, заиста, ми је тешко када ми кажу да сам пуко ништа, да сам само инвентарска ствар и то једино овде на земљи, кад ми кажу да сам потомак мајмуна, да сам игра случаја. Врећају ме те ниске речи, та пакосна заједања, те отужне оскоруше. Врећају ме, ох, да је само то?! Врећање и ниподаштавање ма кога човека пуни моју душу пеленом горчине и од те горчине стегнуло се срце моје, погурила се личност моја. Прикупљај снагу и узвикујем: Подигни главу претоварени човече и погледај на небо! Тамо је дом твој, тамо је предак и Творац твој. Збаци са себе наметнуте товари заблуда, предрасуда, доктрина и мисли свесно, непристрасно, индивидуално, одговорно. Ти ниси од увек у кући овога света, нити ћеш вечито у њој остати да имаш времена за лутања и странпутице. Погледај право на небо, од кога те овађају, и труди се да добијеш само небо, и све си остало купио и добио. Ослушни жубор вечног живота, који тече у теби и око тебе! Од Бога си дошао и к Њему се мораш вратити. Не заборави да си наг дошао на овај свет и да ћеш се наг вратити са њега! „Јер сам гост и допљак у Тебе, као и сви стари моји“ (Псал. 38, 12). Па, иако смо затворени у кавез простора и времена, то нас је обуздала Божија правда и наша немоћ, Његова љубав а наша мржња. Зато смо и послати на ово раскршће живота, да би угодним животом искајали неправду своју. Подигни главу, пали човече, и достојан-

ствено саслушај речи Спаситељеве, у коме је правцу циљ твога пута и смер твога живота: „Будите савршени као што је савршен ваш Отац небески“ (Мат. 5, 48).

Куда одлазиш човече?

Ка Богу одлазиш, човече. Једног си-
вог дана поћи ћеш. о човече, али куда?
Брзо ће проћи време твога боравка на зем-
љи. Твоја лепота ће се за часак смежура-
ти и наборати; твоја слава као мехур
ишчезнути и као восак истопиће се. Да ли
можеш да се орјентишеш у простору ко-
јим путујеш и у вечности да утврдиш трену-
так свој? Ако путујеш, куда путујеш?
Кажемо да си гост и дошљак на земљи,
али коме си дошао у госте? Хијени, или
слону, или мајмуну? И ако из гостију од-
лазиш, у коме правцу креће твоја пута-
ња? „Као што је изашао из утробе матере
своје наг, тако опет одлази како је дошао,
и ништа не узима од труда свога да понесе
у руци својој. Каква му је корист што се
труди у ветар?“ (Књ. Пропов. 5, 15-16).
Да, да, брате и сапатниче мој, једног про-
заичног и за тебе мрачног дана заврши-
ћеш стазу своју и поћи, али куда? Гле,
поток тече ка мору и своје ушћу. И дрво
расте ка сунцу, а чему ти човече гредиш?
- Ка Богу човече одлазиш, ка Богу миру
своје, ка Богу родитељу своје. „И врати
се прах у земљу, како је био, а дух се врати
к Богу, који га је дао“ (Књ. Пропов. 12, 7).
Нико од нас не зна где ће оставити кости
своје, која ће их утроба земље и где ће их
оглодати, у коме тренутку времена ће се
раставити наша душа од тела. Једно што
нам је извесно а то је да ће се стаза нашег
живота брзо завршити.

Усправи се, од терета егзистенције,
погрбљени човече и смело погледај у сун-
це, јер оно теби служи а не ти њему. Свако
јутро и свако вече хита да ти служи. Упра-
ви се човече, загрли брата поред себе и за-
једно погледајте горе на престо који вам
је припремљен. Бог лично мисли о нама,
помаже нама и воли нас, „јер смо Његов
посао“ (Еф. 2, 10). Да би ти могао настати,
Бог се родио; да би се ти човече родио,
Бог је умро; да би ти вечно живео Бог је
васкрсао. Не окрећи се за собом, да гле-
даш гмизавце и четвороношце, када
имаш Бога за родитеља, промислитеља и
спаситеља. Ко хоће да буде *боголик* нека
не гледа у човеколиким створењима сво-
га прародитеља, већ у Богу, Творцу сво-
ме.

О. Ж. Г.

Као једну видљиву успоме-
ну на Великог Учитеља
има-ђаше Магдалена стручак црвене бул-
ке (мака) што га је узбрала с подножја
његова муче-ничког крста. Те су булке
изникле из многобројних капљица руме-
не крви што су се откидале из многоброј-
них рана Богочовека.

У ноћи између суботе и сутрашњег да-
на, схрвана болом, лежала је она на својој
постељи крај отвореног прозора кроз који
је улазио дах пролећне месечинасте ноћи
измешан мирисом процветалих бадема.

С њена ванредно правилногалика, бо-
је слонове кости, одражавао се анђеоски
мир, а велике очи опточене црнимлцима
обрва квасиле су се сузама. У мислима је
обнављала сву муку незаборављеног Ра-
вија и у души је осећала очајну празнину у
коју је полагано и сама тонула.

Она узме онај цветак и једна суза као
најплеменитијиopal затрепта на листићу
његову.

- Што венеш најплеменитији цвете
мој?

- Је ли то кобна судбина Онога кој нам
је вечни живот обећао?!

- Не венем, већ хоћу да живим! рече
тихо цвет.

Магдалена се трже и увојци дуге косе
као мрке свиле нити расуше се по јасту-
ку.

Разрогачених очију гледаше она ово
ново чудо са страстишта Равија.

Али прије но што би и проговорила
даље, цвет булке продужи:

- Ја сам сада пламен. Иди и носи ме на
гроб Погребенога и упали светлост коју
неће ни сва мора земаљска угасити. Ја сам
пламен, носи ме. Твоја је душа пуна вере и
ти си дорасла највећој весталки света.

И Магдалена, која бијаше сва у Хри-
сту, затрепта као трска на ветру. Разуме-
ла је глас што је долазио с оне стране

гроба и испуни се великим блаженством.

Још једанпут јој блесну пред очима
крст с распетим Учитељем и Његове го-
лемеречи: „Оче, опрости им, не знају шта
чине! жж, дадоше јој заправо да своје Го-
споду припреми путе за улазак у бесмртну
славу.

А када свану Дан Недељни и Велика
Светлост с гроба Ускрслога испуни цио
врт Јосипа Ариматејца, Магдалена, оза-
рена радосћу Великог Подвига, стајаше
с цветом црвене булке покрај уклоњене
плоче са отвора гроба.

- Ускрсао је! - радосно је довикнула
Петру и другим ученицима Учитељевим,
који су се уплашени и забринутиза посла-
ње Учитељево били сакрили у потлеуши-
це међу старим зидинама јерусалимским.

- Ускрснуо је! - нежно је поздрављала
децу, старце и жене пред синагогама
уличким.

И кудгод је Магдалена прошла с пла-
меним цветом овим, свуда је разносила
светлост Ускрснућа. И сви који вероваху
радосно је дочекиваху, и у знак големе ра-
дости китише се црвеним цвећем, љубећи
се међусобно. И пропуштаху је међу пр-
ве...

Исаије Мийировић

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ЈОВАНА КУКУЗЕЉА

Блажени Јован родио се у Драчу; пореклом Словенин, но образовање добио у Цариграду грчко, пошто због прекрасног гласа и изузетног музичког дара би узет на музичку школу у Цариграду. Његово презиме Кукузељ указује на његово словенско порекло. Када су га на царском двору, где се због дивног гласа васпитавао са другом децом, другови питали, шта је јео, он је, не знајући још добро грчки језик, одговорио: Куку-зеље. Грчка реч *koukia* значи боб, пасуљ; а зеље је српска реч. И зато га другови у шали прозваху Кукузељ; и тај шаљиви надимак остаде му заувек као презиме.

Необична умешност у певању учинила је да је Јован постао начелник дворских певача и љубимац самога цара (Алексије I Комнен) и великаша. Постао је славан и због многих дела која је написао о црквеном појању. Ценећи његове дарове и врлински живот, цар се спремао да га ороди са неким од својих великаша. Али млади девственик није желео да се жени; срце га је вукло на супротну страну: ка пустињачком молитвеном животу и тајанственим радостима и анђелским усхићењима монашког побожног тиховања. И Бог, видећи чистоту и искреност његове намере, убрзо му испуни жељу.

У то време догоди се да игуман Светогорске Лавре светог Атанасија дође у двор цару ради својих манастирских послова. Млади Јован се сrette са њим, откри му чежњу срца свога, и они се спријатељише. Старац игуман благослови његову намеру. Неко време по одласку игумана, Јован тајно напусти двор, са штапом у руци и одевен у подеране хаљине. И тако стиже у Свету Гору, пред капију свете Лавре. На вратарево питање, ко је, одакле је и шта жели. Јован одговори да је он сељак, пастир и жели да буде монах. Вратар му на то рече: Још си млад. Добро је у младости узети на себе јарам Господњи, скромно одговори Јован и свесрдно мољаше вратара да га пријави игуману. Вратар обавести игумана и братију о непознатом дошљаку. Они се обрадоваше, јер им је био потребан пастир за чување стоке. Јован би примљен у братство: постригоше га и одредише да на планинским пашњацима чува манастирско стадо. Ова дужност, потпуно нова, веома обрадова побожног појца: он се са својим стадом отисну у дубину светогорских пу-

стиња, и омиљено му занимање бејаше богоразмишљање и молитва.

Међутим, цар, дознавши за бекство свога љубимца, силно се ожалости и посла чак и у нека најудаљенија места људе да траже Јована. Али Јован, покривен Богом, не би пронађен од царевих изасланика, иако су били и у Светој Гори, па штавише и у самој Лаври светог Атанасија. У строгом пустињачком животу Јовану тихо и спокојно пролажаху дани и године; и он просто није могао да се довољно нарадује свом новом положају.

Једном, седећи крај свога стада које је мирно пасло, он утону у потресно и дубоко размишљање: мисао га ношаше пучином његове прошлости, и срце му трепераше од узбудљиве молитвене захвалности Господу Христу и Његовој Пресветој Богомајци за Њихово промишљање о њему. Држећи да никога нема у пустињи и да га нико чути неће, Јован стаде певати своје божанствене химне. Његов анђелски глас разливао се далеким ехом и замирао својим слатким звуцима на пустињским висинама Атона. Дуго и у сласт је певао разнежени Јован, не видећи и не знајући да га прикривени пустињак слуша из једне дивље пукотине близу њега. Дивно пастирево певање потресе строгог пустињака, гану га до суза и учини благодатни утисак на његову раздрагану душу. Док је Јован певао, пустињак не скидаше очи своје с њега, не схватајући откуда у пустињи такав анђелски глас, та-

кав беспримеран певач. Запрешаћење пусињаково достиже врхунац када примети да и саме козе не пасу занесене милосвучним песмама пастиревим: оне, окруживши свога пастира, стајаху немично око њега као без даха, очаране његовим анђелским гласом. Пустињак онда оде у Лавру и извести игумана о дивном пастиру и његовом дирљивом певању. Јован би позван у Лавру и, приморан заклетвом, откри игуману да је он начелник дворских певача Јован. Гледајући суво испошћено лице Јованово, игуман једва распознаде у Јовану царевог љубимца, с којим се он беше зближио у Цариграду, и који тада беше у пуној снази и румених образа. На сузну молбу смиреног Јована, игуман га остави на истом послушању: да чува козе.

Но игуман, бојећи се да цар не сазна где се налази његов љубимац, сам отпутова у Цариград да лично обавести цара о томе. Опрости, господару, служи твоме! - рече старац цару. Преклињем те Богом који свима и свакоме од нас жели спасења, родитељски саслушај молбу и испуни је, да и Бог испуни на добро жеље твоје. - Дирнут дубоким смирењем старца, цар га благо упита: Шта ти, оче, желиш од мене? - Опрости, господару, ако будем сувише смео пред твојим величанством. Молба је моја ништавна, и теби је лако испунити је, само је потребна једна реч твоја. Испуњење пак моје молбе биће радост за анђеле на небу и богатство за моју лавру. - Кажи шта желиш, и ја ћу све учинити, благо прозбори цар. - Царска је реч светиња, смерно примети игуман; она је непроменљива. - Тако је, оче! рече цар, ганут старчевом простотом: шта дакле желиш? - Подари нам једног од твојих поданика који иште вечнога спасења себи и моли се за државу твоју; то желим, и ништа више, рече игуман и ућуга. - Нека буде по твојој вољи! весело одговори цар, па упита: А ко је то, и где је? - Он је код нас, и већ је у анђелском монашком чину, бојажљиво изговори старац: име му је Јован Кукузељ... - Кукузељ? изненађено рече цар, и сузе му грунуше из очију. - Тада игуман подробно исприча цару о Јовану. Цар је пажљиво саслушао, и на крају од срца ускликну: Жао ми је јединственог певача! Жао ми је мога Јована! Но пошто се већ постригао, - нема се куд Спасење душе је изнад свега: нека се моли за спасење моје и царства мога.

О БОЖАНСКОЈ СЛУЖБИ

Старац благосиљаше Господа и мило- стивог господара, и врати се радостан у своју лавру. Од тога доба Јован остаде спокојан и слободан; изабра себи позади манастира усамљено место, сагради себи келију и цркву у име светих Архангела, ту провођаше усамљенички по шест дана, а недељом и празником одлажаше у сабор- ну цркву и певаше за десном певницом са осталим појцима. Тај његов труд и рев- ност у светом појању бише награђени не- беском мутехом. Једне суботе, пропојавши Акатист, после бденија он седе у стасиди- ју, седиште, према икони Богоматере, пред којом се читао Акатист, и онако уморног ухвати га лаки сан. „Радуж се Јо- ване!“ чу он одједном благи глас. И он ви- де: блистајући небеском светлошћу стоји пред њим Богомати; и говори му: „Певај, и не престај певати; ја те због тога нећу оставити“. - При тим речима Богомати метну Јовану у руку златник, и постаде невидљива.

Потресен осећањем неисказане радо- сти, Јован се пробуди и стварно угледа златник у својој десној руци. Сузе искрене захвалности потекоше из очију христоче- жњивог појца, и он заплака пун радости због неизрециве према њему милости и благослова Царице Небеске. Златник би привешан к икони Богоматере, пред ко- јом је Јован певао и удостојио се небеског виђења. И биваху необична чудеса од иконе и од самог златника.

Од тога времена Јован усрдније него раније вршаше своје послушање за пев- ницом. Али, колико од тајних келијских подвига, толико од дугог стајања у цркви, њему отекоше ноге, отворише му се ране на ногама и провреше црвине. Али бла- жени није дуго страдао од тога. Њему се, као и раније, у време лаког сна, јави Бого- мати и тихо изговори: „Буди одсада здрав!“ - Ране несталоше, и захвални Јо- ван остатак дана својих проведе у ванред- ним подвизима созерцатељног живота, и толико се усаврши у духовном животу, да се удостоји провидетидан и час своје кон- чине.

Пред смрт блажени Јован се умилно опрости са братијом којим се беху стекли к њему, и нареди им да му тело сахране у његовој цркви светих Архангела. Са рај- ским осмехом на молитвеним уснама, он отиде ка Господу. И сада на небесима, за- једно са анђелским хоровима, неућутно слави Увекслављенога, Кога и од нас не- ка је част и слава и благодарност кроза све векове. Амин.

Из Жиција свейих за окйобар

Човек долази у цркву. Прва ствар са којом служба за- почиње јесте тишина. Ми смо навикли да причамо и када смо сами. Али да би смо чули Бога, треба да прекинемо бескрајни монолог и у тишини допустити да се чује Реч Божија. Св. Августин је рекао: „Не узнемиравај, се душо моја, не узнемиравај се. Не загушћу ухо срца свога бучном ужурбаностју“. Ми улазимо у цркву гдје нема „бучне ужурбаности“, узбурканих светских брига, чији смо робови. када влада тишина, постајемо слободни од за- ношења стварима, бригама и навикама. А на ову Царску слободу подсећа нас прва радња на свеноћном бденију - кађење.

Свештеник кади иконе, храм и народ присутни у храму. Он кади људе јер је чо- век икона, створена по облику и подобију Божијем. Помислите - човек који је у све- ту, ван црквених врата вековима био роб, незнатна линост - сада у цркви прима сво- је истинско достојанство - њега каде кла- њају му се и поштују га, баш као икону. Човек се усправља и отреса прашину зе- маљских брига и свакодневне испијено- сти и подиже лице своје ка Небу. Он није више сељак, муж, старац, господар или слуга; човек се налази пред Богом и суо- чава се са Вечношћу.

На самом почетку свештеник говори о овој вечности: „Слава светој, јединосу- шној, животворној и нераздјеливој Тро- јици, сада и увек и у векове векова“, а хор одговара: „амин“. И тако започиње Бо- жанска служба. О чему она говори? О најважнијем јер молитва и јесте разми- шљање о најважнијем. Увјеравамо се да ни филозовске идеје, ни правила, ни етичке норме сами по себи - не могу спа- сити друштво од распада.

Поставља се питање: где је истина ко- ја је способна да препороди човека? Она се налази у светој Православној Цркви са њеном доктрином и светим тајнама, у бо- гом вођеном црквеном животу, она се на- лази у Христу. Из Спаситељског ковчега Цркве, сваком човеку се даје божанска сила за врлински и побожан живот. Зајед- ница човека са Богом, прекинута падом, обнавља се у светој тајни крштења. У све- тој тајни евхаристије је та заједница нај- ближа. Из ове заједнице човекова душа и његове духовне способности поново при- мају благодатну и животну силу; она по-

ново успоставља хармонију у људској природи, хармонију духовних и физичких потреба; она васкрсава све што је лепо и узвишено а острањује грех и порок. Само у Богу људска личност добија све што јој је потребно. У тами грешне ноћи, она проналази светионик вечног живота. „И Свјетлост свјетли у тами, и тама је не обу- зе“ (Јн. 1,5). После бесциљног пловљења на таласима мора живота, личност прона- лази једину праву стазу - Христа, који је „Пут, Истина, и Живот“ (Јн. 14,6). Упркос конфузији и животним олујама, чамац људске душе проналази спасоносног Кормилара, који каже: „Ја сам с вама у све дане до свршетка вијека“ (Мт. 28,29).

Где се налази почетак стазе духовног живота у Православној цркви верује се да је почетак духовности у врлини, према ве- ри у Христа и у испуњавању Његових све- тих заповести. Према мери испуњавању ових заповести хришћанин се сједињује са Христом и задобија благодат Светога Духа.

Ижитава наш живот своди се на то да је у свим нашим данима сигурније бити уз цркву, свештеника, молитву и ту живу слику спуштати у своју душу, него тумара- ти, тражећи живот тамо где га нема.

Са енглеског Р. Б.

БОЖИЈИ ДАРОВИ ЉУДИМА

Човек го долази на овај свет и го са њега одлази (Јов. 1,21; Тим. 6,7), то јест никакву материју не може однети одавде. Уместо материјалне имовине, он доноси духовну, у виду различитих духовних дарова Божјих, којима Творац снабдева сваког човека при доласку на овај свет. Ову истину открива нам данашње свето Еванђеље.

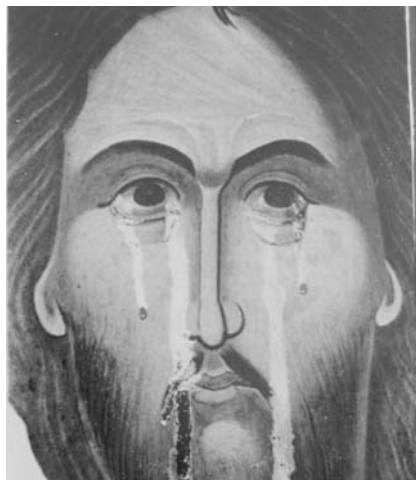
Неједнакост Божјих дарова. По својим врстама и величини, Божји дарови људима су неједнаки: једноме Он даје један, другоме други; једноме више, другоме мање. Ова неједнакост у доделјивању дарова често је давала и још увек даје повода људима који мање добијају да се жале на Божју „неправичност“ према људима.

Да ли је Бог доиста неправичан према неким? Ако је ово питање мучило људе у Старом завету, када су они Божје поступке вагали на својим нетачним мерилима, оно данас не треба да мучи ни једног човека, особито не хришћанина. Јер ми данас знамо зашто Бог тако неједнако поступа. Одговор на ово питање дао је Господ Исус Христос у данашњем Еванђељу својом причом о талантима, под којима треба разумети духовне дарове или способност.

При доделјивању дарова људима Бог поступа премудро и правично. Кад неједнако дели своје дарове људима Бог се не греша о своју правичност. Он тада поступа премудро и правично. Он је човека обдарио слободом, а као свезнајући Он унапред зна како ће који човек са добивеним даром поступити, па му према томе и даје свој дар: онеме који ће се трудити и добивени дар умножити, Он додељује више; а онеме који ће се трудити мање, додељује мање, а онеме који се неће нимало трудити, додељује најмање - дакле и њега не лишава. При томе поступа као мудри Домаћин, коме је стало до унапређења и увећања своје имовине; и као правичан Даро-

давац: свакоме према његовом труду и залагању.

Нема човека без Божјег дара. Божји дарови су разноврсни и неизбројни. Свакоме човеку Бог додељује по неки свој дар у виду ове или оне способности, којом он може да користи себи и друштву. Тако, један има способност језика, други за математику, трећи за уметност, четврти за музику, пети за технику, шести за књижевност итд.

Један брат упита св. Пимена: „Шта да чиним са греховима мојим?“ На то старац одговори: „Ко жели да се ослободи грехова, ослободиће се помоћу плача (кајања са сузама); а ко жели да поново не падне у грех нека плаче и моли се. Ово је пут покајања кога нам предаде Св. Писмо и оци, који су говорили: Плачите, другог пута ка спасењу нема осим плакања (дубоког покајања за грехе)“.

Одговорност човека за добивени дар. Као исправан и добар Домаћин, који воли тачност и уредност, Бог ће од сваког човека на крају овоземаљског живота захтевати рачун о датом му дару и поступању са њим: да ли се потрудио да га умножи, или га је „закопао“. При томе он поступа правично: коме је дао највише, од њега ће се највише и захтевати; коме мање, захтеваће мање; а коме најмање -

захтеваће најмање. Од свакога према онеме колико је примио (лука 12,48). Онога који по својој лености добивени дар „закопа“, и њиме никакву доброту не постигне, очекује осуда и казна на вечне муке, што је „сакрио сребро Господа свога“: „Неваљалог слугу баците у таму најкрајњу; онда ће бити плач и шкргут зуба“. А дар који он није искористио одузеће се од њега и дати онеме који је добио највише. „Јер свакоме који има даће се, и претећи ће му; од онога који нема, узетеће се и оно што има“. И о томе Бог поступа премудро и правично: одузима од леног и додаје трудољубљивом и вредном, јер Му је стало да се дарови Његови умножавају и корист људима доносе.

МОНАХ И СВЕТОВЊАК

Ти си у великој заблуди и обманујеш себе, ако мислиш да се друго захтева од световњака, а друго од монаха. Разлика је међу њима у томе што једни ступају у брак а други не. У свему осталом подлежу једнакој одговорности. Тако, који се гњеви на брата свога без разлога, био он световњак или монах, подједнако жалости Бога, и који „погледа на жену са жељом“, био он световњак или монах, подједнако ће бити кажњен за ову прељубу... Тако и онај који се куне, био световњак или монах, подједнако ће бити осуђен, зато што Христос, када је давао ове и друге заповести и закон, није правио никакве разлике, него је просто и уопште свима говорио... Људи праве разлику између монаха и световњака, а Бог не... Свима људима је задатак да усходе на исту духовну висину. То је изменило и изопачило сву васиону, што ми мислимо да је само монасима потребна већа строгост живота, а други могу живети безбрижно. Не, не! Од свих нас захтева се подједнако испуњавање Божјих заповести (Златоуст).

ИЗМИРЕЊЕ

Богата је софра постављена у дому газда- Аврамовом. Насред софре, у сјајном свећњаку, гори дебела свећа. Газда Аврам служи Светог Ђурђа, па је позвао пријатеље и комшије на славу. Уврх софре засео попа, па онда други, по реду и старешинству. Газда-Аврам двори гологлав и прислужује руменику.

Напољу диван пролетњи дан, леп као што само Бог може лепоту створити. И птица пева, и сунце благо греје, и ветрић пирка. Свако је срце веселије, у сваком оку видиш наду.

Нешто то, нешто добра ђаконија и руменика, па се баш гости расположили и расћеретали. Попа се диже, десницом подиже чашу и наздрави:

- Помози, Боже и света славо! Браћо и дружино! Реда је да пијемо једну у здравље домаћина и чељади, који се потрудише те нас овако лепо угостише и почастеше...

- Куме Авраме! - продужи попо. - Како ти твога свеца служио, онако и он тебе! А теби хвала, који си се потрудио те нас овако царски угостио. Синове женио, кћери удавао! Са пријатељима живео и љубио се! И срећа те љубила; и здравље те љубило! Дочеко - да Бог да - и до годи-не!

- Амин, да Бог да! - викнуше и остали гости. Чаша зазвеча, попа запева „многа-ја лета“.

- Е, вала ти, куме попе! - рече Аврам и испи чашу надухек.

Пошто попа пописвоју чашу, он се узе спремати да иде.

- Седи, куме, куда ћеш? - викну Аврам.

- А! ја морам ићи! - рече попа.

- А куда?

- Имам ја још мојих пријатеља који да нас славе; морам и њима! Сад жоћу мало до кума Јована.

- Знам, знам; отићи ћеш! Седи!

- Још бих седео кад бих знао да...

Попа не доврши; као да се борио са собом: да ли да искаже што је заустео.

- Шта кад би знао? - упита га Аврам радознано.

- Кад би знао - рече попа куражно, - да ћеш и ти са мном!

На ведро чело Аврамово навуче се облак. Он погледа оштро попа, погледа га, као да би

хтео рећи: моли се Богу, што је ово моја слава; али само рече:

- Никад, куме попе, никад!

- А што? - упита поп.

- Тако! - Никад!... Најпосле, није сад време да о томе говоримо!

- Свакад је време! - рече попа.

- Али данас није! Данас ја славим!

- И он слави! - рече попа.

- Чујеш, куме попе! Немој да ми преседне колач!

- Ни ја, ни ова браћа, не дођосмо зато, да ти колач преседне него да славу Божју уздигнемо! - рече попа оштро. - Најпосле нећу ти ништа ни говорити.

И поче се спремати за одлазак. И гостима овлада неки немир.

- Стани, куме попе! - викну Аврам.

Попа застаде, погледа га оштро, па упита:

- Шта ћеш?

- Стани! И кажи ми!... Кажи ми - молим те - како да идем тамо! Како могу сада преко толике бруке! Ти бар знаш шта је између нас.

- Знам. Зато сам те и звао.

- Зато?!

- Зато! Знаш ли ти да њему није данас само слава? Знаш ли да он има још једно весеље? Он жени свога Перу.

- Знам.

- А шта је његов Пера? Чиј је он? Зар он није једно перо из ваше челенке којом се китите? А?...

- То јесте.

- Али!...

- Нема ту; али!... Него ти нећеш, свадно си се са Јованомни око шта... Изгрдили сте се... натужили сте се, истрошили сте онолики новац, па сад и деца...

Авраму се засијаше очи. Речи попине прљиле су га по самоме срцу, као жива жеравица... И само срце јаче залупа, и крв проструја... И гости поуштајали...

- Стој, куме попе! Седи! Чекај! Затим притрча вратима:

- Јакове! Јакове! - викну.

Замало и Јаков ступи у собу.

- Сежте, браћо! Сежте? - рече он гостима. Затим се окрете Јакову:

- Чујеш! Кажи Панти нек рекне Маринку: да Иван запрегне коње!

Ништа лепше не беше видети од Аврама у томе тренутку. Његове сребрне власи лелујахују се; чело се ведри од радо-

сти, а лице сија као онај лепи пролетњи дан...

Сви беху зачуђени, упрепашћени, изван себе, кад чуше да Аврам нареди да се запрегну кола...

- Стој! - виче Аврам. - Дела седи! Дај вино! Вина овамо, децо!... Куме попе! Ти си прави свештеник! Сад видим да те је само Бог заданжко. Овамо седи!... Спаси Бог!

- На спасеније!

Кола затутњаше.

Аврам се надвири на прозор и рече:

- Зар само једна?... А где ће сести моје комшије и пријатељи? Ту да седнемо тек ја, кум поп, Мија...

- Ја нећу ићи! - рече Мија одречно.

- Шта?! - разрогачи се Аврам на њега.

- Шта рече? Нећеш ићи! Мораш! Он је твој зет! Твоја рођена сестра је домаћица!

- Али ја и он смо крв и нож!

- Ако! Ми са њим немамо посла. Њега нећемо ни да видим. Ми идемо деци нашој. Је ли тако куме попе?

- Тако је! - рече попа.

Опет затутњаше кола, Аврам опет погледа кроз прозор.

- Тако! Видиш! жОћемо да идемо каж кићени сватови. Де, још по једну. Чаше зазвечаше.

- Срећан нек је мој колач! Живи да сте сви, браћо и пријатељи моји! - вели Аврам.

- Амин, да Бог да! - одговарају сви.

- А сад да се полази!

И сви изиђоше. Бесни коњи копаху немирно ногама. Седишта беху застрта лепим шареницама мачванским.

Аврам, са попом и Мијом, приђе привим колима, прекрсти се, помену Бога и Св. Ђурђа, па се попе.

И остали поседаше.

Коњи стадоше скакати бесно...

- У Јованову авлију! - заповеди Аврам кочијашу...

Цар на своме престолу нема толико достојанства, колико га има један мачвански домаћин у својој кући. Цар нема толико самосвести о своме положају, колико овај о свом, ни толико поноса, колико овај.

Јован је био такав домаћин. Дошао си у његову кућу, ушао си као гост у њу, па ти се опет рука диже капи, да му одаш пошту, и завеже ти се језик, кад он реч говори.

И он је славио свога свеца. Али у његовој кући владаше сасвим други ред. Око његове софре није баратала женска рука

- тај посао су вршили његови синови. А он са осмехом, којим изражава своје задовољство, точио је чашу за чашом својим пријатељима који миловаху у његов дом ући.

Жене су биле у кујни и авлији. Зато је Мирка прва и погледала кола Аврамова где се упутила у њихову авлију.

- Мајка! Мајка! - викну она свекрву.
- Шта је, снајо!
- Иде Аца! - Тако су сви звали Аврама.
- Ко, велиш, ко?
- Аца!

И одјуре капији да је отвори.

Кола већ беху пред капијом. Мирка је могла читати задовољство са лица Аврамовог. Брзо отвори капију.

- Помаже Бог, ћери!
- Бог добро дао, Аца!

Кола пројуреше за њима друга, трећа, четврта. Ова се окренуше у широкој авлији Јовановој. Кочијаши поскакаше са својих места и стадоше пред коње, који фркаху на своје широке поздрве.

Чељад се окупи око кола. Домаћица Јованова, Илинка, притрча колима и пољубируку најпре попа, па затим Аврама.

- Добро ми дошли!
- Боље нашли! - рече Аврам, - и чести-ти свети!

Па се пољуби с њом.

- Амин, да Бог да!
- Сретно ти весеље, снајо!
- Сретно нам било, да Бог да, Аца!

И поведе их у кућу.

Кад је чуо Јован да је Аврам ушао у његову авлију, он задрхта. Задрхташе ноге под њим, зацепше кошуља на њему, а румен обли пуне образе његове.

Ама ко, море, ко?

- Аца! - рече му најстарији син.
- Та неће ваљда бити он?! -
- Јест, он!

Он изиђе и стаде на кућни праг, да дочека госте.

Четрнаест година! Та то ти је нечији век! За четрнаест година не проговорити речи, не назвати један другог Бога, па сад ту, један према другом прса у прса!...

Јован беше блед као крпа.

Аврама подиђе нека језа. Она га ухвати и скамени. Не може крочити.

Дође му то некако тешко. Његов понос осети се понижен. Он, Аврам, па дође на ноге Јовану, оном Јовану, који му је претио да га запали, и који каже да би онда најсрећнији био, кад би се Аврамове крви напио...

Плану, ускипе, окрете се да каже својима: жАјде кући!... алж му се у тај пар сретеше очи са попиним очима.

Има погледа којима човек само једаред у веку погледа. Ти су погледи небесни, божанствени. Они нас, ваљда, равњају са нашим Творцем.

Кад њих видимо, онда помислимо: да нам је свима само један отац Бог, и да смо сви браћа...

Такав беше попин поглед. Он је гледао оба брата.

Аврам осети нешто топло у целој снази, саже главу и корачи преко прага... Јован оста напољу.

- Добро вече!
- Бог дао! - повикаше гости
- Срећан дан!
- И теби!
- Јоване! - викну Аврам, а глас му је дрхтао.

- Чујем, Аца, - одазва се Јован и уђе у кућу.

- Јеси ли овде домаћин?
- Јесам. Бог па ја.
- Приђи ближе!
- Глас Аврамов звонио је као звоно.
- Јован приђе.
- Ти славиш?
- Јест, данас славио.
- И чиниш весеље?
- У име Господа Бога.
- Жениш „Шврћу“ (тако је звао Петра док је био мали).
- У име Бога.
- Моја Милица, моја мезимица, моја велика девојка, знаш! моја Милица је девер!

- Брате!

И полетеше један другом у наручје. Заталаса се онај народ, сузе су лиле потоцима...

- Аврам диже главу:
- Стој!
- Наста тајац.
- А које оно? Видиш оно! - и показа прстом на Мију.
- Видим рече Јован. - Ово је мој шурак.

- Ово је стари сват!

Упитали оца Агатона: „Од свих напора и подвига који је најтежи?“ Ја мислим да је најтежи и најмучнији подвиг молитва. Кад се човек реши да се Богу помоли, тада ђаволи са свих страна навале на њега, јер је молитва најопасније оружје против њих.

Јован притрча Мији, загрли га, и поче љубити.

- Благо мени! Сад смо сви своји овде!
- Затим се окрете гостима:
- Седите браћо!... Децо!

Четири сина као четири дива стајаху пред њима.

- Децо! Вина овамо! Станжете! Отворите оно буре, знате!... Узмите каблове, па у њих точите. Ја оћу да пијем! Ја оћу да певам! Данас започиње моје весеље!..

И потече река од рујевине... Аврам се диже и призва Јована. Јован дође.

Аврам скиде капу. - Куме попе! Свештениче! Дај ми твоју свету руку, да је целујем. ЖОћу да је целујем са братом заједно, па нека нас онда благослови!

И саже седу главу, и пољуби руку свештенику.

То исто уради и Јован. Попа беше ганут. Сузе му лише низ образе, кад им ово рече:

- Господ нек вас благослови! Нека благословидомове ваше, чеда ваша! Нека вам да доста века у братској љубави!

Последњи зраци сунца обасјаше собу. Трептели су ти зраци, трептели као благослов Божиј.

- Аврам рече:
- Још нешто!
- Шта? - упиташе сви.
- Он погледа Јована.
- Шта ћемо са бунаром?
- Их!... Што га помињеш?! - јекну Јован.

- Јер ме је огрешио!

- Твој је! - рече Јован.
- Јок! да повалимо камен и да дамо ком сиротану у темељ, а рупу да затрпамо!
- Тако! Тако! - гракну народ.
- А сад да пијемо! Нећу чашу, нећу стакло! Сипај ми на твој патос; са њега ми је слатко!

Петар пође да прислуживино, али Јован не даде:

- Моје весеље! Моји гости - ја служим!...

Тад се диже песма...

Од радости не умем да причам, као што и нико не уме. Речи радости, то су речи анђелске. Ми, смртни, само осетимо кад и кад сласт њихову.

Јанко Веселиновић

О КРСТУ

Крст је срушио непријатељство између Бога и људи, извршио измирење, учинио земљу небом, сјединио људе са анђелима, срушио тврђаву смрти, уништио моћ ђавола, уништио силу греха, избавио земљу од заблуде, оборио њихове жртвенике, искоренио смрад жртава, засадио врлину, основао цркве...

Крст је јаснији од сунца, светлији од зрака...

Крст је раздрао исписане грехе наше...

Крст је знак божанске љубави...

Крст је - неразрушава стена, непобедиво оружје...

Крст је отворио рај, увео у њега разбојника и род људски, који је био готов да пропадне, и није био достојан чак ни земље...

Крст је спасење Цркве, похвала оних који су на њега положили своју наду, Крст је избављење наше од зала која нас сналазе и почетак дарованих нам блага.

Крст је измирење са Богом противника и обраћање ка Христу грешника.

Крстом смо избављени од непријатељства и утврђени у дружби са Богом.

Крстом смо ослобођени од насиља ђавољег и избављени од смрти и пропасти.

Крст је сјединио људе са збором анђела...

Нека се нико не стиди овог знака нашег спасења, којим ми живимо, извора свих блага...

Као украс да носимо Крст Христов. Њиме се све свршава, што је за нас потребно. Треба ли се родити, предлаже нам се Крст; треба ли да се нахранимо тајанственом храном... или друго шта учинити - свуда нам предстоји овај знак победе.

Зато га ми са сваком пажњом цртамо на кућама, и на зидовима, и на вратима, и на челу, и на срцу.

Крст је знамење нашег спасења, опште слободе и милосрђа нашег Господа... Зато кад се крстиш, представи себи сав значај Крста, гаси гнев и све друге страсти...

Ово свето знамење и у ранија и садашња времена отварало је затворена врата, одузимало моћ од шkodљивих материја, чинило отров без дејства, лечило смртносне уједе звери...

Зато нацртај Крст у уму своме и пригрли спасоносно знамење душа наших. Крст је спасао и преуредио васиону, протерао заблуду, увео истину, земљу преобратио у небо, људе учинио анђелима.

Кад је Крст уз нас, тада демони нису страшни нити опасни; смрт више није смрт него сан...

Пре Крста ми нисмо могли у рај, а са појавом Крста разбојник је одмах удостојен раја.

О, велика сила Крста! Какве је промене она произвела у роду људском! Од густе таме Крст нас је привео светлости незаходној; од смрти позвао нас у вечни живот; од трулежи препородио у нетрулежност...

Кроз Крст смо се научили побожно-сти и познали силу Божје љубави...

Ето шта је извршено Крстом и шта нам је даровано Крстом!...

Св. Јован Златоуст

КАКО ДА СЕ СРЕТНЕМО С БОГОМ

Прво човек мора пре свега имати љубав према браћи јер је речено: „Бог је љубав“. Стога, ако је ко стекао љубав, нашао је Бога. Ко је није стекао тај још не зна за Бога. Бог је њему стран.

Ко је стекао смиреност сличан је Христу.

Ко је задобио послушност, тај подражава анђеле.

Ко љуби истину, тај је пријатељ Христов.

Ко љуби брата, тај је мио Богу.

Ко страда за ближњег, тај је наследник Божји.

Ко састрадава са палим и жалига, тај своју душу чини чистом.

Ко скрива своја добра дела, тога ће господ узвисити и наградити.

Ко се унижава и умањује, тај изводи себе на већу висину.

Ко заводи скромност, тај постаје станиште Светог Духа.

Ко из љубави састрадава брату у његовим заблудама, тај је савршен у добродетељима.

Ко са љубављу прима странца, тога ће примити Бог.

И још на многе начине сретајмо Бога па ћемо и ми, као старац Симеон Богопримац једног дана моћи рећи: „Сад отпушташ с миром свога служитеља Владико...“

Јефрем Сирин

О ВАСКРСЕЊУ

Св. Тихон Задонски

Васкрсење тела наш разум не може да схвати.

*Наши животи је на небесима, одакле и Саи-
сашеља чекамо Господа нашег Исуса Христа,
који ће преобразити тело нашега смирења, да
буде саобразно телу славе Његове (Филип. 3,
20-21).*

*Сеје се џрулежно, устјаје неџрулежно; сеје
се у сраму, устјаје у слави (1 Кор. 15, 42 и даље).*

Разум људски, непросвећен вером, не може да схвати васкрсење мртвих. Он мисли да и тело човечије не устаје, него, као и животињска тела, иструли и претвори се у прах. Одавде су произашла многа штетна по душу мишљења о васкрсењу мртвих, јер су људи ишли за својим разумом, који је без просвећења вере слеп. Због овога се реч о васкрсењу мртвих неверним и телесним људима показује као лудост. Зато садукееји (једна јеврејска секта из времена Христовог) говоре да нема васкрсења, па су о овоме питали Христа, али су били прекорени од Њега, да не знају Писма нити силе Божје (Марко 12, 18-24). Зато су светог апостола Павла Атињани назвали беспосличарем, што им је јављао благовести васкрсења. *Шта хоће овај бесосличар? ... А кад чуше васкрсење из мртвих, руцаху му се* (Дела Ап. 17, 18 и 32).

Али недостатак и оскудица ума допуњава вера света, и што слепи разум сам собом не постиже, у томе га вера просвећује, и тако ум вером просвећен види оно тако као да се већ догодило. То показује и поређење узето из природе, како Христос говори: *Ако зрно ишенично ђавиши на земљу не умре, оно само ости-
не; ако ли умре, многи плод донесе* (Јов. 12, 24). И свети Павле: *Безумниче, ти ишито сејеши неће оживети, ако не умре* (1 Кор. 15, 36).

Али вера света, потврђена речју Христа Сина Божјег, који је вечна истина, разгони сваку сумњу. Васкрснуће дакле мртви, и васкрснуће оним телима, којима почивају у гробовима; устаће дакле она тела, која су пала; пробудиће се они који *савају у гробовима* (Данило 12, 2); устаће они који су *посејани* (1 Кор. 15, 37). Устаће иста тела са којима смо добро или зло чинили, *да прими сваки ишито је телом учинио, или добро или зло* (2 Кор. 5, 10). *Јер иде час у који ће сви који су у гробовима чути глас Сина Божјега, и изићи ће који су чинили добро у васкрсење живота, а који су чинили зло у васкрсење суда* (Јов. 5, 28-29). Устао је Христос из мртвих, и устао је исти телом, којим је пострадао и умро, и *био иочешај умрелима* (1 Кор. 15, 20-23); устаће и мртви истим телима којима су умрли...

ГРОБОВИМА ЈЕ ОБЕЛЕЖАВАН ПУТ

Одступајући преко Албаније угледамо на једној висоравни недалеко од стазе младог војника како лежи опружен на снегу. Поред њега је седео старији војник испије на лица. Као да је чекао да се младић одмори па да заједно наставе пут. Приђосмо им и рекосмо: „Хајдемо полако“!

- Продужите, - рече стари војник. - Ја морам да останем. Ово је мој син. Па се заплака. - Ко ме да га оставим?! А немоћан сам да му помогнем. Случајно сам га нашао у овом албанском беспућу... Он је из последње одбране младића. Деца! Одкуд би знали шта је рат!? Нашао сам га промрзлог, изнемоглог, гладног... Лежао је поред пута недалеко од села Какарића. И носио сам га докле. Даље не могу; и мене је издала снага. Све ми се чини да ће му овде бити крај. Да га бар сахраним својим рукама.

Седосмо и ми поред немоћног оца, да предахнемо и помогнемо старом ратнику у ношењу изнемоглог сина. Док смо се одмарали, угасио се живот младог војника. Од војне одеће имао је на себи само војничку шајкачу. Одело народно. На ногама узете шумадиске чарапе.

Помогосмо увцељеномцу да сахрани сина. На растанку отац рече: „Сине, Збогом! Нека ти је лака земља, иако је туђа!жж

Продужисмо даље у неизвесност...

...Недалеко од Валоне пружио се велика мочвара. Десно од газа био је муљ до колена. Ако би неко упао у њега, тешко да би се извукао, јер смо били страшно изнемогли. А страдалника је било. Само, ко да им помогне? Свако се бавио својим јадом.

У том муљу остаде и мој земљак Јова, пекарски радник из Пирота. Упао је у глибу до појаса. Кад сам га приметио и пошпао да му помогнем, он ми рече: „Не прилази ми, упашћеш у глибу. Видиш ли да се једва и сам вучеш, а како би тек са мнош. Ако сам ја упао, не мораш ти. Продужи! Ја ћу доћи за вама. Само да се добро одморим и прикупим снагу. Ако не дођем, знаш где сам остао. Тако реци мојима, ако се некада будеш жив вратио у наш Пирот“...

Јован нас није стигао. Остао је у глибу да буде путоказ војницима који су пролазили кроз муљевиту мочвару...

Михајло Пешић - Газибара

ЉУДСКА НЕМОЋ И БОЖИЈА СВЕМОЋ

Ум човеков, по природи својој радознао, жели и настојати да све ствари у свету испита и проучи, све тајне објасни загонетке разреши. У томе послу, с које било стране да га започне, он се, неминовно, на самом почетку или на крају, суочава са, можда, највећом загонетком: ко је и шта је човек? „С тачке сваке погледај човека, како хоћеш суди о човеку - тајна човеку, човек је највиша“, закључио је своје размишљање Његош. Одговор на ово питање зависи од тога из које перспективе посматрамо човека и колико га аршином меримо.

Једанпут два ђавола решише се да у облику људи грешника питају преподобног Антонија о томе, да он пита Бога, може ли ђаво да буде спасен?

Преподобни Антоније моливши се Господу, доби по анђелу Божјем овакав одговор: „Нека ђаво, окренут истоку, стоји три године на једном месту и са смирењем нека јутром и вечером говори по 100 пута: Боже спаси ме - моју прастару злобу, Боже спаси ме - моју помрачену лепоту и помиљуј моју мрзост опушћена“. Али ђаволи се не сложише да се овако покају. Из овога је очигледно, да је са стране Божије могуће помиловање ђавола, али са стране ђавола оно је немогуће, јер је противно његовој злоби и гордости.

Две перспективе и два мерила. Човек се, углавном, може посматрати из две перспективе: земаљске и небеске, и мерити двома мерилима: људским и божанским.

Посматран из земаљске перспективе и мерен људским мерилом, човек је генијално биће, величине која све више расте у висину, да у наше доба када људи лете на Месец и спремају се да иду на друге планете Сунчевог система, досегне небеске висине и тамо, као што је на почетку историје замишљао Деница Луцифер, да постави „престо свој“ (Иса 14, 13-14), на коме ће уместо Бога царовати човеков разум. Неки космонаути (совјетски) већ су изјавили да у својој шетњи ракетом око Земље Бога нигде нису сретли ни видели, док су други (амерички) у својој лети осећали Божје присуство боље и ближе него на Земљи.

Посматран из небеске перспективе и мерен божанским мерилом, човек је - ништавило, прах и пепео (Јак. 4, 14), чији се живот мери педљима (Псал. 39, 5) он је трава и цвет који ујутру процвета, а увече им се ни место непознаје (Пс. 90, 5-6; 103; 15-16; Иса 51, 12); утвара која се за тренутак јави и нестаје (Пс. 39, 6); толико немоћан да ни једну влас косе своје не може белом или црном учинити (Мт. 5, 36) нити расту своје додати ни лакат (Мт. 6, 27).

Хришћанско учење. Најбољи одговор на питање: ко је и шта је човек? Дају нам свети оци православни. При учењу Светог писма, човек је - телом од земље, припада овом свету, а духом, који је од Бога, припада оном другом, духовном свету. На тај начин, по речима, светог Григорија Богослова, човек је истовремено „мали и велики, унижен и узвишен, смртан и бесмртан, земаљски и небески. Једно је у њему заједничко са доњим светом (тело), а друго - са Богом (дух). Као биће у коме су сједињене две природе: видљива и невидљива, човек је појављена Божја премудрост“.

Зависност од Творца. Човек је велик и моћан, кад је и докле је у заједници са својим Творцем. Сам за себе - ништавило је. Апостоли су сву ноћ ловили рибу по језеру и ништа нису уловили. Али кад су у освит дана по савету Господа Исуса баčili мреже, ухватило се толико риба, да су се мреже почеле кидати, и две барке до врха напуниле су рибама. Овим је Господ хтео да покаже, не само апостолима него и свима људима, да ће њихов труд онда бити успешан, кад га Бог благослови. Он је то и рекао приликом последње вечере са ученицима: „Без мене не можете ништа учинити“ (Јн. 15, 5), то јест никакво добро.

О ЈАЧЕМ ОД СМРТИ

Ако би нам неко причао да постоји човек јачи од смрти, ми му не бисмо веровали, јер знамо да већ хиљадама година смрт сурово влада овом планетом и коси све: старе и младе, људе и жене, учене и просте, богате и сиромашне. Али ако би нас тај и даље уверавао, ми бисмо захтевали да нам покаже тога јунака, да га видимо и потражимо његову заштиту, кад смрт закуца на наша врата. Такав јунак заиста постоји. То је богочовек Исус Христос, Син Божиј.

Сусрет Богочовека са смрћу. Данашње свето јеванђеље описује сусрет Богочовека са смрћу и Његова победа над њом. На улазу у град Наин Он је срео мртвачки спровод јединца сина неке удовице, која је горко плакала. Спровод се кретао из града ка гробљу. Сусрет се догодио на градској капији, која је раздвајала насеље живих од почивалиштва мртвих. На тој граници између два царства: живих и мртвих, сусрели су се Господар живота и смрт. И као што бива међу људима кад се сусретну јачи и слабији, или цар и његов слуга, овај други склања се са пута оном првом - тако се догодило и овде: смрт се морала уклонити с пута Животворцу. Пун љубави према напаћеном човечанству, које смрт тиранише толике хиљаде година, и ганут сузама ојађене мајке, Господ јој се обраћа утешним речима: „Момче теби говорим, устани!“ И мртвац одмах устаде и поче говорити. Победник смрти предаде га матери његовој и продужи својим путем даље.

Исус Христос - Бог и човек. Ово чудесно васкрсење умрлог младића открива нам четири значајне и спасоносне истине.

Исус Христос био је истинити Бог у телу човека - Богочовек. То потврђује: његова наука, којој нема равне у свету није било ни пре ни после Њега; Његова славна и чудесна дела, на која се и Он позивао у препирци са окорелим неверницима: ако речима мојим не верујете, верујте мојим делима. (Јн. 10, 38).

Његову власт над животом и смрћу. Човек као смртно биће, са клицом смрти у себи још од рођења, није у стању дати живот другоме, а још мање оживети умрлога. Међутим, Исус Христос показује се као Господар живота и смрти: Он у рукама својим држи „кључеве пакла и смрти“ (Открив. 1, 18) и „оживљује које хоће“ (Јн. 5, 21).

Његово бескрајно милосрђе и човекољубље. „Бог није створио смрт, не радује се погибији живих. Он је све створио за живот“, учи премудри Соломон (Премудр. 1, 13). Смрт је дошла као последица одвајања човека од Бога, који је живот и извор живота. Бескрајна љубав према људима коју човеков разум не може да схвати (Еф. 3, 19), довела је Бога на земљу да им Он да спасење од смрти и да им дарује бесмртност: „Ја дођох да имају живот и изобиље“ (Јн. 10, 10).

Воскрсење овог младића напомиње нам и потврђује опште васкрсење свих мртвих пред Христови други долазак ради суђења људима, о чему је он говорио: „Иде час... кад ће мртви чути глас Сина Божјег, и чувши оживети“ (Јн. 5, 25). Како ће га чути? Питају сумњалице. Исто онако како је чуо овај умрли младић у Наину, и Лазар у Витанији. Јер за Бога нема разлике између живих на Земљи и умрлих: Њему су сви живи (Мт. 22, 31-32). Царство Божје нема граница: оно обухвата и овај видљиви и онај за наше очи невидљиви свет, у који душе наше прелазе, кад са себе скину телесну хаљину, у којој обитавају док су на Земљи. Веру у опште васкрсење Црква исповеда и у своме Символу (11. члан), који се јавно чита на њеним богослужењима.

Не заборавимо да је у читавој историји рода људског само један победник смрти: Богочовек Исус Христос. Ко од људи жели да победи смрт и још док је на Земљи пређе у вечни живот, треба да постане члан Цркве Његове православне, да верује у Њега и живи по његовим заповестима (Мк. 16, 16; Јн. 5, 24; 8, 51). Ми смо се светим крштењем учланили у Цркву Божју, али нам још остаје да се чврсто држимо Господа и једине свете цркве православне и да испуњавамо заповести Христове. Ако тако будемо чинили, и ми ћемо победити смрт и још на Земљи прећи у живот вечни.

Ко нема стрпљења са нама кад грешимо, не воли нас.

Не воли нас ни онај ко нам не опрашта кад се кајемо за грехе.

А најмање нас воли онај, ко се не радује нашој поправци.

Владика Николај

БЛАЖЕНСТВО

Блаженство је скуп свега што је добро, у коме нема недостатака ни у чему... Одлика блаженства је непрестана и непомућена радост, која произлази из добродетељи... Уистину, потпуно је блажен само Бог. Јер ма како Га ми замишљали, блаженство је онај чисти живот, неисказано и недостижно добро, неизречена лепота, изворна благодат, премудрост и сила, истинска светлост, извор сваке доброте која све превазилази; једино, увек неизменљиво, непрестано радовање, вечно весеље, о коме ако неко каже све што може, сходно достојанству неће још ништа рећи. Јер разумевање наше не достиже Бога, и ако успемо да у уму замислимо што узвишенију представу о Њему, нећемо то моћи исказати никаквом речју...

Блаженство је заједница са Богом, а за људе заједница у блаженству могућа је кроз уподобљавање Богу у добродетељима, на првом месту у смирености (Григорије Ниски).

Ава Ор беше неписмен, али по изласку из пустиње у насељено место, њему би дана благодат од Бога, те је напамет знао Свето писмо. Када су му браћа давала Библију, он ју је читао као писмен. Он доби и другу благодат - да изгони из људи зле душе (Лавсаик).

Једном старцу испричали су како су се неки удостојили да виде анђеле Божје, због чега их треба сматрати за блажене. На то је старац одговорио: Блажени су они који стално виде своје грехове (Непознати).

ЧЕМУ СМО УЧЕНИ

Учитељи протеклог система омладини српској показаше пут разних бјелосвјетских фразера и фантазера, усмјеривши их на безбожан и неморалан пут. Идући тим путем, на радост сатане, ево, стигосмо довде.

Наши народни прваци и тадашње државне вође заборавише да су српски свеци основали ову државу, и да је ово света земља. Ти народни прваци, пошто безбожни бејаху, без страха Божијег и љубави према светом мученичком народу злоупотребили су своју власт на привремену несрећу народа, и тако навукоше пропаст и гњев Божији на себе и на народ.

Српски синови и кћери презреше дух и искуство својих прадједова, и вјеру њихову, и светињу, и поштовање, и доброту њихову, и примише туђинску лудост и тиме замијенише добро за зло.

Међу многим кризама, криза образованости је међу главнима, јер большевички учитељи дадоше нам накарадно и јалово образовање. Поставља се питање да ли је образованија једна градска дама или је једна стидљива чобаница у планини? Ту је тешко доћи до сагласности, но ипак, народни одговор је: образованија је она која има образа. Ко нема образа, није образован, ма гдје он живио, ма какав положај заузимао у друштву и ма колику гомили знања у глави носио.

Многи и данас Богу се моле, а Бога руже: свеце славе, свеце псују; црквом се хвале, а у цркву не иду; српство величају, а Србе разједињују; државом се диче, а државу штете.

Што се вулгарности тиче она је присутна свакодневно, и на улици, у кафани, на игралишту и широм свете земље наше, под чијом се кором скривају тела многих милиона војника и мученика, од предака наших који су пали за крст часни и слободу златну, а који сигурно нису били вулгарни.

Техничка култура нашег времена подједнако је корисна и штетна, није смањила зло у свијету, а смањила је код људи моћ револтирања против зла. Данашње друштво је презасићено техничког духа, духа егоистичке револуције и млаке хуманости; но, данашњем друштву је потребан један праведни дух који уништава свако зло, а то значи бити надахнут духом Божијим.

Примењујући большевичку школу, српски атеисти гонили су српске вјернике горе него спољашње непријатеље, и таквим радом вјерно су служили Сатани, злостављајући сопствени народ.

Један ловац дивљих зверова дође да лови у гори оца Антонија. Видев да Антоније забавља браћу он се саблазни тиме. Старац желећи да га умири и да му покаже да је понекад потребно давати браћи по неко попуштање (забаву) рече му: *Истави стрелу у лук и затегни га*. Ловац учини тако. Старац му рече: *Изатegni још...* Ловац затеже лук још. Старац му опет рече: *Изатegni лук још више*. Ловац одговори: *Ако затегнем лук више него што треба преломиће се*. На то му св. Антоније рече: *И тако бива и у делу Божијем. Ако прекомерно будеш напрезао моћи браће, они ће убрзо отпасти од Бога. Потребно је давати понекад и попуштање*. Чувши ово ловац увиде да је тако и отиде са духовном коришћу.

Многи за своје негативности кажу: тако смо учени у протеклом систему; и помирени с тим и не размишљају нити покушавају да се преваспитавају. Без обзира на старе навике, свако треба да се врати својој коријени, и да свако себе у ходу исправља на боље.

Ако се неко противи Божијем закону, тај ће се убрзо противити и природним и друштвеним законима.

Зато, браћо и сестре, насупрот потреби налаже нам што прије побиједити сам себе, што је најтеже, а једино могуће славећи Бога и живјети по закону Божијем.

јеромонах Теодор (Ђурђевић)

О ПОРОДИЦИ И ШКОЛИ

Некад се друштвени живот оснивао на светињи брака и домаћем васпитању деце. Данас је брак изгубио свој светињски ореол и добио је карактер оргијски, пијачни, а све домаће васпитање свело се данас на исхрану и одевање и шиљање деце у школу. Некад се политика државна могла поуздати у школе, да јој оне васпитају грађане, одушевљене и карактерне. Данас су школе престале бити заводи за васпитање и постале су заводи за дегенерисање омладине помоћу претоварености њенога младога духа прекомерним и разноврсним знањима. Васпитање деце данас је остављено самој деци. Породица и школа не помажу детету у томе; породица дете само храни и одева, школа само пуни знањем; породица пуни детету стомак, школа му пуни главу. Срце му не пуни нико, осим само дете и улица. О срцу и карактеру своје деце се мора само постарати, ако се већ о томе не постара улица.

Ејиској Николај

НАРОД

Само кукавички народ не сме истини у очи погледати. Само народ који не сме истину да види завлачи као ној своју главу у песак, бежи у царство лажи и живи у овом. Разуме се да се такав народ стално сукобљава са стварним животом, јер не гледа ствари које јесу, већ живи у самообмани да су ствари око њега онакве какве би он хтео да су. Такав је народ упућен на пут своје несреће, слома, па, можда, и смрти.

Народ расте и уздиже се кад му је дух везан за Бога и Отаџбину, кад је одан домаћину државе и дома, кад се синови диче чојством и јунаштвом, а мајке и кћери пожртвовањем и чедношћу, када се не боји нико напора и самосавлађивања. Напротив, народ опада кад окрене леђа поменути врлинама.

Има један капитал народни који се не сме окрћити. Може народни иметак опадати, може и државна територија, под спољашњим невољама, бити смањивана, али народни морални капитал не сме бити смањиван. То је залога за боље дане. Никад будућност није црна народу недирнуте моралне главнице.

ПОВРАТАК ВЈЕРИ ОТАЦА

Србине брате, и Српкиње сестро! Дјецу своју издадо-сте, претке заборависте! Када у једном народу убију чистоту и чедност, када оскрнавe његове светиње и заваде га са искомском свјетлошћу његовог бића, много је дана и година потребно да би тај исти народ, захваћен стихијом ништавила, поново осјетио куцање свог срца и очистио се од духовне загађености. Комунистички сатанизам, произведен у леденим шићарцијским лабораторијама папистичко-капиталистичког Запада, својом силом отровао је многе народе. Највише је, међутим, упрљао одјевичанску чистоту Срба и Руса остављајући их да, након свега, болују ране које би, ако се одмах не вратимо себи, могле бити непроболне. Не вриједи се заваравати - комунизам је у много чему побједио. Прије свега, он је створио новог човјека, дводимензионалну потрошачку душицу која не види даље од носа и стомака. Да није тако, одавно би смо се ослободили остатака бољшевизма, јер бисмо били слободни изнутра. Рањени смо, поготово млади, и јако крваримо.

Комунисти су нашу младост својим васпитним системом претворили у тупу, хедонистичку игру хипи-комуне. Од нас су начинили мрљаве женскароше и нафракане луткице које живогаре у магли „сексуалних слобода“, и не схватајући светињу брачне заједнице.

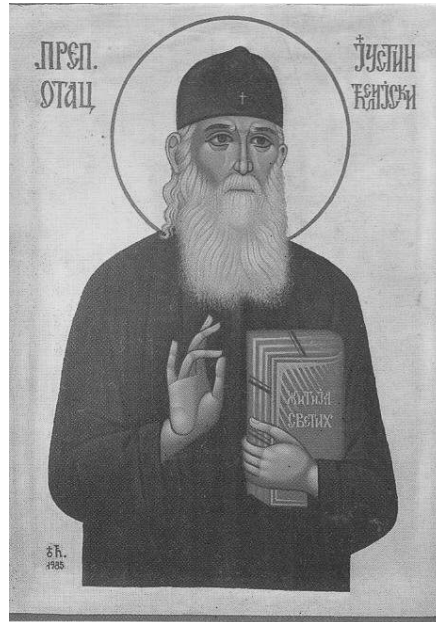
Срби и Српкиње побачајима су после Другог свјетског рата побили више своје дјеце него усташе у Јасеновцу. Фетуси, од тих побачаја, се (о безумља) продају на Западу да би неко од њих правио креме за лица свјетских фрајли, тобоже дама.

Комунизам влада Србијом духом улизиштва, малограђанског примитивизма који је створен након ослобођења. Музика коју слушамо, ТВ који гледамо, све неукус до неукуса.

Манипулација је поражавајућа. Искрени студентски март 1991., март којим смо хтјели да се вратимо Светом Сави и опет га умолимо да нам буде Пастир, они су претворили у борбу за некакву Европу, као да ми, синови и кћери Византије, дјеца Немањина, нисмо Европа, као да морамо бити угнани у тај бесловесни тор наднационалног, у борбу за „Мекдоналдс“ и „Левис“.

А шта може бити лијек?

Лијекова има много. Један је ипак најважнији и најспасоноснији: *духовни прејород*. Не може се жељети Српство без садржине. Ако се не вратимо Богочовеку Христу и Светој Православној цркви, бићемо изгубљени јер се Српство може утемелити само на истини и правди предачке вјере. Србија је увијек била моћна када се молила Богу. Наш Средњи вијек умивен свјетлошћу манастира и храмова, монаха и побожних монарха је доба најснажнијег успона Српске државе. Од Немање до Душана Силног били смо несаломиви. Иако, петстотина година под Турцима, вјером православном и крстом са три прста испливали смо из адске невидилице у коју нас је гурнула неслога и издајство великаша.

Краљ у опанцима, *Карађорђе*, водећи свој народ у слободу, молио се Богу за успех у подухвату. Пред сваку битку његову, свештеници су читали молитве за побједу. Од *Мишара* до *Солунског фронша*, српска војска пости и причешћује се Пречистим Тијелом и Крвљу Христа Господа. У нама је због тога постојала снага: затирани, али никад затрвени, дизали смо се из праха кад год нам је било најтеже. Борећи се за слободу, ми нисмо били осветници, нити смо убијали жене и дјецу непријатеља. Зато нам је образ чист и пред Богом и пред људима.

Комунисти су, крећући у борбу за власт, знали ко смо и шта смо. Зато су настојали да сломе кичму нашег домаћинског духа, па су насрнули на Бога - Домаћина васељенског, краља - домаћина државног и оца - домаћина породице. Јер како рече велики Његош: *Када главу раздробиш тијелу, у мучењу издишу членови*.

Одвајајући нас од култа, упропастили су нам културу, претворивши нас у масу новокомпонованих креатура, од политике па до музике (муслимански севдах опчино је слух оних чији су преци одбили да се потурче). Гледали смо на ситуацију у свијету, а изгубили смо мир у души, а срце наше без љубави окамењено, утрну од гордости, зависти, злобе, стомакоугађања и сваке нечистоте. И сами постадо смо слуге непријатеља душа наших.

Освестимосе!! Покајмо се, браћо и сестре, покајмо се у горким сузама, искрено, дубоко, до дна душе, за сваки појединачни сопствени грјех према Христу и према ближњем свом. Покајмо се, као разбојник на крсту што се покајао и Господу завапио: „Сјети ме се, Господе, у царству своме!“ Да би смо поново били то што јесмо, морамо се умити чистом водом наше вјере и љепотом наше традиције, морамо се оснажити Христом, Спаситељем и Васкрситељем свијета. Једино тако можемо себе сматрати наследницима Светог Саве, Карађорђа и Његоша, чија је вјера била непоколебљива чврста, пожртвована и привизајућа. За њима Србине брате и сестро Српкиње!

То је наш једини пут, крстоносни пут побједе и спасења!

Крстићмо се - ко се није крстио! *Вјенчајмо се* - ко се није вјенчао! *Враћимо славске иконе* на источни зид нашег дома! *Нека се не гасе кандила* пред ликовима заштитника домова наших! *Не йројушћаймо свейу лишурђију недјељом и йразником! Не одвраћајмо дјецу од Цркве! Посићмо, кајмо се, исйовједајмо и йричешћујмо!*

На кољена, браћо Срби! Али не пред непријатељем, него пред Богом живим.

Тек тада ће се испунити молитва нашег великог владике Светог Николаја Жичког:

Да се Срби обоже, сложе и умноже!

+ Раденко Аранићковић
Пљевља

ХРИСТОС - ИДЕАЛ СВЕТОГА САВЕ

На селу, у граду, на пољу, у храмовима, прираду и молитви, Србин је имао лик Светога Саве. Он је био његов вођ, његов саветник, његов идеал и пример за све животне ситуације.

Њиме је мајка успављивала своје дете, њиме је ратар благосиљао своју бразду, њиме је монах пловио до земље Господње, њиме је државник излазио на политички двобој, њиме су деца у школи срицала своје прве слокове, њиме су учени људи богатали свој дух; једном речи, њиме је током векова живео и живи читав један народ. И не само живео: њиме је ди-сао, њиме се хранио духовно и, захваљујући њему, извојевао је читав један народ своје место под сунцем на овој ветромити-ни Балкана, где су се од најстаријих времена укрштале идеје и интереси силних овога света.

Шта је то што је овог човека ставило у жижу наше историје? Шта је то што је овога човека подигло у зенит нашег бити-сања и омогућило му да осветљава ход наше историје у прошлости и будућности?

Није занела овог владарског сина ни политика, ни власт, ни књижевност, него једино божанска лепота Христа Господа, благог Учитеља.

Усадивши у свој дух у раној младости лик Божанског Учитеља, Свети Сава је њиме живео и радио, Њиме почињао своје послове, једном речи, Њиме је живео. По речима св. ап. Павла: „Не живим ја, већ живи Христос у мени“ (Гал. 2, 20).

Оно без чега се ова грандиозна личност не може разумети ни схватити, без чега се не може објаснити ни појава ни рад Светога Саве јесте Христос.

Христос је био и остао покретач ове личности.

Узмите Светом Сави све оно што је Христово и шта ће остати? Ништа! Ни светитељство, ни црквеност, ни државничка мудрост, ни књижевност! Остао би само обичан смртни човек који тешко да би надживео своју смрт!

Ево сада неколико доказа да је тако:

Млади Растко, на дому свога оца великог жупана Стевана Немање напаја се духом Христовим из светих књига и остављајући све, хита Светој Гори, тој великој монашкој заједници, где је, живећи према идеалима Божанског Учитеља, достигао највиши степен духовног савршен-

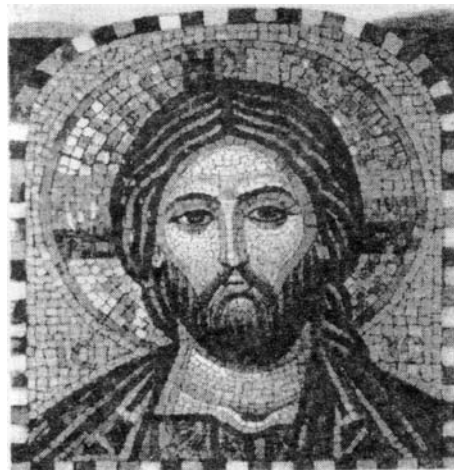
ства да су му се дивили и стари искусни монаси.

Но, то није било довољно!

Савршенство духа нема границе!

Духовна блага, добијене таланте, Свети Сава није закопао, већ их је умножио до неслућених граница!

Свога оца Стевана Немању, сада већ монаха Симеона, доводи у Свету Гору да ту заврши свој живот у посту и молитви. Заједно са њим Свети Сава подиже своје народу манастир Хиландар, највећи просветни центар наше средњовековне државе, наш средњовековни универзитет, кроз који су прошли сви наши велики ствараоци тога доба.

А кад се испуни време, изађе на њиву и по примеру библијског сејача, посеја семе Христово по своје народу: учио је, просвећивао, крштавао, подизао цркве и манастире, а где не стиже да подигне цркву он крст постављао само да се народ Богу моли.

Шта је овог царског сина храбрило и одушевљавало прираду, ако не Христос?

Узмите Светоме Сави Христа и шта ће остати? Ништа!

Но, ни све ово не беше доста!

Савршенство духа нема границе!

Дух његов тежио је да прође стопама Христовим и он пође на Исток да походи Света места. Пропутавао је целу Свету земљу, цео Блиски исток, напајајући се на врелу где је његов Учитељ проповедао науку о љубави!

У повратку из Свете земље доноси своје народу најдрагоценији дар: самосталност цркве, а он постаје њен први архиепископ. Организујући цркву и народ Свети Сава је у њихове темеље уградио целокупну своју личност. Отуда наша црква с правом носи назив: Српска православна светосавска црква.

Захваљујући њему, његовом раду и организацији, наша црква је постала чувар не само вере, већ и националности, кроз један дуги период ропства.

*Пет векова Србин је у ројсџиву чампо,
Свеишћелџа Саве име је славио.*

И славио и с именом његовим у бој ишао. На устаничким барјацима стављао је Србин лик Светога Саве и са молитвама њему упућеним, борио се противу свих осовајача.

Шта је то имало толико привлачну снагу да је читав један народ њиме живео?

То је његово светитељство које је он добио служећи Христу који га је просветио, а преко њега и његов народ.

Преко Светога Саве народ је видео Христа. У Светом Сави и његовом чудесном раду народ је видео и види одсјај Христа Господа на земљи. Отуда величина и снага Светога Саве! Отуда неисцрпна могућност да се велича и слави! Отуда блаженство у душама нашим у овим моментима слава!

Топлота Христова преко њега и нас загрева. Загрева и подиже, привлачи и осаваја, јер у њему не живи он, већ Христос.

о. Душан Дачић, њроф.

Неки старац запита преподобнога Пимена: „треба ли онда заповеда брати-ји, која с њим живе“. - „Не, одговори Пимен, - боље сам ради; ако они хоће с тобом да живе, сами ће видети да и они треба да раде.“

Ава Витаџије запита Аву Пимена: „ако се неко на мене срди и замолим у њега опроштења, а он неће да опрости; шта ћу да радим?“ - Старац му рече: „узми са собом друга два брата, и моли у њега опроштење; и ако не опрости, - узми других пет, а ако и пред овима не опрости - узми свештеника; ако и пред свештеником не опрости, то се моли спокојно Богу, да би га сам Он расположио на опроштење, и не брине се.“

ТЕСТАМЕНТ СВЕТОГ САВЕ

а) Не заборављајте мојега учења и правовернога закона, мноме установљеног, јер без правоверног закона (а то значи православне вере) нема правог богопознања и спасења.

б) Све што је људско, ништавно је и пролазно, зато више тежите за оним што је божанско и вечно.

в) Кратак је животни пут, брзо пролази и ишчежава као дим и пара. Зато теците непролазна блага, која преостају и по смрти.

г) Бога се бојте, јер ће вам судити за сва дела која учините.

д) Цркве помажите, да би вас просветиле, јер су оне најбоље школе за истинско просвећивање.

ђ) Свештенике слушајте и поштујте, јер је њима од Бога поверено да се брину о вашем спасењу.

е) Милостињу и веру никад не остављајте. Вера подстиче милостињу, а милостиња посведочава веру. Зато је милостиња без вере празно хвалисање, а вера без милостиње - празна реч. Вера и милостиња су нераздвојне.

ж) Мислите о ономе што је добро пред Богом и људима, јер добра мисао је семе које добре плодове доноси, као што зла мисао зле плодове рађа, а и од једног и другог плода мора сваки од нас први да окуси.

з) Уздајте се у Бога, а не у своју мудрост, јер је људска мудрост, сама за себе, како је рекао апостол, лудост пред Богом (1 Кор. 3, 19).

и) Живите исправно, па се нећете спотицати. Исправан живот, по закону Божјем, то је равн пут, без спотицања. Док неисправан пут са гађењем заповести Божјих јесте пут спотицања и пропасти.

ј) Чувајте се и клоните се зла, јер је зло највећи непријатељ човеков и убица.

к) Љубите се међу собом као браћа. Љубав човека чини сличним Богу. Онда смо права деца Божја, кад љубимо један другог и чинимо добра.

Ето то је вековни аманет Светог Саве српском народу и светосавски пут.

О ЛАЖИ

Постоје три различите лажи. Постоји лажљивац у мислима, постоји лажљивац речима и постоји онај који лаже самим животом.

Лаже у мислима онај који прима подозрења (сумња у друге). Ако такав види неког ко разговара са братом својим, он га подозрева и говори: „он о мени прича“. И ако прекину разговор, опет сумња да су ради њега прекинули. Ако неко каже реч, он подозрева да је то речено ради његовог огорчења, и једноставно, у свакој ствари такав подозрева ближњег свог говорећи: „то је због мене учинио, то је због мене рекао, ради тога је то учинио“. Тај је лажљивац у мислима. Никада не говори по истини, него увек по сумњичењу. Отуда онда знатижеља, оговарања, прислушкивања, сукоби, осуђивања.

Брат упита оца Пимена за поуку: „Докле котао ври од ватре која под њим гори, рече старац, не сме да му приђе ни мува ни који други гмизавац. Кад се котао охлади у њега слободно улазе сви гадови. Исто тако је и са човеком. Док он живи у духовном подвигу дотле враг не налази могућности да га победи“.

Речју лаже онај који, олењивши се да устане на бденије (службу), не говори опрости ми јер сам био лењ да устанем, него говори: „имао сам ватру, несвестицу, и нисам био у могућности да устанем, био сам слаб“, и говори десет лажних речи уместо да учини поклони и покаје се, и смири себе. Лаже својим животом онај који се, будући развратник, претвара да је уздржљив, или будући користољубив, говори о милостињи и хвали саосећајност, или будући горд, диви се смирењу. И не диви се он зато што би хтео да похвали врлину. Јер, да је говорио са том намером, прво би са смирењем исповедио своју слабост говорећи: „тешко мени окајаноме који сам се испразнио од сваког добра“. После исповедања своје слабости он би могао да се диви и да хвали врлину. Нити он, пак, преуноси врлину јер има намеру да неког не саблазни (својим пороком) јер би тада требало да размишља овако: „Ја сам окајан и страстан, и зашто другог да сабла-

жњавам (својим пороком)? Зашто да штетим и другој души и да наваљујем на себе и други терет?“ И тада би се, премда сам грешећи, ипак дотакао и добра. Јер оплакивати себе је смиреност а штетити ближњег је саосећање. Али овај се не диви (врлини) ради овога што објасних, као што рекох, него он или ради скривања своје рђавости користи име врлине и говори о њој као да је и он такав, или често и да би штетио и повредио неког. И ниједно зло, ниједна јерес, ни сам ђаво не могу да преваре некога ако не узму лик врлине, као што и Апостол говори да се и сам ђаво претвара у анђела светлости (2. Кор. 11, 14). Онда није за чуђење ако се и његове слуге претварају да су слуге праведности. Тако и лажљивац, или бојећи се стида од смирења, или, као што рекох, желећи да превари или повреди неког, говори о врлинама и хвали их и диви им се, као онај који их сам извршава и као онај који је искусан у њима. То је лажљивац својим животом и то није једноставан човек, него је двострук. Један изнутра а други споља. Двострук је и сраман његов живот.

Ето, рекли смо о лажи да је од злог. Рекли смо и о истини да је истина Бог. Божимо, дакле, братијо, од лажи да бисмо избегли удео злог и подвизавајмо се да стекнемо истину, да бисмо се сјединили са Рекавши: „Ја сам истина“ (Јн. 14, 6). Нека би нас Бог удостојио Своје истине.

Кад у цркви стојиш, не осврћи се ни на једну страну; не гледај како ко стоји и како се моли, јер ћеш као *фарисеј* бити осуђен, пошто твоје није да о томе удиш, него Божје и ти само себе пред Богом правдај. Гледај само на олтар где се најсветија жртва приноси и као *мишар* у себи понављај: *Боже, буди милосиив мени грешнику!*

Чувај се као живе ватре смеха и разговора у цркви, јер тиме Бога вређаш, пошто тиме показујеш не само да не поштујеш цркву као најсветије место, него и друге на грех наводиш и сметаш им да се моле. Пажљиво слушај шта се чита и пева и тиме се наслађуј. Ако се мисао твоја одваја ма куд на другу страну, старај се, да је вратиш и да је упутиш да слуша песме и молитве којима се Бог слави и тада ћеш са коришћу из цркве изићи.

САВЕСТ

Савест је чуло духа људског, веома осетљиво, оштро, светло, које разликује добро од зла.

Ово чуло јасније разликује добро од зла неголи ум.

И са превареним умом, подржаваним грехољубивом вољом, савест се дуго бори.

Савест је - природни закон (Преподобни ава Доротеј, Поука 3. о савести).

Савест је руководила човека до писаног закона. Пало човечанство постепено је усвајало неправилан начин мишљења о Богу, о добру и злу: лажно названи разум предавао је своју неправилност савести. Писани закон постао је неопходношћу за руководство ка правом Богопознању и Богоугодној делатности.

Учење Христово, запечаћено светим крштењем, исцељује савест од лукавства, којим у је грех заразио (Јевр. 10, 22). Повраћено нам правилно деловање савести подржава се и узвишава следовањем учењу Христовом.

Здраво стање и правилно деловање савести могуће је једино у крилу Православне цркве, зато што свака примењена неправилна мисао има утицаја на савест: скреће је од правилног деловања.

Вољни греси затупљују, заглушују и успављују савест.

Сваки грех који није очишћен покајањем, оставља штетне утиске на савест.

Постојан и вољни грешан живот као да умртвљује савест.

Умртвити потпуно савест - није могуће. Она ће спроводити човека до страшног суда Христовог: тамо ће она укорити свога преступника.

По објашњењу светих Отаца, *суйарник* човеков, који се спомиње у Еванђељу - јесте савест (Мат. 5, 25).

Заиста је она супарник, зато што се супротставља сваком противзаконном подухвату нашем.

Чувај мир са овим супарником својим на твој путу ка небу, за време земаљског живота, да се она не би претворила у опадача, у часу кад се буде решавала вечна судба твоја.

Свето Писмо говори: *Истинити сведок избавиће од злих душу* (Приче 14, 25).

Истинити сведок је - непорочна савест: она ће избавити душу која слуша савете њене, од сагрешења до наступа смрти и од вечних мука после смрти.

Као што се рез ножа оштри каменом, тако се савест оштри Христом: она се просвећује изучавањем а изопштрава испуњавањем еванђелских заповести.

Просвећена и Еванђељем изопштрена савест подробно и јасно показује човеку његова сагрешења - и најмања.

Не чини насиља супарнику - савести! Иначе лишћеш се духовне слободе: грех те заробљава и свезује. Јада се пророк у име Бога што они који газе савест наносе штету себи самима: *Победи Јефрем суйарника свога, погази суд, јер поче да ходи за суйейним* (Осија 5, 11).

Оштрина савести је врло нежна; њу треба много чувати. А она се чува, кад човек испуњава све захтеве савести, а нарушење кога било захтева, по немоћи или нагону, омивати сузама покајања. Никакав грех не сматрај за безначајан: сваки грех је нарушење закона Божјег, супротстављање вољи Божјој, гажење савести.

Од нерада, од ништавних, како нам се чини, сагрешења долазимо постепено до великих грехова.

Шта значи ово? Је ли то велики грех? Какав је то грех? То није грех! - тако расуђује који се не брине за своје спасење, кад се он решава да окуси од греховног јела законом Божјим забрањеног. Ослањајући се

на такво неосновано суђење, он непрестано гази савест.

Њена оштрица се тупи, светлост њена се помрачава; по души се шири мрак и хладноћа немара и неосећања.

Неосећање, најзад, постаје обичним стањем душе. Душа често бива задовољна таквим стањем; често га сматра стањем угодним Богу, спокојством савести, а стварно то је - губитак осећања благодатног духовног живота, спавање и слепоћа савести (Лествица, Беседа 18).

Мили брате, са највећом пажњом и старањем чувај савест!

Чувај савест у односу према Богу: испуњавај све заповести Божје, и кад сви виде, и кад нико не види, кад види и зна само једини Бог и твоја савест.

Чувај савест и у односу према ближњему: немој се задовољити само спољашњим добрим односом према ближњима! Захтевај од себе да се и савест твоја задовољи таквим понашањем. Она ће се задовољити онда, кад не само дела него и срце твоје буду постављени у однос према ближњему, какав заповеда Еванђеље.

Чувај савест у односу према ствари-ма, избегавај излишности, раскош, немар, имајући на уму да су све ствари, којима се ти користиш, творевина Божја, дарови Божји човеку.

Чувај савест и према самом себи. Не заборављај да си ти - слика и подобие Бога, да си ти дужан тај лик показати Самом Богу и чистоти и светости.

У таквом стању, страшном помрачењу и неосећању, разни греси слободно улазе у душу и праве у њој легало за себе.

Греси који се дуже задрже у души прелазе у навике, тако јаке, као природа, а понекад јаче и од природе. Греховне навике називају се страстима. Човек то не примећује - а он је неприметним начином окован грехом са свих страна, у његовом је заробљеништву, у ропству.

Ко пренебрегава постојане опомене савести, допустио је да падне у ропство греха, тај само са великим напором, уз садејство непорочне помоћи Божје може да раскине ланце тога ропства, да победи страсти, које као да су се претвориле у природна својства.

Св. Игњатије
(Брянчанинов)

ЗА ТУЋ ГРЕХ

У граду Владимиру живио млад трговац Аксенов. Имао два дућана и кућу. Једном лети пође Аксенов за Њижни на вапшар. Он се опрости с породицом и отпутова. На по пута сретe се с познатим трговцем и са њим заједно заноћи. Пошто су пили чај, легли су да спавају у две собе које су биле једна поред друге. Аксенов није волео дуго да спава, пробуди се око поноћи и, да би лакше, хладовином путовао пробудио је кочијаша и наредио му да преже затим је изашао у механу платио газди рачун и отпутовао.

Прешавши око четрдесет километара, он је застао да нахрани коња, да се одмори у одајама механе и, ради ручка изашао на механски доклат. Мало затим стиже механи тројка са звонцима и из кола изиђе чиновник с двојицом војника; приђе Аксенову и запита га: „Ко си?“ и „Одакле си?“ Аксенов све казује онако како је и пита га: да ли не би чашу чаја да попију заједно? А чиновник је једнако запупцао питати где је ноћио прошле ноћи.

Самили с трговцем? Да ли је видео трговца изјутра? Зашто је тако рано отишао из механе?

Најзад чиновник рече:

- Ја сам члан полиције и питам те стога што је трговац, с којим си ти ноћио, заклан прошле ноћи. Покажи своје ствари!

Ушли су у одају, узели су његов ковчег и торбу и почели дрешити, отварати и тражити; док тек наједанпут члан полиције извуче из торбе ножић и викну:

- Чији је ово ножић?

Аксенов погледа и виде крвав ножић који је извађен из његове путничке торбе, и уплаши се.

- А што је крвав овај ножић?

Аксенов је хтео одговорити; али није могао ни речи да изговори.

- Ја... ја не знам... ја... нож... ја... то... то није мој нож...

Он се клео да то није учинио, да трговца откако су пили чај заједно није видео, да ножић није његов. Али, глас му се прекидао, сав се тресао од страха, баш као да је крив.

Полицајац је позвао војнике наредио им да га вежу и воде колима. Кад су га, везаних ногу, метнули у кола, Аксенов је, прекрстивши се, заплакао. Њему су узели ствари и новац, и пославши га у најближи град, бацили у тамницу.

Кад су једном дошли жена и деца да га обиђу, жена је заплакала и запитала:

- Вања, мили мој, реци својој жени истину: да ли ниси ти учинио то? Аксенов ће рећи: „И ти си, жено, могла помислити на мене“! - па покри лице рукама и заплака се.

Кад је жена отишла Аксенов поче да се присећа шта су говорили. Кад се сетио да је и жена помислила на њега и питала га да ли није он убио трговца, он рече самом себи: „Види се да осим Бога нико не зна истину, па да зато само Њега треба молити и од Њега се надати милости“.

Једанпут отац Агатон пође у град да прода оно што је у келији израдио. На путу виде човека узетог који је лежео. Узети га упита куда иде на што му свети Агатон одговори да иде у град на пијацу. Узети га тада замоли да га понесе у град. Свети Агатон натовари га на леђа и однесе у град. Узети замоли да буде онде где свети Агатон буде продавао своје израђевине. Када свети Агатон продаде једну ствар узети га упита пошто је продао. Када му старац одговори узети га замоли да му купи један хлеб. Кад старац продаде другу ствар, узети га опет упита пошто је продао и замоли да му купи још хлеба. Старац му поново купи. Кад је старац распродао све и хтео отићи, узети га поново замоли да га однесе на оно место одакле га је и понео. Агатон га однесе. Тада узети рече: „Благословен си Агатоне од Господа на небесима и на земљи“. Старац поново погледа на узетога али никога не беше ту. То је био анђео Божији.

Од тада је Аксенов престао да подноси молбе за помиловање, престао да се нада и само се Богу молио.

Аксенова су осудили на казну кнотом (шиба), па потом на робију. Тако су и учинили.

У Сибиру, на робији, Аксенов је живео 26 година. Коса му је на глави побелела као снег, а брада порасла дуга и седа.

Сву је веселост изгубио, погрбио се и почео полако да иде, мало је говорио, никада се није смејао и често се Богу молио. У затвору је Аксенов научио да пије чизме, и од зарађеног новца купио је Јеванђеље и читао га је кад год је било светлости у затвору, а празником је ишао у затвореничку цркву, читао Апостол и певао на хору глас му је још био добар.

Старешине су га волеле што је био смирен, а другови робијаши поштовали су га и називали „деда“ и „Божји човек“. Кад се имало што да моли у затвору, затвореници су свагда њега слали да моли власт; а ако су се међу собом свађали, то су увек долазили да им он пресуди.

Од куће му нико није писао и он није знао да ли су му живи жена и деца.

Једном су довели још једну групу нових осуђеника. Међу њима се нашао и неки Макар Семјонович, управо из града Владимира где је некад Аксенов срећно живео. Кад Аксенов то чу, подиже главу и запита га:

- А да ли нисте чули што, Семјоновичу, у Владимиру граду за породицу Аксенов?

- Како да нисам чуо! Богати су трговци. Штета само што им је отац у Сибиру. А ти, деда, зашто си ти осуђен?

- За грехове своје налазим се већ 26 година на робији.

- А за какве то грехове, деда? - запита Макар Семјонович.

Аксенов одговори: „Кад сам осуђен, сигурно је требало да будем осуђен“, и он не хтеде да говори више о томе; али други су казали свом новом другу осуђенику како је Аксенов допао Сибира. Кад је Макар Семјонович чуо, он се не чему зачуди, погледа на Аксенова и узвикну:

- Е, чудо! Заиста чудо, где да се види-мо!

Чим је Аксенов чуо ове речи, одмах је помислио да је баш овај човек убио трговца. Устао је и отишао даље. Целе те ноћи Аксенов није могао заспати. Напали су га некаква досада и чемер и јављале разне слике: час његова жена, час деца каква су била онда, мала; и себе је видео какав је био - весео, млад, како је седео на механском доклату са кога су га одвели, и како му је душа тада била весела. И сетио се узвишеног места на коме је шибу издржао, целата, народа, окова, и ових 26 година затвореничког живота! Сетио се и своје старости. И наишла таква досада на Аксенова да је хтео руку на се подићи.

- И све то због овог злочинца! - мислио је.

Избог тога спопала га је таква злоба и мржња према Макару да је зажелело да му се освети. Читао је молитве сву ноћ; али, није могао да се умири. Сутрадан није прилазио Макару, а није га ни гледао. Тако су прошле две недеље.

Једном пође ноћу по затвору и опази да се из некакве јаме избацује земља. Из јаме искочи Макар Семјонович, и уплашена лица, погледа Аксенова. Аксенов је хтео проћи, као да га није видео; али Макар га ухвати за руку и исприча му како је прокопао пролаз испод зида и како сваког дана кад их потеряју на рад износи земљу у чизмама и просипа на улицу. Рекао је:

- Само ћути, старче, ја ћу и тебе извести. А ако кажеш, мене ће шибиати, а ја ти нећу опростити - убићу те.

Кад је Аксенов видео свог упропасти-теља, он је истргао руку и рекао:

- Да ја излазим из затвора немам зашто, а и да ме убијеш нема потребе, јер си ме већ давно убио. А дали ћу што за те казати или не - то како ми Бог каже.

Догодило се да је стражар приметио ископан пролаз и начелник тамнице дошао у затвор и настало испитивање. Сви су одрицали. Тада се начелник обрати Аксенову. Он је знао да је Аксенов био правичан човек и рекао је:

- Старче, ти си правичан, кажи ми пред Богом ко је то урадио? Макар је стајао као да ништа није било, гледао је у начелника и није се освртао на Аксенова. У Аксенова су дрхтале руке и ноге и дуго није могао да прозбори речи: Мислио је: „Да га сакријем? А зашто да му опростим, кад је он мене сатро? Нека плати за моје муке. А ако кажем, онда ће га шибиати. И шта онда? Зар ће мени од тога лакше бити?“ И Аксенов рече:

- Не могу да кажем. Бог ми не вели да кажем, и нећу рећи. Што год хоћете можете са мном учинити - власт је у вашим рукама.

После тога, ма колико да се начелник носио с њим, Аксенов није ни речи проговорио; и тако се није сазнало ко је прокопао.

Друге ноћи када је Аксенов легао и готово задремао, чуо је да се неко приближио његовом кревету и сео код његових ногу. Он је погледао и у тами познао Макара.

Аксенов је рекао:

- Шта хоћеш ти још од мене, шта радиш ту?

Макар је ћутао. Аксенов се подиже и рече му:

- Шта ћеш? Иди! Ако нећеш, викнућу војника. Макар се наже ближе Аксенову и поче шапатом:

- Иване Димитријевићу, опрости ми!

Аксенов ће на то:

- Шта да ти опростим?

- Ја сам трговца убио, ја сам и нож теби подметнуо. И тебе сам хтео убити, али су у дворишту зарамали...

Аксенов је ћутао, није знао шта да каже. Макар се спустио с кревета, поклонιο се до земље и рекао:

- Иване Димитријевићу, опрости ми, опрости ми Бога ради. Ја ћу признати јавно да сам убио трговца, тебе ће ослободити и ти ћеш се кући вратити.

На то ће Аксенов:

- Лако је теби говорити; али, како је мени трпети?

Куда ћу ја сада? Жена умрла, деца ме заборавила: ја немам куда да идем.

Макар није устајао са земље и говорио је:

- Опрости, Иване Димитријевићу. Кад су ме канџијали, мени је лакше било него сад гледајући на те... И ти си ме брата још пожалио - ниси ме хтео показати. Опрости ми, Христа ради! Опрости проклетом и несрећном злочинцу.

И он се заплака.

Када је Аксенов чуо да Макар плаче, и сам се заплакао и рекао:

Нека ти Бог опрости: може бити да сам ја сто пута гори од тебе!

И он је престао да тежи за кућом и никуда није хтео из затвора, него је само мислио о смртном часу.

Макар Семјонович није послушао Аксенова и признао је кривицу. Кад је Аксенову стигло решење о његовој невиности и да се може кући вратити - он је већ био умро.

Толстој

Кад поћеш у цркву мисли, да у Дом Цара небеског идеш, где са страхом и радошћу стајати треба, исто онако, као што би на небу стајао пред небесним Царем. И црквене песме на ово нас упућују, које кажу: *кад у храму сјојиши, мисли да на небу сјојиши.*

Ако желиш да ти молитва корисна буде, опрости сваком, који те увредио, његове грехове, да би и ти могао рећи: *Оче наш, који си на небу, ојроси нам грехове наше, као што и ми ојрашићемо онима који су нама згрешили.* Знај да ако не опростиш ближњему увреде неће ни Бог теби опростити грехове твоје (Мат. 6, 15).

РАДУЈТЕ СЕ И СУНЦУ И КИШИ

Свакој њиви, без обзира да ли је њен власник добар или зао, верујући човек или не, Бог неизменично даје сунце и кишу, па земља свима доноси род. „Отац ваш који је на небесима - говорио је Исус - заповеда своје сунцу те обасјава и зле и добре и даје кишу и праведнима и неправеднима“

Наш живот, као и живот природе око нас има своје пролеће и своју јесен, своје сунчане и кишовите дане, своје успоне и своје падове који се наизменично смењују, преплићу и дају равнотежу у животу. Нови дани доњеге нам и радости и жалости. Од нас зависи како ћемо и радост и жалост употребити на своју духовну корист. „У добро вријеме уживај добро; А у зло вријеме размишљај“ (Књ. Проповедника).

Много је нас који не унемо да уживамо у садашњем тренутку. Скоро да нема дана у коме не доживимо бар један једини леп тренутак, у коме нам се бар једном не укаже љубав, било директно од Бога или преко ближњих. Жалост нам помаже да у превеликој радости не заборавимо Бога и циљ овога живота.

Бог је створио човека из љубави односно човек је резултат Божје љубави. Зато када нам је тешко, када смо жалосни сјетимо се да је све пролазно, па и тај облачак. Како fino каже наш народ „после кише долази сунце“. Сјетите се колико нам је у животу пута од велике користи била баш та жалост. Колико смо пута из те жалости тријумфално прешли у радост. А ко нам је то помогао, ко нам је донио ту радост, ко је сунчаним зрацима обасјао нашу ожаловљену душу сунчаним зрацима? То си Ти био Господе наша највећа Радости.

Теодора

АНЂЕО СА НАМА - ДОБАР И ЗАО

Свима нама је добро познато, да сваки Хришћанин са собом има Анђела чувара, једног од блажених небеских духова, који нам је дат од Бога одана крштења или нашег ступања у Благодатну Цркву Божију, даје нам се као учитељ, руководилац и чувар наш на путу Спасења. Тако је Милостив (пун љубави) према нама Бог! Толико се брине Он о нашем спасењу. Њему је драгоцен свака Хришћанска душа, као купљена Његовом сопственом крвљу, која нема цене. Према томе, срећно је наше стање, браћо хришћани. Јако је за нас и безопасан пут овоземаљског (привременог) живота. Чего да се бојимо кад је са нама такав Небески Руководилац и Чувар. Тачно би и било тако, кад са сваким од нас не би био и други анђеол, лош и зао, који је послат нама од начелника таме да нам стално ствара смицалице, да нас одвлачи од пута спасења и води ка вечној погибели. То је тачно, са сваким Хришћанином су два анђела, један добар, други зао, један чувар, други упропаститељ Хришћана. Погледајте на стање Спаситеља нашег у пустињи, када је Он, после крштења постиго у њој четрдесет дана. Кога ми видимо тамо. Видимо и Анђеле Божије, и духа кушње (саблазни), који су били са Спаситељем. Ђаво је три пута кушао Господа, и када га је Господ победио, он је одступио од Њега на неко време, а приступили су Му Анђели и службаху му. То видите и код нашег Спаситеља су неизмјенично су били и Анђели Божији и дух злобе, ђаво, тако бива и код сваког Хришћанина. О томе нам говоре и предања очева наших. „Анђели су са човеком, један праведан, а други сатана. И анђеол који је Божији је кротак и милостив, саветује; истину, чистоту, смирење, покорност, љубав и милостињу. Зли анђеол је горд и гневан, непокоран и сва његова дела су зла. “И шта је ту за чуђење! Јер непријатељ наш ђаво само је расположен за зло, само о томе мисли како да превуче човека на своју страну, да би се противио Богу и Творцу. Тако се он јавио истог трену првом човеку и начинио од њега преступника пред Богом. Када се он дрзнуо да куша Самог Бога човека поготово неће оставити на миру нити иједног човека, а да га не покуша узети под своју вољу и власт. Биће довољно те нечисте силе за цео човјеки род, када, по причању јеванђеља, са једним човеком налазио се легион ђавола. Да, само што се

човек роди, поред њега се јавља зли сапутник, који се, како је познато, тера од човека при крштењу молитвом заклињања. Тада долази анђеол чувар и од тог времена неизмјенично се са сваким Хришћанином налази и Анђеол чувар (добри), и зли анђеол-ђаво. Ако Хришћанин воли истину и добро, ако се стара да угађа Богу, ако води живот са врлинама и жели и тражи своје спасење, са њим је анђеол добри, чувар, руководилац и његов учитељ. Тада се зли дух удаљава од њега, прежајући, ипак, сваког часа да искористи било какву његову слабост. А ако је хришћанин наклонен греху, ако највише воли да служи самоме себи, својим злим наклоностима и страстима, не бринући се за своје спасење; тада се са њим налази зли дух, а Анђеол Божији са тугом одлази од њега и

брижно чека његово преобраћење и поправљање. Тако бива са човеком Хришћанином све време његовог земаљског (привременог) живота. Анђели, овај или онај, не остављају га ни минуте. Они га прате и у крај загробни. Душа после одвајања од тела, како се види из приповедања Цркве о загробним откровењима, постаје предмет борбе између анђела, добрих и злих, и сваки од њих се стара да је присвоји за себе, да је задржи у својој власти, зависно од тога, коме је она служила у привременом животу: Богу, или телу и свету, каквим се делима бавила; добрим или злим. И благо њој ако је она успела да украси себе врлинама - тада је Анђеол Божији узима под свој кров и прати је до пре-

стола Божијег. Невоља је ако се она нађе у благу грешном - тада ће она постати несрећна жртва непријатеља, који је узима под своју власт и чини је учесником своје вечне осуде. Тако значи, браћо није наше стање увек безопасно целог живота. Од нас се тражи велика будност и опрезност. Са нама је Анђеол Божији Чувар, а поред нас је зли дух, саблазник и непријатељ. Зато, не опомињу узалуд брижно хришћанина Свети Апостоли. Апостол Павле говори: „Пазите добро како живите“. Апостол Петар поучава: „Будите трезвени и бдите, јер супарник ваш, ђаво, као лав ричући ходи и тражи кога да прождере“. А ми? Ми не мислимо на себе, живимо мирно, као у тихом пристаништу, угађајући вољи тела и страсти. Ми не видимо да је са нама не само Анђеол чувар, него и дух злобе, и ми се стално налазимо међу њима. Шта ако су по одликама наша дела ближа духу злобе, а даље од Анђела

Једног брата узнемираваше дух богохуљства, али се он стиђаше да то исповеди. Где год би чуо за велике старце он је одлазио к њима да исповеди своје хулне помисли, али чим би дошао, стид га је спадао и спречавао га да их исповеди. Одлажаше он често к ави Пимену. Прозорљиви старац прозре да он има неке помисли, па му једном рече: Ти много пута долазиш к мени с помислима, и туђан одлазиш од мене не исповедивши их. Јајде, чедо, кажи ми шта имаш. - Брат на то са стидом изговори: Враг ме узнемирава хулним помислима, а мене је стид да их исповедим. Тек што брат то рече, одмах му лакну. Старац му рече: Чедо, немој туговати због хулних помисли. Када ти наиђе хулна помисао, ти јој реди: Ја такву мисао не требам. Хула твоје нека остане с тобом, ђаволе. Душа моја неће помисли твоје. - И стварно, већ брзо као дим нестају.

добра? Каквим се све можемо несрећама подвргнути овде, у садашњем животу, несрећама и духовним и телесним? А шта ће бити при смрти и после смрти, ако ми не поправимо себе и не приближимо себе Анђелу чувару нашем? О, нека Господ уведе у срца наша божански страх, да од нас начини оне који се боје Бога и који извршују закон Божији. „Анђели Господњи станом стоје око оних који се Бога боје и избављају их“ од сваке несреће, како у овом животу, тако и у будућем веку. Боже наш, слава Теби.

*С руској:
Даница Килибарда
Пријејољ*

О ПОДВИЗИМА

Не треба да узимамо подвиге који су изнад на-ше мере, него да се старамо да наше тело, пријатељ наш, буде верно и способно за вршење врлина.

Треба ићи средњим путем, не скрећући ни на десно ни на лево (Прич. 4, 27). Духу треба пружати духовно, а телу - телесно, не треба одбијати ни оно што заједнички живот по закону захтева од нас, сходно речима Писма: Подајте, дакле, кесарево кесару, а Божије Богу (Мат. 22, 21).

Потребно је снисходити и својој души у њеним немоћима и несавршенствима, трпећи њене недостатке као што трпимо недостатке ближњих. Међутим, човек не треба ни да се олени, него стално да се подстиче на боље.

Ако си појео много хране или учи-нио нешто друго што приличи људској слабости, немој се смућивати, додајући штету на штету, него се храбро подстакни на исправљање, старајући се да сачуваш душевни мир.

Тело исцрпљено подвизима или болестима треба поткрепити умереним сном, храном и пићем и не гледајући на време. Исус Христос је по васкрсењу, Јаирове кћери одмах наредио да јој дају да једе (Лк. 8, 55).

Биће је неразумно ако самовољно своје тело до те мере изнуравамо да и дух ослаби. То је неразумно, макар се и чинило ради стицања врлине. До тридесет пет године, тј. до половине земаљског живота човек има велики подвиг да се сачува. Многи до тих година нису издржали у врлини, него су скренули са правог пута због својих жеља, као што о томе сведочи свети Василије Велики (у беседи на почетку Прича). Многи су много сабрали у младости, али на средини живота, због искушења лукавих духова који су устали на њих, нису издржали буру, лишивши се свега.

Да се неби доживео такав прекрет потребно је испитивати себе као на ваги и пажљиво се пратити, по учењу светог Исака Сирина: „Свако свој живот треба да измери на ваги“ (Сл. 40).

Треба знати:

Хулне помисли су не од човека већ од ђавола. Њих ђаво наноси, а човеково је: да их сматра низашта, као најништавнија страшила и немоћне сенке. Ту човек треба да теши себе угледајући се на светитеље: многи светитељи трпели су много, нападани од поганих хулних помисли, али их то није лишило светости, нити нашкодило благодати Господњој што је у њима. При таквим нападима човек не треба да пада духом, нити да тугује. Његово је да мрзи те хуле, да их не жели, и да не пристаје на њих. Чим човек почне да тугује због тога, ђаво се одмах обрадује томе, јер он са том намером и убацује хулне помисли у човека да га помоћу њих растужи, узнемири, поремети. А када човек презире помисли хулне, и не жалости се због њих, па им се чак и подсмева, тада ђаво постиђен бежи од њега. Човек дакле не треба ни да се узнемирује ни да очајава што му наилазе хулне помисли, већ да очекује награду што се бори са њима, не пристаје на њих и одбацује их.

Сваки успех у било чему треба да приписујемо Господу и да са пророком говоримо: Не нама, Господе, не нема, него имену Свом дај славу (Пс. 113, 9).

ПРЕД КИВОТОМ СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ОСТРОШКОГ

Разговор са оцем Јоилом

Оче Јоиле, у манастиру Остроџу Ви сјте, духовник и чувар моштинају Светиоџ Василија, дочекујете вернике, читајте молиће, савештујете, одговарате на питања, исповедајте... Пришом посебно указујете на један брех који је појимио огромне размере у нашем народу, а што је пушење, иј. уштреба дувана. Рецијте нам нешто више о томе.

Најподмуклија подвала сатанска овоме људском роду јесте употреба дувана. Године 1527. једна луталица из Шпаније, јеретик Родриго пође у Америку и упозна се са црвенокожцима и за несрећу науче га да пуши дуван и дају му семе дувана. Он то пренесе у Шпанију и зарази је, а од Шпаније и читаву Европу и Русију. И ево погледајте, читава наша планета смрди на ту траву сатанску.

Ви вероватно указујете и на мишљење светих отаца која су имали о пушењу?

Да, многи светитељи указују на ту опасност. На пример, Свети Теофил Кијевско-Печерски, велики прозорљивац 19. века, када би му долазили у манастир пушачи говорио је овако: „Гле, нашмркали сте се ђавоље траве и дошли сте овамо у манастир да ширите дуванску заразу. Можда ће сутра приступити светој тајни причешћа. Одлазите од мене, за вас нема благослова“. Такав прозорљивац, Свети Теофил, је наравно видео да пушач нема спасења. Јер, онај који пуши обелева често од рака, од ангине пекторис, од излива крви у мозак и од многих других болести које му значајно скраћују живот. А то је исто као да је извршио самоубиство. А знамо да се самоубице не сахрањују на православним гробљима и да им се не чита и не врши опело.

„Православље“ 1. 4. 1996. г.

ЖИВОТ, ПО СВЕТОМ СИЛУАНУ

Ми живимо на земљи, не видимо Бога и не можемо Га видети. Али кад Дух Свети дође у душу, онда видимо Бога као што га је видео свети архијакон Стефан. Душа и ум одмах осећају Господа. Тако је свети Симеон Богопримац Духом Светим у малом Детету познао Господа; и свети Јован Крститељ је исто тако познао Господа Духом Светим и указао народу на Њега. Без Духа пак Светог нико не може познати Бога и осетити колико нас Он воли. Премда читамо да нас је заволео и пострадао за нас из љубави према нама, ми о томе мислимо само разумом, а душом не разумемо Христову љубав у суштини. А када нас Дух Свети научи, тада јасно и стварно осећамо и бивамо слични Господу.

Кад душа малаксава, како поново запалити у њој огањ да би стално пламтела љубављу? Тај је огањ у Богу, и Господ је дошао на земљу да би нам га дао. Ко се научи понизности, он ће добити тај огањ, јер Господ понизима даје своју благодат.

Много се труда мора уложити, и много суза пролити да би се очувао смирени дух Христов. А без тога духа гасне у нама светлост живота.

Погледајте човека који живи по својој вољи. Никада тај нема мир у души и увек је незадовољан: час му не ваља ово, час оно.

А ко се савршено предао вољи Божјој тај има чисту молитву, његова душа љуби Бога, и њему је све добро и мило.

Тако се била предала Богу Пресвета Дјева: „Ево слушкиње Господње, нека ми буде по речи Твојој“. Када би смо и ми говорили: „Ево слуге Господње, нека ми буде по речи Твојој“, онда би Господње речи из Јеванђеља које су написане Духом Светим биле у душама нашим, и тада би цео свет осећао љубав Божју. Какав би крајњи живот био тада на земљи!

Али премда се Господње речи већ толико векова слушају по целој васељени, људи их не схватају и не примају.

Увек би требало да се молимо да нас Господ умудри како у којој прилици да поступимо и Он нас неће оставити да лутамо.

Адам није био мудар да упита Господа шта да учини с плодом који му је дала Ева и изгубио је рај.

Давид није упитао Господа: „Да ли би било добро да узмем себи Уријину жену? - и пао је у грех убиства и у прељубу.

Тако и сви свети који су падали у грех, грешили су само зато што нису призивали Господа у помоћ да их умудри. Преподобни Серафим Саровски је рекао о себи: „Кад год сам говорио од себе, грешно сам“.

Но постоје и безгрешне погрешке. Њих налазимо чак и код Пресвете Богоматере. У Јеванђељу је записано како је

Буди смеран, уздржљив, не осуђуј, чуваш уми и срце од ружних мисли. Имај увек на уму да су сви људи добри и да их Господ љуби. Због тих смиренних мисли настаниће се у теби благодат Светога Духа и тада ћеш рећи: „Милостив је Господ“.

Светога човека је лако волети, али нема већег чуда него волети грешника и у његовом паду.

Док сам био у свету и ја сам мислио да је срећа у ономе што пружа телесни живот: био сам здрав, леп, људи су ме воле-

Она, идући из Јерусалима кући, мислила да и Њен Син иде заједно са сродницима и познаницима. Међутим, тек после три дана тражења нашла Га је у јерусалимском храму како разговара са старцима (Лук. 2, 44-46).

Дакле, само је Господ свезнајући. А сваки други ма ко то био мора се молити да га Бог уразуми и мора се саветовати с духовником да не би пао у погрешку.

Ако мислиш рђаво о људима, значи да зли дух живи у теби и он ти намеће зле мисли о другима.

Ако ко умре, не опростивши брату, његова ће душа отићи тамо где живи зли дух који је њом овладао.

Такав је закон: ако ти опростиш и Господ ће теби опростити. А ако не опрашташ, твој грех остаје с тобом.

Ево најкраћег и најлакшег пута спасењу:

ли. И ја сам се поносио тиме. Али кад сам Духом Светим познао Господа онда сам на сву срећу коју пружа свет почео гледати као на дим који разноси ветар. А благодат Светога Духа радује и весели душу, и она у дубоком миру созерцава Господа заборављајући земљу.

Кад је човек намеран да зида дом, да би га подигао скупља много и разноврсно градиво. Тако смо и ми дужни, да стечемо нешто од ових врлина, да би подigli своје спасење.

Вода је по своме својству мекана, а камен је тврд; уосталом ако над каменом виси неки суд са водом, а из њега капља вода на камен, то ће га пробити. Тако и реч Божја мекана је, а срце је наше тврдо, но ако човек често слуша реч Божју, то у срце његово долази страх Божји.

НЕДЕЉА

Опростите и мени и заносу моме, јер се данас враћам своје детињству. Миле успомене лебде око мене као лаки лептири, па ми се разастрле пред очима као каква велика башта, препуна шареног мирисног цвећа...

И, гледећи све то, сећам се своје детињске цркве, сећам се како се у грудима мојим зажео један пламен који ме је грејао и греје и кога не могаше загасити ни све бујице бурног живота што прејурише преко главе моје... Још ми - чини ми се, одјекује у уву први сребрни звук са белог звоника који је подигао очи моје плавог небу, а душу као кад изнео високо, више од оних сјајних звезда.

Света је била пуна порта кад Марко зазвони на службу. Поп Стеван се диже у цркву да проскомидише. Људи су скидали капе, а младеж прилазаше руци. Он је благо и тихо отпоздрављао на све стране.

На прагу црквеном изу обућу, па у чарапама уђе у цркву. Целива иконе па уђе у олтар. Тамо обу „јемалије“ што су у олтару стајале и које је обувао свештеник што службу служи. Онда је тек приступио облачењу и проскомидији.

Они су поделили посао међу собом. Поп Теша је помагао у олтару поп Стевану, поп Станоје је за крштења која се у току дана донесу, поп Рађа за молитве болнима, а поп Ђорђе и поп Живко за певницу с учитељем.

Чим зазвони друго звоно, црква се напуни светом. Све то стаде пореду и старешинству очекујући почетак службе.

Двери се отворише и служба поче. Свет се побожно молио... Учитељ се трудио да оправда синоћну похвалу.

Служба је ишла својим током. Таман учитељ доврши „Причастен“, а из олтара изиђе поп Стеван и стаде пред онај народ.

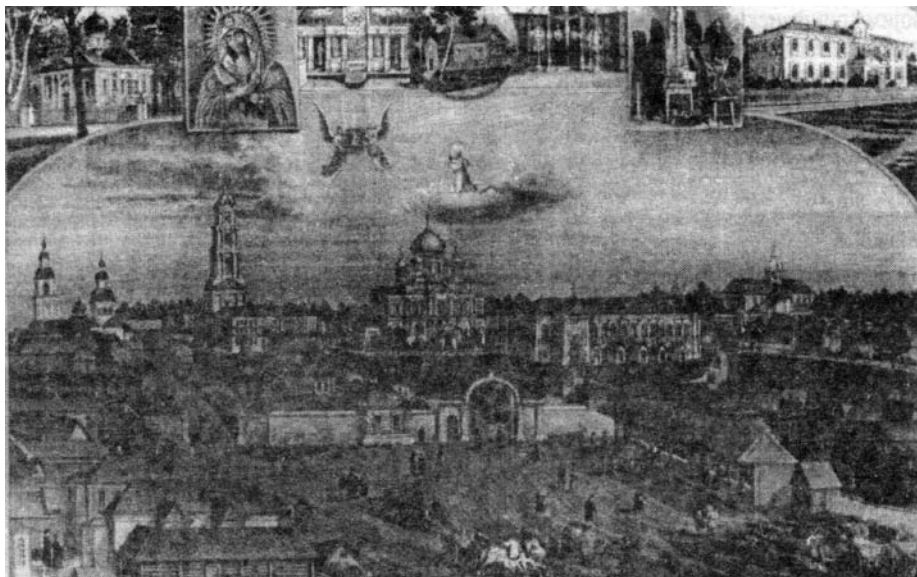
Оне беле одежде од платна, па његова бела коса и брада и онај живи поглед задржа дах свима. Све се очи управиле на њега. А он поче:

- Хришћани, децо божја! Сакуписмо се у овом светом храму, у недима божјим, да се помолимо благом Творцу за здравље, срећу и берићет, и да олакшамо души нашој знане и незнане грехе. И ако је молитва свесрдна, њу је чуо и услишио Господ. Али и ми смо исто тако требали отворити срце наше речима Творчевима

који нам вели: пазите се и волите као браћа... Ту заћута и погледа по народу.

- Јест! Господ нам вели: волите се, волите и непријатеље ваше. И ако хоћемо да смо деца Његова, ми морамо слушати заповести Његове. А да ли ми то чинимо?

- Какви чинимо, јадна на наша мајка!

... И браћа смо, и једно нас млеко одојило, и једна нас рука однијала, па смо го-ри душмани један другоме од туђина!...

Зар нам је мало било јада од Косова, а Косово нам је дошло за неслоге наше, па тек што душом данусмо, а ми опет у кавгу и инат?... Опет заћута, али мудршћу руке, а сузе га почеше полевати.

- Шта је мало Марку и Ивану Танчићу?

Бог им дао и здравља, и берићета, и пуну кућу народа, па опет хоће да изгину! Хоће да се деле! Па су још имали и куражи и образа доћи међу људе, па чак и у храм Божји.

Ено их...! А што се кријете?

Ко се крије, боље да га није!... И кажите овде пред светом, како ћете ви имати срца за сиротана и невољника, за путника и намерника, кога никада видели нисте, кад немате срца један за другог, брат за брата?!...

Танчићи се скаменили.

- Ја вам заповедам: мирите се! Мирите се, или ћу отићи, расплести овај седи пер-

чин на часној трпези, где се светом тајном причешћујем, па вас проклетим!... И тешко вама, ако то учиним!...

Очи су му севале, а народ је дрхтао, па се одбија од Танчића да их се не дотакне.

Онда се врати у олтар, те доврши службу.

Чим из цркве изиђосмо и Марко и Иван један другом руке па се љубе... Окупите се народ, па оплака.

А кад он из цркве изиђе, они оба пред њега па му љубе руке:

- Не куни нас, измирили смо се!

- Онда Бог нека вам сваку срећу да. Нека сте благословени!

Од ових свештеника нема ни једног у животу; време је чак и натписе на споменицима њиховим истрло. Али живи спомен њихов и код њихових наследника, и у оном народу, који уме сваки леп спомен очувати... И дан дањи се причају лепе приче о љубави њиховој, о примерним делима њиховим, о слози и узајамном поштовању.

Ни једне приче не чух која би, ма којега од њих, рђаво окарактерисала. За њих се може рећи да су се родили па делима својим доказали да су „достojни синови Оца нашег на небесима који сунцем својим греје и зле и добре, и кишу даје и праведнима и неправеднима“.

Мир праху њихову!

Јанко Веселиновић

КЛОНИТЕ СЕ ВРАЧАРА

Непосредно пред напад Персијанаца на Грчку империју, у граду Адану с економом Саборне цркве десио се овакав случај.

Теофило се истицао и свима био познат као беспрекорно чистан и крајње марљив у испуњавању својих службених дужности и својим хришћанским врлинама. Он је био око и десна рука свога епископа. Био је отац сиротиње, хранитељ удових, дарежљив дародавац сиротих, заштитник увређених, помагач немоћних, и због тога је уживао опште поштовање и уважање. И кад је умро епископ Адане, то су сви једнодушно пожелели да епископ постане Теофило и за то су се обратили с молбом киликијском првостолном архијереју. Архијереј је делио општу жељу. Но, Теофило из осећања хришћанске смирености и због осећања високог достојанства епископског чина, енергично је одбио да прими на себе тај чин. Узалудне су биле све молбе за то од свег народа, клира и првостолног архијереја. Теофило је остао при својој одлуци. Били су принуђени да поставе за епископа другог, а Теофило је остао на ранијој дужности економа. Без обзира на беспрекорно чистан живот Теофила, нашло се људи, који су под утицајем духа злобе и зависти, почели клеветати Теофила пред епископом и окривљавати за најпрљавије ствари. Познавајући сам добро Теофила као човека до крајности побожног и честитог, у почетку нико и није веровао овим клеветам и окривљавањима. Но, пошто оне нису престајале, епископ им је мало почео веровати и одлучи, на крају, да удаљи Теофила од дужности економа, уз образложење да би га ослободио од дуготрајног тешког напора. Теофило се без поговора покорио. Сада су завист и злоба демона узели други правац. Раније је он дејствовао кроз друге људе, сада је почео дејствовати на душу самога Теофила. Демон поче будити и развијати у њему такву мисао, да га је епископ изложио потпуно незаслуженом понижењу, да су га за његов труд и добротинство наградили увредом и презиrom. Мало по мало, ова мисао се развила у Теофилу до тог степена да је на крају уобразио да је од свих до крајње границе унижен, увређен и наружен, и у вези с тим, убрзо његовом душом овлада неодољива жеља да се колико год може

више, истакне међу људима. Он је силно зажелио у почетку у најмању руку, да добије своју ранију дужност. Властољубље је толико овладало Теофилом да се одлучио најзад, ради испуњења својих властољубивих жеља, да тражи помоћ у врачаријама и ђаволској сили. И сад он одлази најпознатијем у то време врачуру и чаробњаку, изнесе му своје жеље и са сузама тражи од њега помоћ, обећавајући му дужну противуслугу. Врачар с радошћу пристаје да помогне унесрећеном, и охрабривши га, нареди му да дође код њега идуће ноћи. Теофило отиде радостан, и следеће ноћи опет се појави код чаробњака. Врачар га, одведе на хиподром, тј. на коњско тркалиште и каже му:

Врачар одговори:

- Довео сам ти га, господару мој, зато што је веома много увређен од свог епископа и моли за твоју помоћ.

Сатана рече на то:

- Како помоћи човеку који је роб свога Бога? Али ако хоће да постане мој роб и ступи у ред мојих слугу, у том случају ја ћу му тако помоћи да ће добити већу власт него што је раније имао, чак и такву какву има епископ.

- Чујеш ли шта говори кнез? - рече врачар Теофилу.

- Чујем, - одговори Теофило, - и учинићу све што год ми нареди.

И рекавши то, баци се пред ноге ђаволског кнеза и поче му љубити ноге. Та-

- Ако угледаш неко привиђење или чујеш какав глас, немој се уплашити и не чини крсни знак.

Теофило пристаде на све и одмах пред њихове очи искрсну овакво привиђење: видеше гомилу непознатих лица, обучених у различне блиставе хаљине и са свећама у рукама. То је била гомила демона: они су величали свога кнеза - сатану, који је гордо и надмено седео усред њих. Врачар узео Теофила за руку, уведе га у збориште и стаде с њиме пред кнеза демонског. Сатана запита врача:

- Зашто си нам довео овог човека?

да ђаво рече, обраћајући се врачуру:

- Нека се овај човек одрекне Сина Маријина и Ње саме, зато што их ја дубоко мрзим. И нека то своје одрицање напише својом руком сопственом и преда тај рукопис мени и онда нека тражи од мене све што год жели; све ћу му испунити.

- Спреман сам да учиним све што год ми ти наредиш, - рече Теофило - само да бих добио оно што желим.

- Чувши то, сатана рашири своје ђаволске руке и поче грлити и љубити Теофила, говорећи при том:

- Радуй се мој искрени и верни пријатељу.

Затим Теофило изјави одрицање од Христа и Његове Пречисте Мајке, написа то одрицање на одраније припремљеној за то од врача хартити, запечатио га и предао кнезу мрака. И пријатељски се загрлише и изљубише, нови пријатељи се растадоше. Сатана са својом свитом постаде невидљив, а Теофило и врачар радосни отидоше кући.

Другог дана по том догађају, епископ, мора да се каже, по савету Божију, а не од ђавола, покаја се због тога што је отпустио Теофила са дужности економа, позва га к себи и поново га постави на ту дужност и притом му преда власт над свим црквеним пословима двоструко већу од оне какву је имао раније. Епископ је потом чак јавно пред целим клиром и народом молио Теофила за опроштај за учињену му увреду. И сав углед и уважање свих које је Теофило уживао раније, не само да су му се опет вратили, већ постадоше неупоредиво већи него раније. Честољубље Теофилово било је задовољено; он се смирио. Но, није дуго трајало то погубно спокојство. Милосрдни Господ није дао грешнику да пропадне до краја. Убрзо је пробудио Он у његовом срцу кајање. Брзо је Теофило јасно сазнао и дубоко осетио сву беду свог положаја. Његово покајање било је веома дубоко и искрено; дан и ноћ проводио је у сузама због свог недогледног врећања Господа и Његове Пречисте Матере, због свог најдубљег пада. И ма колико да је била дубока његова кривица пред Богом, помисао на безгранично милосрђе Божје, који не жели да неки погине, него да сви дођу на покајање, пробудила је у њему наду за помиловање и слободу да се обрати Најмилосрднијем, с молитвом ради опроштења и спасења. И ето, Теофило напушта све своје службене дужности и одлучује да све своје силе и све време употреби да измолити од Господа опроштај за себе; у том циљу он се затвара у једну цркву Божије Матере и овде, пред иконом Пресвете Дјеве, пуних 40. дана и 40. ноћи проводи у постојаној и дубокој скрушености због своје грешности, у најстрожијем посту и постојаној молитви - ради свог спасења. Најзад, пошто је прошло 40. дана, у поноћ, када се Теофило као обично молио, јавља му се Божја Мати и рече му:

- А због чега се ти тако бестидно обраћаш, вапијеш и молиш се Мени, да бих ти Ја помогла? Па ти си се одрекао Сина Мо-

га и Мене. Како се могу молити за тебе Сину и Богу Моме, кад си се ти предао ђаволу, и о томе си мудао рукопис, кад си ти - роб ђавола? И ја сама не могу трпети врећање Сина Мога и Бога. Могу ти опростити што си згрешио против мене, али срдбу и увреду које ви чините Сину Моме, и на тај начин распињући Га по други пут, Ја не могу слушати ни гледати. Ради учињених толиких срдби и увреда потребни су многи подвизи и дубока срдачна скрушеност да би их Господ могао опростити, зато што је Он, мада премилостив, у исто време и Судија праведни, који даје сваком по његовим делима.

О ВРАЧАЊУ

Црква од најстаријих времена на јенергичније осуђује свако врачање и враџбине. Врачање се увек врши помоћу злих духова - ђавола. Таквих примера има много у Светом писму. Свако сујеверје, празноверје, веровање у хороскоп, гатање у шољу, карте, пасуљ, прорицање судбине, чини, црна и бела магија, разни пророци и пророчице, све то Црква најоштрије осуђује и црквени канони предвиђају чак искључење из црквене заједнице, оних хришћана који у томе учествују.

Човек данас, опседнут разним недаћама, невољама, болестима физичким и психичким, тражи лека свуда и од свакога. Треба знати да је Црква неисцрпна ризница лекова, пре свега духовних и благодатних, и да има две хиљаде година дуго искуство како помоћи својим члановима. У богослужбеној књизи „Требник“ постоје молитве за разне прилике и случајеве. Зато се у свакој прилици треба обратити својој Цркви и од ње тражити помоћ. То знају чак и врачари и гатари, па и они шаљу народ да пале свећу, дају прилоге итд. Па зашто би се онда радило посредно, кад је боље обратити се директно своме свештенику и својој цркви.

Охрабрен јављањем Богомајке, Теофило је изразио пред Њом сву своју најдубљу скрушеност, све своје најискреније покајање и принесе Јој жарку покајну молитву, да би га заступала пред Господом и измолити за њега помиловање. Увидевши искрено и дубоко покајање Теофилово, мати Божија наредила му је да изговори православно исповедање вере. Теофило је са искреним осећањем испунио ово наређење. После овога, Богородица му је обећала да ће се помолити за њега пред Господом, и нестале. Теофило је као и пре, наставио непрестано тужити и молити се. Кроз три дана опет му се јави Мати Божија радосна лица и светлих очигу и обавести га да је његово покајање пријатно Богу, да му је молитва услишана, али под тим условом ако он од сада па до краја живота буде остао веран Богу. Теофило изрази најискренију захвалност Најмилосрднијем Господу и Његовој Пресветој Матери и најискренију намеру и спремност да све дане живота свога посвети Господу и замоли Матер Божију да му се врати рукопис који је предао демону. Богородица се учини невидљивом. Кроз три дана, за време којих је Теофило као и раније остао у посту и непрестаној молитви, када је најзад већ скоро изнурен од покајничког подвига, заспао, у виђењу за време сна, видео да му Мати Божија носи његов рукопис. Од радости се пробудио, и стварно, видео да је тај рукопис лежао њему на грудима. После тога Теофило, делом од поднесених духовних напора, делом услед необичне радости, паде у неко полумртво стање. Освестивши се, он принесе с поштовањем захвалност Богу и премилосрдној Заступници рода хришћанскога и затим, ради свог бољег очишћења, зажели да се јавно исповеди. У ту сврху, за време богослужења он се јавио архијереју, испричао му сву историју свог пада и спасења, и замолио га да објави ову историју да чују сви, ради општег назидана. Његова молба била је испуњена. Цела историја била је објављена пред народом, и епископ затим одржа пригодну поуку. За то време Теофило је лежао код ногу епископа и плакао. Затим је Теофило примио свете тајне и сав народ принесе хвалу и благодарност Господу Богу. Остатак свог живота кратког Теофило је провео у подвизима молитвеним и одрицању.

„Духовни мир“,
прош. Гр. Дјаченко.

ЉУБАВ ПРЕМА СВЕТУ

Од свих живих бића на Земљи човек је и најсрећније и најтрагичније биће у исто време. Најсрећније - јер је слика и подобје свога Творца: обдарен бесмртном душом, разумом и слободном вољом и тиме високо уздигнут изнад свих других живих створења; све на Земљи потчињено је његовој власти. Најтрагичније - јер је сав његов живот велико искушење: распињање између Земље и неба. Јер од часа кад почне зрело да мисли и расуђује о себи и свему што га окружује, он треба и мора да се определи за Земљу или небо. Трагика овог избора је у томе што он има судбоносне последице за човека: од избора зависи вечна судбина његове душе у оном другом, загробном или духовном свету.

Бог нам указује који је избор бољи. Иако је човека обдарио разумом и слободном вољом и тиме га оспособио за самостално одлучивање, Бог и даље непрестано промишља о човеку жели, из своје родитељске љубави, да га учини вечно срећним и блаженим: удеоничарем својих вечних блага и радости. Зато га упозорава и позива да се у своме избору определи за небо и његова вечна блага. Позива сваког од нас, али никога не приморава, јер неће да огранича нашу слободу. Само дело слободно учињено има моралну вредност пред Богом, а то значи: заслужује награду пред Богом, ако је добро, односно казну, ако је зло. Зато Бог, као праведни Наградодавац и Судија, жели да се ми самостално и слободно одлучимо: за небо или Земљу, и на тај начин примамо на себе одговорност за последице избора.

Бог зове људе у Царство своје. Откако је створио људе, Бог их зове к Себи, у царство своје. Ради тога је и Син Божји сишао на Земљу, да људе позове у вечно Царство и укаже им пут који до њега води. Он Царство небеско упоређује са великом вечером, на коју су позвани многи, али се позиву нису одазвали. Кад позвани нису дошли, домаћин вечере, а то је сам Бог, наредио је слугама својим (а то су у Старом завету били пророци, а Новом завету су апостоли и свештеници) да позову друге. Слуге су тако поступиле и друге званице су се одазвале.

Људски изговори. Царство Божје садржи у себи највећа и најдрагоценија бла-

га, са којима се ништа земаљско не може упоредити. Њихов очевидац, свети апостол Павле, сведочи: „Што око невиде, ни ухо не чу, и што у срце човека не дође, то уготови Бог онима који га љубе“ (Кор. 2, 9). Та блага нуди Бог својим људима, али их многи не прихватају. Једни више воле да стичу земаљско благо: њиве, ливаде, шуме, да зидају куће - да згрћу земаљску прашину, него небеско злато. Други више воле да тргују и гомилају новац, који ће, кад легну у гроб, другима остати, а они од

Током сто педесет година своје последње историје, Европа се подала материјалистичком безбоштву и христорству. И изгуби оријентацију. И смеће се. Као брод на пучини океанској коме су бусолу украли или му облаци северњачу сакрили. Заборавише да кад бусоле на броду нема, може брод бити и с највећом другом техничком опремом, ништа му помоћи неће. Лутаће и пропасти заједно са свима путницима и свом другом техником и богатством.

његу у загробном животу неће имати никакве користи. Овде ће бити богати, а тамо највећи сиромаси. Трећи више воле да телесно уживају и повлађују својим страстима и пороцима, али ће у оном свету да се муче и испаштају. Сви они поступају

неразумније од мале деце, која не знају праву вредност ствари, па вештачко вапшарско шаренило сматрају за нешто особито драгоцено, а оно никакве вредности нема. И они бирају земаљску прашину, а одбацују вечно небеско злато.

Љубав према овоземаљском свету - препрека за стицање вечног. Све што је Бог створио „добро је веома“ (1 Мојс. 1, 31) и човеку је слободно да ужива овоземаљска добра, али да се својим срцем не везује искључиво за њих; да буде њихов господар, не роб; да их дели са другима, а не да их себично сам ужива. Једном речи: дата су му да њима купи вечна блага. Кад би човек вечно живео на земљи, још би се некако могла и разумети његова жудња за земаљским благом. Али човеков живот на Земљи кратко траје, и кад га Господ позове одавде, он све што је стекао оставља другоме. Једино што га у онај живот прати - јесу дела његова, добра или зла. „Го сам изашао из утробе матере своје, го ћу се и вратити онамо“, рекао је праведни Јов. (1, 21). „Ништа не доносимо на овај свет, дакле неможемо ништа ни однети. А кад имамо храну и одећу, овим да будемо довољни“, саветује свети апостол Павле (1 Тим. 6, 7 - 7). Зато Господ Исус тражи да се прво одрекнемо света, па онда пођемо за Њим (Мк. 6, 24). Зато и свети апостол Јован саветује: „Не љубите свет, ни што је на свету“ (јер „свет пролази жеља његова; а који твори вољу Божју, остаје довека“). „Ако ко љуби свет, нема очеве љубави у њему“ (посл. 2, 15, 17). А свети апостол Јаков упозорава да је пријатељство са светом, а то ће рећи са грехом и страстима, којих је свет пун (Јн. 5, 19), непријатељство према Богу (Јак. 4, 4) По мудрим речима светог Исака Сиријанца: „Свет је блудница која све оне који на њу гледају са жељом привлачи љубави према себи. И којим је, макар и делимично, овладала љубав према свету, тај не може да изађе из руку његових, докле га год свет не лиши живота. И кад свет свуче све са човека, и у дан смрти изнесе га из његовог дома, тек тада човек сазнаје да је свет заиста лажов и обмањивач“.

Не заборавимо да је наша права домовина на небу (Фб. 3, 20; 1 Кор. 5, 1 - 2), па за њом да уздишемо и њој да тежимо срцем својим. Тамо је наш Отац небески, који нас зове и очекује раширених руку. Одазовимо се Његовом позиву не само као позвани него и као изабрани.

*Пројјојереј
Живан М. Маринковић*

МНОГИ ПЛАНОВИ И ИЗНЕНАДНА СМРТ

Људима је својствено да праве планове за будућност. Ко од нас још у детињству и младости није маштао шта ће да буде и постигне, кад одрасте? Па и кад одрастемо, ми планирамо за више година и деценија унапред, као да су сви конци времена и будућности у нашој власти. При томе заборављамо на присуство смрти у свету, чија оштра коса лебди над главом сваког од нас и прети да се, можда још у овом часу, спусти на главу и уништи све наше планове. На ову често заборављену истину упозорава нас Господ Исус у своме Еванђељу.

Неком богатом човеку преродила је њива, и он се забринуо где ће сместити њен род.

Човека чека смрт чим се роди. Ма како то чудно изгледало, али је истина: самим рођењем човек је у исто време осуђен на смрт. Рађа се да живи, али и да умре. Земља је царство смрти. Све што на њој живи, потчињено је умирању: од човека и животиње, па до инсекта и биљке.

Како хришћанин треба да гледа на смрт. Из Светог писма знамо да је смрт наступила као последица човековог греха: преступања воље Божје и одвајања од Бога, Извора живота и сваког добра. Ма да је смрт највеће зло за човека, она може бити и корисна ономе који има на уму савет старозаветног мудраца: „Сећај се смрти и нећеш сагрешити“ (Сирах 7, 39). Ко се сећа смрти, тај сваки нови дан који осване сматра за последњи, па се труди да га проведе у побожности, молитви и братској љубави са свима, избегне грех и чини добра дела, кад год му се и где прилика укаже. На тај начин он се „богати у Бога“, стиче непропадиво благо на небу, које га чека тамо, кад душом напусти овај свет. Тако му сећање на смрт доноси велику корист. Смрт је корисна и за грешника, јер прекраћује бескрајно умножавање његових грехова и спречава да зло постане бесмртно. На тај начин сама казна за грех претвара се у оруђе Божјег човекољубља.

Поука коју смрт пружа људима. Кад се већ једног дана морамо суочити са смрћу и после ње изаћи на суд Божји (б. Јевр. 9, 27), а незнамо кад ће то бити и у којим околностима, онда из тога треба да извучемо корисну поуку: на смрт треба не само да стално мислимо него и да се за сусрет са њом спремамо. То нам и Господ саветује: Бдите и молит се, јер не знате

дан и час кад ће вас смрт походити (Мт. 24, 42; 25, 13; Мк. 13, 33, 37). То значи: стална помисао на смрт треба да нас одвраћа од сваког зла или греха, а подстиче на богоугодан живот и добротинства. То хоће да каже она народна, потпуно еванђелска пословица: „ради и труди се као да ћеш сто година живети, а моли се Богу и живи тако као да ћеш сутра умрети“.

Од велике сеобе народа на овамо није запамћено у људском збивању таквих дубоких поремећаја као данас. Ми знамо да се налазимо у једном огромном и бурном процесу. Нисмо у стању да кажемо смисао тога кретања. Можемо само да кажемо: крећемо се некуда страховитом брзином, али каква је наша путања и који нам је циљ - не знамо. Немамо могућности да то

Да не поступамо као онај безумни богаташа, о коме Господ говори у свом светом Еванђељу, а који није мислио на смрт него на себична уживања, па га смрт покосила изненада, него да на смрт стално мислимо и за њу се свакодневно припремамо побожним животом, покајањем чим сагрешимо и добрим делима. У том случају смрт нам неће бити страшна него корисна.

НОЋНЕ СУЗЕ

Сваку ноћ квасим одар свој, сузама својим најпашам њосићељу своју.
(Пс. 6, 6)

На постељи мојој мислио сам о Теби, Који човека љубиш, и у поноћи устао сам да прославим благост Твоју. Опоменуо сам се дугова и грехова мојих – и пролио сам потоке суза... Окрепили су ме Разбојник, Митар, Марија грешница, Хананејка, а такође и жена крвоточна и Самарјанка код извора. Они су ми говорили: „Устани, умоли за доброту: Господ је твој пун доброте. Давид, син Јесејев, звао ме је у псалмима својим, пробудио ме је од сна, који је отежао удове моје, и рекао ми је: Устани, човече! – Што спаваш? Судија и у поноћи прима дарове – устани, моли се и проси за себе опроштај. Милосрдни Господ зарадоваће се за тебе. Његова врата отворена су и дању и ноћу онима који се кају“. – Ноћу, почивајући на својој постељи, присећао сам се дугова и грехова својих: тада ме је обузео ужас, и ја сам говорио: Авај! наступиће после грозна ноћ и тама лишена сваке светлости... У кога је живот безакони, тај се неће зарадовати у дан васкрсења, већ ће без краја остати у тами... И Давид је бдио на својој постељи, помишљао на своја безаконја и исповедао своје грехе. Ноћу је квасио своју постељу сузама очију својих и са сузама се молио говорећи: *Знам, Господе наш, безаконја своја и грех мој једнако је пред Тобом. Самоме, Господе, Теби сагреших* (Пс. 151, 3-4). – Смилиј ми се! Тебе призивам, Оче, Сине и Душе свети! Тебе призивам и на дању и у ноћи – поштеди нас! По мноштву, Твојих доброта очисти преступе и грехе наше; даруј нам, Господе, душевно и телесно здравље; избави нас од лукавог и од силе његове, од путева његових и од свију мрежа и замки његових, и немој нам ни дању ни ноћу отказати помоћ Твога милосрђа...

Прејдобни Јефрем Сирин

ЕВАНЂЕЛСКО МИЛОСРЂЕ

Бејаше један старац, убог и милостив, по имену Висарион. Сишавши у једно насеље, он виде на тргу мртвог просјака без икакве одеће. А он сам имађаше на себи један хитон, сагласно јеванђелском предању, и малу кабаницу, јер осим ове најнужније одеће он није имао ништа друго. Но под пазухом он је увек носио Еванђеље, или да би проверавао себе у сталној послушности речи Господњој, или да би имао при себи учење које је он делом испуњавао. Овај је човек живео тако узвишеним и беспрекорним животом, да је као земаљски анђео ишао путем небеског закона. Када дакле он угледа мртваца, одмах скиде са себе кабаницу и покри га њоме. А кад мало одмаче, он сrete једног сиромаша, потпуно нага, и застаде премишљајући у себи: „Зашто ја, који сам се, тобож, одрекао света, имам одећу, а мој се брат мрзне на мразу? Ако допустим да он умре, онда ћу несумњиво ја бити узрок смрти ближњег. Шта дакле? да ли да свучем свој хитон, поделим га и дам једну половину, или да га целог поклоним човеку, сазданом по лику Божјем? Али какву ће корист имати и он и ја, ако поделим хитон на два дела?“ И пошто размисли, рече: „Зар ћу ја претрпети штету, ако учиним више него што је заповеђено?“

И овај благородни подвижник свесрдно позва сиромаша под трем једне куће, навуче на њега свој хитон и отпусти га, а сам оставши потпуно наг, покри се рукама и седе; једино имађаше под пазухом Свето Писмо, које човека чини богатим. За то време, по промислу Божјем, наиђе туд један чувар поретка, познаде старца и рече своме другу: „Погледај, није ли онај старац – ава Висарион?“ Овај одговори: „Да, он је“. Тада први чувар брзо сјаха с коња и упита светитеља: „Ко те скину голог?“ Ава пружи

десну руку са Еванђељем и рече: „Оно ме скину голог“. А чувар тог часа скиде са себе горњу хаљину и рече: „Ево ти савршени војниче!“ Светитељ је узе и одмах се кришом уклони из тог места, носећи је као мали монашки огртач. Он се постара да избегне похвалу од човека који сазнаде његово добро дело, и тајно очекивао славу сакривену.

Пошто у потпуности испуни еванђелску заповест, и немајући већ у души ништа световно, он показа дело још савршенијег чувања заповести

Божје. Путем он виде једног сиромашка, и трчећи оде на трг, где је мало пре био и прода Еванђеље. После неколико дана ученик његов Дула, упита га говорећи: „Ава, где ти је Књжица?“ Старац му спокојно и веома мудро одговори: „Не жалости се, брате, јер да бисмо имали уздање горе, ја, послушности ради, продадох саму ону реч, која ми је увек говорила: „продај све што имаш и подај сиромасима“ (Мт. 19, 21)

Из Лавсаика

МИСЛИ У ЗВЕЗДАНОЈ НОЋИ

Плаво звездано небо. Као бриљанти по кадифи расути су по њему ноћни огњи – сјајне трепераве звезде и гледају на земљу безбројним очима које све виде и на све пазе.

Гледаш на њих и умним очима дочараваш неописано богатство небеског прства и његовог Владаоца.

Разбацане по небеском своду милијарде светила нарочито одвлаче нашу мисао на вековну загонетку: Ико тамо горе над звездама живи?“

И Свевишњи Домаћин земље, Творац света Господ Бог, по множини чуда и знамења признат од свију преставља нам се у памети да седи на престолу неописане славе Своје и промишљава о будућности света.

Шта се дешава сада тамо? – задаје питање радознали ум човечји – какве заповести Господње примају безбројне небеске слуге.

Где, шаље се анђео хранитељ детињој колевци, у којој већ давно гледа небесна звезда са своје висине.

Види она, како мати побожно крсти младенца, како се на његовом лицу оцртава блажени осмејак као да види рајске лепоте, и звезда јасно затрепери, испраћајући погледом својим анђела хранитеља посланог од Бога колевци детињој.

Ено шаље се укрепење изнуреном старцу у молитви, утеха ожалашћеној

удови, снага слабима, храброст палим духом.

О свима промишљава Господ седећи на Своје престолу окружен безбројним небеским силама.

Радознале мисли човечје хитају у далеке векове, оне се пробијају кроз небо, све хоће да виде, све хоће да знају...

И виде у најдубљој прошлости Господа како даје живот целој васељени.

Виде Га кад разговара са првим људима, виде Га замраченог појавом првога греха на земљи, виде Га кад благосиља Аврама и бори се с Јаковом...

Јуре даље мисли човечје и виде чудо спасења деце у лавовој пећини, виде надахнуће пророка за проповед истине.

Узбуђује се срце човечје при сазнању таквог промишљања Господњег које се простире на све стране. Побожно расположење носи душу нашу све даље и даље.

Гледа човек на бескрајни небесни свод посут бриљантним звездама и у необичном узбуђењу чује глас који је пре много векова зазвучао:

– „Ово је Син Мој мили који ми је у вољи“...

Утрнуле су звезде, хоризонт се румени, птице песмом својом славе мудрост Творца.

Рађа се сунце...

„Излази човек на посао свој и на рад свој до вечера“.

А. Ф.

ЛЕПТА ЗА БОЖЈИ ХРАМ

Једанпут заустави се Спаситељ пред вратима Јерусалимског храма и севши ради одмора према кутији, у коју су посетиоци храма спуштали новац, гледао је народ који је ту пролазио. У кутију су спуштали многе велике суме, једни из усрдности, а други из славољубља. Господ је ћутао. Између осталих пришла је кутији и једна сиромашна удовица и приложила две лепте. По свему је јасно било да је она дала последње што је имала. За људе са фарисејским осећањем такав прилог не би био достојан пажње. Али Господ је гледао не на новце већ на срце приложника; поступак удове за Њега био је од велике важности. Дозвавши ученике, којима је хтео да обрати пажњу на ово, рече: „Видите ова бедна удова приложила је храму више од свију. Остали су дали од сувишка – продужио је Господ – а она од сиротиње; други су жртвовали храму оно без чега могу опстати, а она је жртвовала све што је имала – можда последњи залог хлеба.“

Зар вам не изгледа да Господ гледа и на нас *и* *и* *и* како ми жртвујемо свој дар Богу. Не само с висине небеске гледа нас Свезнајући и Сведидећи, но и близу нас стоји Он и посматра како се ми приближавамо храму Божјем и шта дајемо Богу. Поред прилога Господ тражи наше срце и искрено расположење према Њему. „Дај ми, сине, твоје срце!“ Господ куца на вратима нашег срца. – „Милости хоћу, каже Он, а не жртве“. Заиста Богу не требају наши дарови и жртве, али Он жели по овим даровима да зна наше срце и да види нашу љубав према Њему. Отац небесни односи се према нама као према својој деци на земљи. И као што су оцу и матери драге нежности, пажња и љубав са стране деце, тако и Оцу небеском у вољи је наша срдачна, искрена љубав према Њему. То срдечно осећање према Њему Господ може, између осталог, видети и у ревности нашој према храму Божјем.

Ето, ми долазимо у храм Божји и по могућству прилажемо своју лепту. Господ гледа на нас с каквим осећањем ми чинимо ово... Или може бити ми пролазимо мимо храма Божјег не мислећи да је потребно овде зауставити се... Господ види све! Може бити ми се дуго не заустављамо пред вратима храма, – равнодушно пролазимо даље... Господ гледа на нас.

Пролазе богати знатни људи у скупочним хаљинама; они имају много лепе-

та“ али равнодушно пролазе мимо храма Божјег, они иду даље, они журе, не могу да се зауставе пред вратима храма. То су незахвална, горда, самољубива деца Оца Небесног. Замрачена чела гледа на њих Господ; она су незахвална, али при свем том у срцу Божјем има места за ову заблуду и непослушну децу... Неки од њих журно замичу у храм, отварају новчанике, бацају у црквену благајну новце, али срце ових људи је затворено за Бога. И звек бачене монете зар не звучи увредљиво за светињу Божју? Други зауставивши се пред храмом размишљају: зашто жртвовати за храм, боље дати сиромашнима! Тужно гледа на њих Христос: „Та, бедне имате увек пред собом, а у храм Божји долазите тако ретко, – тако ретко имате у срцу Бога и за Њега нећете да учините никакву жртву!“ – „Боље је дати сиромашнима!“ – И рука њихова више се пружа због славољубља, но због љубави према беднима. И ова жртва не отвара њихово срце за Бога...

Господ посматра све пролазнике. И, ено, – види Он – прилази храму бедник, пажљиво се крсти и вади из одрпаног џепа пару и спушта у кутију. Он је нарочито и прошао овуда да би приложио свој мали дар. Овим он је испунио једно велико дело! Господ с љубављу гледа на њега и каже, да је он приложио више од свију па и онда кад би други прилагали сребрне и златне новце. Шта је дало преимућство његовој пари? Осећање са којим је бедник принео ову пару и приложио је пред Господом...

И Господ је узео овај мали прилог сиромашков и отишао од храма радујући се

скупоченом прилогу. Оно што се сматра малим и незнатним код људи то је често пред Богом највеће и најскупље. Како велика радост бива на небу о једном грешнику који се каје, тако једна мала лепта за храм Божји, дата са искреним, срдечним расположењем велико благовољење стиче човеку код Бога.

Н.

Свети Антоније Велики овако учи о борби хришћанина са злим духовима: „Ми имамо страшне и лукаве непријатеље, зле духове. Они се труде да сваком хришћанину, чим увиде да се он стара и напредује у врлинама, препрече пут разним саблазнима и злим помислима. И кад срце не могу да преваре јавним и нечистим сластољубљем, тада поново нападају, старајући се да уплаше разним привиђењима, узимајући на себе лик жене, звери, гмизавца, горостаса, мноштва војника итд. Али и у таквим случајевима не треба се плашити, јер су сва привиђења сама по себи ништавна и брзо ишчезавају, особито кад се човек са вером у помоћ Божју огради крсним знаком. Али, и после овог пораза, демони не престају са непријатељским акцијама, већ продужују да нападају на друге начине: узимају на себе лик пророка и предсказују будуће догађаје. Понекад се представљају као цинови, да би оне које нису могли преварити помислима и навести да им поверују, уплашили таквим привиђењима. Ако и тада нађу да је душа ограђена искреном вером и надом на Бога, онда доводе кнеза свога, који се јавља у страшним привиђењима, да би код подвижника поколебао веру у Промисао Божји и истерао га из његовог спасоносног места служења Богу. Али ми не треба да се плашимо врађјих привиђења нити да обраћамо пажњу на лажљиве речи њихове, зато што ђаво увек лаже и никад не говори истину. Светлост са којом се приказују није права светлост. Они се изненада јављају, али исто тако брзо и ишчезавају, не причињавајући штете никоме од верујућих. Али нису то сви облици лукавства и превара ђаволских; зли духови узимају на себе и друге likове. Често, ма да невидљиви, представљају се као побожни сабеседници, да би ликом обманули и преварене увукли у оно што желе. Али демоне не треба слушати ни кад истину говоре, јер је и Господ демонима који су истину говорили да је Он Син Божји (Лука 4, 41) заповедио да ћуте, да не би заједно са истином посејали и лаж.“

Из живота Светиога Антонија

ОЧЕ НАШ

Почетак молитве **Оче наш који си на небесима**, према тумачењу које сте сад прочитали, значи да треба волети све људе као браћу јер смо сви синови једног Оца небеског. То је истина, али Свети оци додају овом још једно дубље објашњење - они уче да изговарајући ове речи треба уздићи дух ка Оцу нашем који је на небесима и подсетити се да сваког тренутка имамо Бога пред собом. Речи: **нека се свети име Твоје** се у вашој књизи тумаче да не треба узалуд употребљавати Име Божје, међутим велики духовници разумеју у томе молбу за унутарњу срдачну молитву, јер да би се Име Божје стварно светило, оно треба да је утиснуто у наша срца и да одатле кроз непрестану молитву освећује и просвећује сва наша осећања и све наше духовне снаге. Речи: **нека дође царство Твоје**, Свети Оци објашњавају овако: Нека дође у наша срца унутарњи мир, спокојство и духовна радост. У вашој књизи пише да се молба: **хлеб наш насушни дај нам данас**, односи на наше телесне потребе и на све оно што нам треба да би помогли наше ближње; међутим Максим Исповедник подразумева под **хлебом насушним**, храњење душе небеским хлебом, а то је у ствари Реч Божја. Тај **насушни хлеб** је, како даље учи овај Свети отац, постизање јединства душе с Богом кроз сазрецање и сталну унутарњу молитву срца.

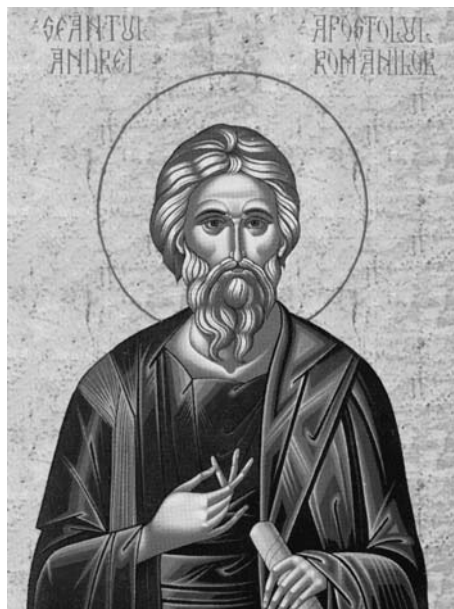
- Али унутарња молитва је тешка ствар, она је скоро недостижна за оне који живе у свету, повика мој домаћин. Нама је и за обичну молитву потребна велика помоћ Божја.

- Не говорите тако. Да је то изнад човекових моћи, Бог не би ту заповест дао за све. **Сила се Божја у немоћи показује** (2 Кор. 12,9), а Свети Оци нам дају упутства којима нам олакшавају да научимо унутарњу молитву.

- Никада нисам ништа подробно читао о томе, рече господин.

- Ако желите могу вам прочитати неке одломке из Добротољубља.

Узех Добротољубље и потражих једно место код Петра Дамаскина у трећем делу књиге, и прочитах следеће:

„Треба чешће призивати Име Господа Христа него ли дисати, и то у свако доба, на сваком месту и у свакој прилици. Апостол каже: **Молите се Богу без престанка**. Он овим речима учи да се треба сећати Бога увек и свуда. Ако радиш нешто мисли на Творца који је све створио; ако видиш светлост сети се Онога Који ти је даје; ако посматраш небо, земљу, море и све што је у њима, диви се и прослављај Онога Који је све то створио; ако се облачиш, мисли на Онога Који те држи у животу и захваљуј му. Укратко - нека те све побуђује на сећање и слављење Бога. На тај начин ћеш се стално молити и бићеш увек у радости“.

Из књиге „Казивања једног Богојражјихиња...“

ПРАШТАЊЕ

У Александрији је био неки богати велможа. Велможа је имао једног великог непријатеља. Свети Јован Милостиви је неколико пута молио велможу, да се са непријатељем измири и да му опрости. Али он није хтео ни да чује за ово. Свети Јован је желео да му докаже потребу узајамног, братског опраштања. Позвао га је у придворну капелу на свету литургију. Он је дошао. Других богомољаца није било у цркви. Патријарх је служио. Певао је један певач. Велможа је пришао да му помогне. Кад је дошло време да се пева: **Оче наш**, Свети Јован је сам почео да пева. Пратили су га велможа и певач. Али када су отпевали речи: **хлеб наш потебни дај нам данас**, патријарх је намерно ућутао; ућутао је и певач. Велможа је сам продужио: и опрости нам погрешке наше, као што и ми опраштамо дужницима својим... Овде је се патријарх окренуо према непомирљивом велможи и рекао му:

- Видиш ли, сине мој, у каквом страшном часу и шта ти говориш Богу: опрости ми, као што и ја опраштам... Да ли говориш истину? Да ли ти опрашташ?

Ове су речи тако поразиле велможу, да је пао на колена пред архипастира и кроз сузе му рекао:

- Свети владико, све што ми заповедиш, учинићу. Само да ми Бог опрости.

И стварно, он се још истога дана измирио са својим непријатељем и опростио му све увреде. Он више није лагао Бога, када му се следећих пута молио: опрости нам погрешке наше, као што и ми опраштамо онима, који су нама згрешили!

Знајмо да су наши дугови и греси пред Богом толико тешки, да их ничим и никада не можемо исплатити. Остаје нам као дужнику из приче да молимо за милост. Бог је свагда готов да нам опрости цео дуг, да заглади све наше грехе, али под једним условом: да и ми опростимо ближњима својим за ситне грехе. Похитајмо да одмах опростимо све увреде, непријатности и грехе које су нам причинили ближњи и даљњи. Ми не знамо у који ће час смрт доћи. А иза гроба нема милости и опраштаја онима, који нису показали милост према ближњима својим. Ако поступимо као немилосрдни дужник из приче, и нас ће Бог казнити вечним мукама. Тако и свети апостол каже: „Не варајте се: Бог се не да ружити; јер шта човек посије оно ће и пожњети“ (Гал.6,7). Амин.

МИЛОСРЂЕ - НАЈКРАЋИ ПУТ У ЖИВОТ ВЕЧНИ

Човека у овом животу распињу многе жеље: богатство, слава, срећа у животу итд., али над свима њима господари жеља за вечним животом. Јер каква је корист од богатства, славе и среће, кад живот човеков не траје вечно, кад смрт свему чини крај, и то најчешће кад јој се човек најмање нада? Зато човек више од свега жуди за вечним животом. Он верује да живот вечни негде постоји, па се зато пита: „Шта да чиним, па да задобијем живот вечни?“ Овако су се питали људи од почетка. А ово питање поставио је Господу Исусу један зналац старозаветног Мојсејевог закона, али не у некој доброј намери него у циљу кушања.

Одговор Господа Исуса Христа. Кушач је био спремио замку Господу, али је сам упао у њу (в. Псал. 141, 10). Уместо необилазног одговора на постављено Му питање, Господ пита кушача шта пише у закону, како он чита. Кушач му је навео заповест о љубави према Богу и љубави према ближњему. „Право си одговорио; то чини и бићеш жив“, реакцио му је Господ. Али да би се оправдао због невршења ове друге заповести, кушач пита Господа: „А ко је мој ближњи?“ Уместо директног одговора Господ му исприча своју чувену причу о милостивом Самарјанину.

Милосрђе је - израз љубави. То је искрено, од срца саосећање у невољама ближњих и притицању у помоћ свим средствима у циљу спречавања или бар олакшања патњи. То је љубав делом посведочена. Без љубави нема милосрђа: оно је нераздвојно од љубави и зависи од ње. Уколико је љубав већа, утолико је веће и милосрђе и обрнуто. Отуда, где нема љубави, нема ни милосрђа. Љубав је корен, милосрђе је плод. Као што нема плода без корена, тако ни милосрђа без љубави.

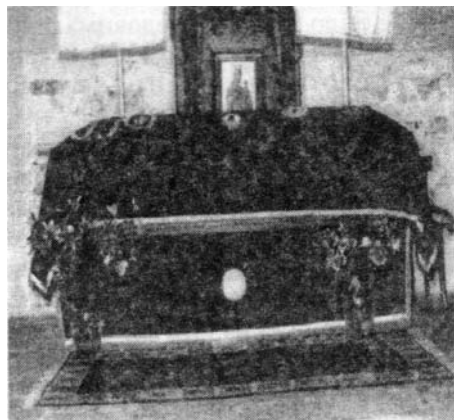
Облици милосрђа. Оно се појављује у многим облицима. Пошто је човек и телесно и духовно биће, то и милосрђе може бити учињено и телу и души.

Дела телесног милосрђа су: гладног нахранити, жедног напојити, нагог оденути, болесног походити, неговати, путника у кућу примити, сиромаха сахранити.

Дела душевног милосрђа су: грешника од зла пута, одвратити, неверника правој вери поучити, ближњим добар са-

ве дати, з а ближње се Богу молити, ожалошћене тешиити, никоме се не светити, увреде опраштети.

Коме указивати. Милосрђе треба свакоме указивати, ма ко он био: сународник, туђин или непријатељ. За указивање милосрђа говоре више разлога: 1. Сви смо ми потомци адамови и међусобно браћа, сви деца Божја и једно у Господу (Гал. 3, 28). 2. То је заповест Божја (Лк. 6, 36; Ос. 6, 6). 3. Милосрђе нас више од сваке врлине чини сличним Богу, нашем Оцу небеском. 4. Делима милосрђа ми Бога задужујемо, и Он ће нам то вратити са великом каматом (Приче 19, 17; Мт. 25, 35-45). 5. Дела милосрђа доносе нам опроштај грехова и Царство небеско (Мт. 5, 7; 25, 34). 6. Милосрђе које другима чинимо у ствари себи чинимо, јер нам се враћа умножено. 7. Ко не указује на милосрђе ближњима, не заслужује милосрђе на суду Божјем (Јак. 2, 13).

Свети Оци хришћански о милосрђу. По речима светог Јована Златоуста, милосрђе је низвело Бога на Земљу и приволело Га да постане човек, тим више оно може човека да узвине на небо. Оно је срце свих врлина и ништа није толико пријатно Богу као милосрђе. Оно изглађује све грехове и избавља од суд Божјег. Оно је услов уласка и лествица која узводи на небо. Оно је услов уласка у Царство небеско. Оно више користи ономе који га чини него ономе коме се чини, оно више прима него, што даје. А по речима светог Григорија Богослова, милосрђе је најкраћи и најудобнији пут за улазак у Царство небеско. Од свих врлина оно је најугодни-

је и најсродније Богу. Ништа тако не приближава срце човеково Богу као милосрђе, вели свети Исак Сиријанац. Ко нема милосрђе - погинуће, вели свети Јован Златоуст.

Кад је милосрђе овако велико благо, потрудимо се да у овом кратковременом животу учинимо што више дела милосрђа и њима што више Бога задужимо. Он је најсигурнији дужник и плаћа највећу камату на позајмице Њему учињене. За нас је неупоредиво боље да нам у часу суда Бог буде „дужник“ него праведни судија.

ПОКАЈАЊЕ

Господ наш Исус Христос позивао је непрестано људе на покајање и наглашавао да му је једна од главних задаћа да позива грешнике на покајање.

А значај покајања истицао је говорећи, да је на небу већа радост због једног грешника који се покаје него ли због 99 праведника којима не треба покајање или, по ријечима светог Јефрема Сирина - „покајање човјека празник је за Бога“.

За примјером свога божанскога Учитеља пошли су и Његови апостоли, проповједајући свима и свуда о потреби покајања, позивајући све ријечима: „Покајте се и обратите Богу да се очистите од гријеха својих“ и наглашавајући истодобно да је то Божија воља, да Бог „заповиједа свима људима свуда да се покају“, да Господ жели „да сви људи дођу у покајање“.

И многи, и многи одазваше се позиву старозавјетних пророка, позиву Господа Исуса Христа и Његових апостола. Пуна је свештена историја и Старога и Новог Завета, па и историја хришћанске Цркве, искрених покајника, који треба и нама да послужу за примјер и углед.

Због велике важности и користи од покајања црква позива увијек вјерне да се кају за своје гријехе, да своје кајање појачају молитвом и постом, а нарочито то тражи од нас уз велики часни пост да се при сјећању на велика страдања нашег Господа Исуса Христа за нас и из чисте љубави према нама, а која су претходила Његовом васкрсењу и слави, и сами достојно спремимо покајањем, молитвом и постом за дочек свијетлог васкрсења Христовог.

КАКО ЈЕ УМРО Ф. М. ДОСТОЈЕВСКИ

Текст из књиже „Успомене Ане Гризоријевне Достоевске“, коју је удовица великог писца написала пред крај живота на основу дневника који је у младости водила.

26. јануара 1881. године после подне мој муж Фјодор М. Достоевски приседе на свој диван, поћута једно три минута и одједном се онесвести. То се поновило и када је стигао лекар. Када је дошао к себи, Фјодорове прве речи биле су:

- Ања, молим те, позови свештеника, хоћу да се исповедим и причестим.

Иако ме је лекар умиривао да не посредне опасности нема, послушала сам мужа и послала по свештеника. Становали смо близу Владимирске цркве и отац Мегорски већ после пола сата стиже. Феђа је срдечно дочекао свештеника, дуго се исповедао, а затим причестио. Када смо деца и ја ушли у његов кабинет да му честитамо примање Светих Тајни, он благослови мене и децу, посаветова их да живе у слози, да се воле, и да воле и чувају мене. Пошто су деца изашла, захвалио ми је на срећи коју сам му у животу пружила и замолио ме да му опростим ако ме је нечим увредио. Стајала сам ни жива ни мртва и нисам имала снаге да му ишта кажем.

Сутрашњи дан прошао је мирно: несвестица се није поновила, мој муж се био умирио, постао веселији, рекао да позовем децу и чак је шапатом с њима поразговарао. Међутим, следећег јутра кад сам се пробудила видела сам да је онбудани гледа у мене.

- Како се осећаш? - упитах га.

- Знаш Ања - рече Фјодор Михајлович шапатом - ево већ три часа како не спавам, него стално размишљам. Јасно ми је да ћу умрети.

- Зашто тако мислиш? - рекох узменирена.

- Ја знам, данас ћу умрети. Упали свећу, Ања, и дај ми Јеванђеље.

То Јеванђеље Фјодор је добио у Тоболску на поклон када је, као политички затвореник, одлазио у Сибир на робију. Наиме, супруге прогнаних „декабриста“ замолиле су надзорника затвора да им допусти да приђу осуђеницима (међу којима је био и Достоевски), „благословиле их за нови пут, прекрстиле их и свакоме поклониле по Јеванђеље“. Фјодор Михајлович се од те Свете Књиге није растајао све четири године које је провео на робији. Касније је она увек стајала на његовом писаћем столу и он би често отварао Јеванђеље „на срећу и читао оно што је било на првим редовима отворене стране (леве за читаоца). И сада је он сам отворио Јеванђеље и замоли ме да прочитам.

Отворило се Јеванђеље по Матеју глава трећа, стих 15: „А Исус одговори и рече му: Остави сад, јер тако нам треба испунити сваку правду“.

- Чујеш ли - не удржавај - значи, умрећу - рече муж и склопи Књигу.

Нисам могла да уздржим сузе. Он поче да ме теши, да ми говори благе речи и да ми захваљује на срећном животу који је са мном провео. Повећавао ми је децу, говорио да има у мене поверење и да се нада да ћу децу увек волети и чувати. А затим ми је рекао:

- Знај, Ања, увек сам те много волео. И никада те нисам - чак ни у мислима - изневерио.

Била сам ганута али и страшно уплашена да му узбуђење не нашкоди. Молила сам га да не мисли на смрт и да се не замара него да покуша да заспи. Послушао ме је и престао да говори али, по смиреном изразу његовог лица, било ми је јасно да га ми-

сао о смрти не напушта, али да се он преласка у други свет не плаши.

Око 11 часова неочекивано се појави крволиптање. Држао ме је за руку и кад се крволиптање зауставило, шапатом ми је говорио:

- Мученице моја, ... с чиме те оставаљам? ... Јаднице, ... како ће ти бити тешко да живиш!...

Тешила сам га да ће прездравити али, јасно је било да он у то није веровао и да га је мучило што оставља породицу без средстава.

Неколико пута је шапатом молио: „Зови децу“. Ја сам их доводила, он би их љубио и она су, по савету лекара, убрзо излазила, док би их отац тужним погледом испраћао. Једно два часа пред смрт, када сам опет на његов позив довела децу, Фјодор рече да Јеванђеље дам нашем сину...

Одједном, без икаквог видљивог разлога мој се муж стресе, лако се придиже и поново наступи крварење. Почесмо да му дајемо комадиће леда али, крволиптање није престајало и он ускоро изгуби свест. Деца и ја смо клечали крај његове постеље и плакали, уздржавајући се да не ридимо гласно, јер нас је лекар упозорио да је слух последње чуло које човека напушта и да свако нарушавање тишине може да продужи агонију и самртникове муке. Држала сам мужевљеву руку у својој и осећала да му пулс бије све слабије и слабије... У осам часова и 38 минута Фјодор престаде да дише.

Кад наступи крај, ја и деца престаосмо да се уздржавамо и препустисмо се својој жалости. Свега се тога сећам као кроз маглу, али јасно ми је било само једно: да је тог тренутка мој лични живот, који је био испуњен срећом, завршен и да сам осиротела заувек.

Око један час после поноћи драги покојник је већ лежао на узвишењу наспред свог кабинета. Пред узгла-

вљем је била полица са иконом и упалено кандило. Покојниково лице је било мирно и чинило се да није умро него спава и у сну се смеши некаквој „великој истини“ коју је сада тамо упознао.

Сећам се те последње ноћи у којој је мој драги муж још потпуно припадао својој породици и када сам могла сама, без присуства туђег света, да се исплачем и да се од свег срца помолим Богу за покој душе новопрестављеног, а њега замолим да ми опрости све чиме сам га у току нашег заједничког живота можда повредила.

Сутрадан сам позвала духовника мога мужа да одржи помен над покојником. Појци су тог јутра били из Владимирске цркве. Међутим, поред помена које сам ја сама била наручила, долазиле су оба дана многе депутације из разних установа заједно са свештеником и певачима и молили дозволу да и они одслуже помен крај одра вољеног писца.

Стигло ми је и писмо од министра финансија којим ме обавештава да је цар доделио мени и деци годишњу пензију од 2.000 рубаља „у знак захвалности за оно што је покојни Достојевски придонео руској књижевности“. Пошто сам захвалила доносиоцу писма, потрчала сам у кабинет да обрадујем мужа вешћу да смо деца и ја обезбеђени и да не треба да брине и, тек када сам ушла у одају где је лежало његово тело, осветила сам се да њега више нема међу живима и поново горко заплакала. Дешавало ми се то после његове смрти још неколико пута: или бих журила кући да ме не би чекао на ручак, или бих му куповала нешто што је волео, или бих, чувши неку вест, помислила како то треба одмах саопштити Феђи. Наравно, следећег тренутка сетила бих се да је он умро и постајало ми је неподношљиво тешко.

Погребна поворка кренула је од куће другог дана у 11 часова и тек после 14 часова стигла до Александровске лавре. Ишла сам за

ковчегом са сином и кћерком и тужне мисли нису ме напуштале. Заклињала сам се у себи да ћу живети за нашу децу и да ћу остатак свог живота употребити, колико буде у мојој моћи, на прослављање његове успомене и на ширење његових племенитих идеја. Сада, када се ближи крај мог живота, могу најискреније рећи да сам обећање које сам дала своме мужу у тим болним часовима растанка испунила колико год су ми то моје силе дозвољавале.

Увече је одржано бденије. Црква је била пуна света, а нарочито много омладине и студената. Већина је остала у цркви целе ноћи и смењивала се у читању Псалтира пред покојниковим ковчегом.

Сутрадан је заупокојену Свету Литургију служио преосвећени Нестор, епископ виборшки. Дивно је певао хор Александровске лавре и хор Исакојевског сабора. Пре почетка опела прота Јанишев је одржао говор у коме је надахнуто истакао врлине Фјодора Михајловича као писца и хришћанина.

После опела ковчег су из цркве изнели наши пријатељи међу којима се посебно, због дубоког узбуђења, издвајао млади филозоф Вл. С. Соловјев.

Народ је био прекрило цело гробље. Људи су се пењали на споменике, седели на дрвећу, држали се за решетке ограда. Над отвореним гробом држани су многи говори и изрецитоване многе песме посвећене покојниковој успомени. Народ је венцима прекрио ковчег до врха гробнице. Преостале венце су раскинули и присутни су узимали листове и цветове за успомену.

Тек у четири часа после подне гробница је могла да буде зазидана, те ја и деца, изнемогли од суза и глади, поћосмо кући. Окупљени се пак народ још дуго и дуго није разилазио...

Ана Достоевска

О ОЧАЈАЊУ

Као што се Господ стара за наше спасење, тако се и човекоубица - ђаво пашти да човека доведе до очајања.

Очајање се, по учењу светог Јована Лествичника, рађа или од свести о мноштву грехова, од очајања савести и несносне туге (при којој се душа, покривена мноштвом рана, због неиздржљивог бола погружава у дубину очајања), или од гордости и надмености кад се неко сматра недостojним греха у који је пао. Очајање правог првог облика човека вуче у све пороке без разлике, а при очајању друге врсте човек се још држи свог подвига што, по речима Јована Лествичника, не одговара разуму. Прво се лечи уздржањем и добром надом, а друго смирењем и неосушивањем ближњег (Лест. 26).

Узвишена и крепка душа не очајава при несрећама, ма какве биле. Јуда издајник је био малодушан и неискусан у борби због чега га непријатељ, видећи његово очајање, напао и принудио да се удави. Петар, међутим, као тврди камен и као искусан у борби, није пао у очајање нити је изгубио дух приликом пада у велики грех, него је пролио горке сузе из врелог срца. Видећи их, непријатељ је, због тога што му се чинило да му огањ опаљује очи, побегао далеко.

„Према томе, братијо, - учи преп. Антиох, - немојмо се покоравати очајању када нас буде нападало, него се крепимо и ограђујмо светлосту вере, те са великом храброшћу рецимо лукавом духу: „Шта ми имамо са тобом, туђи Богу, бегунче са неба и лукави слуго? Ти не смеш ништа да нам учиниш. Христос, Син Божји, има власт и над нама и над свима. Њему смо сагрешили, Он ће нас и оправдати. А ти, погубни, иди од нас. Оснаже ни Његовим часним крстом ми сатиремо твоју змијску главу“.

Св. Серафим Саровски

Дјечија страна

ЖИВОТ

Ову су тему најлепше описали они који никада нису узели перо у сопствене руке, већ су животом својим писали по златним страницама вечности. Мој квадратић младог живота у бескрајном мозаику, пише њиме а понајвише о њему, неискусном руком и бледим мастилом али ведрим челом. Пише, верује и опстаје. Зато што је вечан, само вечно траје и има праву вредност, вредност која се не губи. Он не нестаје да би га nestало и да би ишчезао, он се даје, размножава, обогаћује и оплећењује. Он се осипа али се не просипа, шири се и разлива, надахњује и инспирише, откривајући нове миомирисне светове. Где њега нема ту нема ништа. Ту је тама мркле ноћи, ту је мржња која једе саму себе.

Где њега има ту је светлост непролазног дана и устрепталост радосне вести, миловање звезда и богатство благородне кише, лепота дугиних боја и топлота мајског сунца, слава победника и надахнуће Видовдана. Он је у птици у лету, њеној пемси и безбрижности за сутрашњи дан, он је у вечно горућим кандилима на небеском своду, у свакој сунчевој нити која умножава све оне потрошене и оне што су се осуле, он је у пољима жита попут рујних зора, у ливадама препуних ђердана, надгробним плочама у мирном ставу, са именима моје генерације, вечном току непресушне Дрине на којој се огледа и надицава пунолетна ћуприја.

Он је у младалачкој енергији старих и старачком искуству мојих вршњака, у Андрићевом васкрсењу споменика.

Он опстаје и остаје. Он није мој или твој, наш или њихов, домаћи или страни, источни или западни. Он се не да у свајати и присвајати, отимати или забрањивати. У њему се треба родити, певати, радовати и волети. У њему и њиме мостове градити да би они били чврсти као што је овај мост изнад нашег дела текућег неба, што га називамо Дрина. То је живот и у тај живот треба веровати.

Јелена Андрић,
ученица, Вишеград

ДЕЧИЦА

Деца су радост овога света,
И то су Анђели около планета.
Деца су наша радост и срећа
Душа им је пуна ко пролеће цвећа.

Та дивна деца анђели су мали
У врту среће они су стали.
Воле природу и сваког човека
Боље лече од икаквог лека.

Ко воли децу и игре њихове
Може да пише разне стихове.
Ко воли децу и песме њине
Срце му је пуно ко зора кад сине.

Веселин Бојић - Брацки
Манасић Морача

САМОДРАЖА

Нема нигде дужег пута,
Ја издрах сто капута,
Док ти дођох о најдража,
Цркво моја Самодража.

У теби је царе Лазо,
У дознању - сан му казо,
Српску војску причестио,
У Косовски бој кренуо.

И твој стари камен стару тајну крије.
Да лж је ова битка пораз или није.
Како подли Вуче наговори Кнеза,
Па да сумња пуче на правог витеза.

На муци се јунак позна
Истина се брзо дозна.
За Милоша див војводу
Што погину за слободу.

Издајце утекоше! ...

Ти знаш цркво плач и ридај
Старих српских мајки
Тошле молитве њине Богомајки
Да им се синови из бојева врате
У теби се моле болују и пате.

Ти си симбол неба, части и образа,
Осуда издаје, дом честита Лаза.
Свједок и светиња
Од свију најдража
Цркво Самодража.

Недељко Васиљевић

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ХВАЛА ГРЦИМА

Кажи ми мајко Гркињо
Да ли си црном марамом брисала сузе
За погинулим синовима српским?
Знам да јеси!

Кажи ми сестро Гркињо
Јеси ли пожелела да у својој коси
Од погибије сакријеш младог српског борца?
Знам да јеси!

Кажите ми децо Еладе
Јесте ли пружили руке сирочићима српским
Да их у загрљају у дому своме утешите?
Знам да јесте!

Кажи ми брате мој грчки
Да ли си пожеleo да у топли загрљај свој
На груди привијеш и утопишће начиниш
Од рата уплашеној младој Српкињи?
Знам да јеси!

О Господе смилуј се
и учини нама Србима радост
Да грчка мајка никада црном марамом
Не обрише сузу за грчким сином.
Да сестра Гркиња никада у тузи не одсече косу
За грчким војником.
Да деца Еладе никада не буду сирочићи на
туђем прагу.
И да браћа Грци у загрљај свој привијају
И Гркиње и Српкиње да децу за љубав и мир
рађају!

О Господе, молимо ти се за ту радост...

Амин.

Рада Миовчић

МОЈА МАЈКА

Моја мајка је врло блага
и мени је много драга.
Она воли мене и мог брата,
њој су свака отворена врата.

Има за сваког лијепих ријечи,
радује се свачијој срећи.
Када је добро све, њене ме руке загрле,
а када је тешко и када се пати,
ту је да ме утјешу моја мати.

Има нешто што не може
у школи да се научи,
мајка те то научи у кући.

Мајка нас учи да волимо добре људе,
она отклања све наше заблуде.
И шта год да кажу нечасна створења,
Мајка се воли за сва времена.

*Емићовано на Радио Илици
мај '95.*

МОЛИТВА

Месец јасни, звезда јато
и сунашце умиљато,
зору што нам небо шара,
а и муњу што га пара,
и ту силну грому буку
и олује страшну хуку,
Ти сатвори, вељи Боже,
ко овако јоште може!

Цвеће љупко и долину,
стадо, врело и планину,
тиху реку, силно море
и под небом орла горе,
и над орлом шарну дугу,
и славуја у том лугу,
и још његов глас умилни,
Ти сатвори, Боже силни!

Осим другог овде свега,
мене створи из ничега,
Духом Својим Ти подужну,
у менека душу суну.
Хвала, Боже, на дар ови,
и помози, благослови,
да ми како с права пута
душа млада не залута!

Бранко Радичевић

јер је таквих Царство Божије.

БОГ У ПРИРОДИ

Пре 100 година објављен је био у дневној штампи разговор једног интелигентног човека са Едисоном, познатим америчким проналазачем. Између осталог у разговору су се дотакли питања о материји света.

„Ја не држим, рече Едисон, да би материја била инертна, када на њу утиче спољашња снага. Мени се чини, да сваки атом има у себи извесну меру мисаоности. Обратите само пажњу на оне хиљаде начина, на које се атоми водоника сједињују у атомима других елемената, стварајући тако најразноврснија сједињења. Мислите ли зар, да се то догађа без икаква смисла? Атоми у складном и корисном сједињавању добијају лепе и занимљиве облике и боју, као да тиме хоће да изразе своје задовољство. У болести, при смрти, распадању или трулежи Ђ неподударност саставних атома, одмах се осећа помоћу непријатних задаха. У извесним облицима сједињења атоми образују животиње нижег реда. На послетку они се сједињују у човеку, који собом претставља потпуни склад мисаоних атома.“

– Али где је првобитни извор ове мисаоности?

– У некој сили, која се налази изнад самих нас.

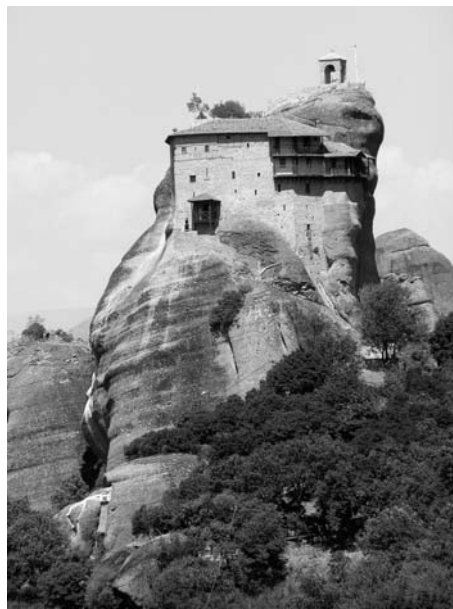
– Дакле, ви верујете у Створитеља, у Божанство?

– Наравно, – одговори Едисон – Да Бог постоји може се доказати чак хемијским путем.

Заслужује да обратимо пажњу, и пријатно је да сазнамо, да је такав оштар и проницав ум, ум чувеног претставника примењене науке и славног проналазача, целог свога века погружен у материјални свет, тако искрено дошао до вере у Бога.

СВЕТИ МАРТИН ЕПИСКОП ГРАДА ТУРА

У то време једна жена, носећи на рукама мртвог сина који недавно беше умро, спусти његово мртво тело крај светитељевих ногу, па пруживши к светитељу руке с вапајем му говораше: Ми знамо да си ти пријатељ Божји. Молим те, врати ми сина, јер ми је јединац. Ђ Молби несрећне мајке придружи се сав народ. Свети Мартин узео тело мртвог детета у своје руке, преклони колена заједно са целим народом, и сатворивши молитву, устаде и врати мајци дете живо. Када то народ виде, сви стадоше једнодушно исповедати Христа Бога, и падајући пред ноге светитељу усрдно га мољаху да их начини хришћанима. И светитељ одмах, ту на лицу места, метнувши на њих руке, огласи их речју истине.

У граду Карноти доведоше к светом Мартину дванаестогодишњу девојчицу, нему одрођења. Отац њен мољаше светитеља да јој молитвом својом раздреш језик. Светитељ изјави да то није у његовој моћи, а да то могу учинити два епископа: Валентин и Виктриције, који беху с њим, пошто је њима, као савршенијима у врлинама све могуће. Али ова два епископа придружише се молбама несрећног оца, и

мољаху светог Мартина да он учини то. Тада свети Мартин нареди да се народ удаљи; а он у присуству само епископа и девојчина оца, паде ничице на земљу са усрдној молитвом, затим благослови мало јелеја и насу га у уста девојчици, држећи и језик њен својим прстима. Онда светитељ упита девојчицу како се зове њен отац, а она му тог тренутка разговарало одговори и каза име свога оца. Када то отац њен виде, он паде пред светитеља, обгрли му колена, и са сузама радостицама громко сведочаше пред свима који се ту слеглоше, да је то прва реч његове кћери.

Како је неодољив и сиљан био утицај светог Мартина и на најнадувеније и најокобелије људе, чак и на силнике овога света, показује следећи пример. Још у почетку светитељевог епископовања град Тур обузе ужас због посете свирепог и звероликог по нарави царског обласног намесника Авицијана. За његовом свитом ишле су дуге поворке осуђеника, над којима је намесник хтео да изврши смртну казну у граду Туру, да би тиме заплашио град. Но човекољубиви епископ Мартин, не бојећи се свирепог намесника, одлучи да се заузме и за осуђенике и за свој епископски град, и у поноћи упути се Авицијановом дворцу. А те ноћи немиран сан намесников би изненада прекинут неким сиљним треском, и он чу неки непознати глас који му рече: Ти ту спаваш, а слуга Божји чека пред твојом капијом.

Авицијан одмах нареди својим слугама да осматре пред капијом. А они, немарно погледавши, убедише га да никога нема, и он поново заспа. Но убрзо би по други пут пробуден громким узвиком: Пред капијом стоји Мартин. – Тада слуге нађоше да је заиста тако. Намесник нареди да му светитеља доведу, и упита га: Зашто си тако поступио? – Мени је позната твоја намера, смело одговори свети Мартин, пре но што ми је ти будеш казао. Иди и не допуштај да те гњев неба погуби.

Уплашен надахнутим, пророчким гласом светитељевим и изобличаван својом савешћу, Авицијан хитно поступи по светитељевом наређењу: пусти осуђенике на слободу и отпутова из Тура.

Из живици Светог Мартина

ОСУЂИВАЊЕ БЛИЖЊИХ ТЕЖАК ЈЕ ГРЕХ

Ако видиш да брат твој греши, и сутрадан видиш се са њим, немој га у мислима својим сматрати, за грешника, јер не знаш да ли је он, можда, после расанка од тебе учинио неко добро и умиловио Господа уздасима и горким сузама (Јефрем Сирин).

Не осуђуј онога који је пао у грех блуда, ако си ти чист. Зато шти осуђујеш њега и ти преступаш закон. Јер Онај који је рекао: Не осуђујте (Мат. 7,1)... (Непознати).

До осуђивања ближњих долази постепено, кад човек почне да се интересује туђим поступцима и да их прати. Тада се контрола са својих поступака преноси на поступке ближњих. Човек све мање запажа своје грехе а све више других. Он затим почиње да говори о гресима других, да их разглашује и осуђује. А ништа тако не гневи Бога, не лишава благодати и не доводи до погибије, као укоравање, клеветање и осуђивање ближњих... (ава Доротеј).

Знао сам човека који је јавно згрешио а тајно се покајао. И онај кога сам осудио као блудника, бејаше већ пред Богом невин, умиловивши га искреним обраћањем...

Никада се немој устручавати пред оним који у твоје присуству оговара ближњег, него реци: „Стани брате! Ја сваки дан падам и у теже грехе, па како могу да га осуђујем?“ Тиме ћеш једним замахом учинити два добра: једним леком излечићеш и себе и ближњег.

То је један од најкраћих путева да се едобије опроштај грехова: не осуђивати. „Ако не судите неће ни вама бити суђено. (Лука 6, 37).

Када би видео неког човека чак и да греши и на самој смрти, ни тада га немој осуђивати: суд Божји људима није познат. Неки су јавно чинили велике грехове, али су и веће врлине чинили тајно; и они који су им се тако ругали, преварише се, јер од дима нису видели сунце.

Чујте ме сви ви који строго судите туђим делима: ако је тачно (а тачно је), „каквим судом судите, таквим ће се и вама судити“ (Мат. 7, 2) онда ћемо свакако пасти управо у оне телесне или душевне грехе, за које окривљавамо ближњег...

Демони се наговарају или да грешимо, или, ако не грешимо, онда да осуђује-

мо оне који греше, како би, убице, помоћу другог испрљали прво...

Судити, значи својатати Божје право, а осуђивати значи упропашћавати своју душу. Као што надменост може и без друге страсти, да упропастити човека, тако нас и суђење само по себи може потпуно упропастити. Онај фарисеј био је осуђен управо због тога (види Лука 18, 10 и даље).

Немој осуђивати ни онда, кад својим очима видиш да неко греши: често се и очи varaју (Јован Лествичник).

* * *

Ава Исак Тиваидски после живота у манастиру повукао се у пустињу, у самоћу, али је повремено долазио у свој манастир, да се обавести о животу братства. Приликом једног таквог доласка спазео је сабрата који је био упао у неки грех. Он се наљути на њега и заповеди да га истерају из манастира.

Кад се после тога враћао у своју ћелију, анђео Божји стане на врата и не допусти му да уђе унутра. Он запита анђела зашто му спречава улазак у ћелију. На то му анђео одговори:

„Бог ме је послао, рекавши: „Иди запитаву Исака где му је брат, кога је због греха истерао из манастира?“

Ава Исак одмах се покаје и падне на земљу, рекавши Господе, згрешио сам, опрости ми!

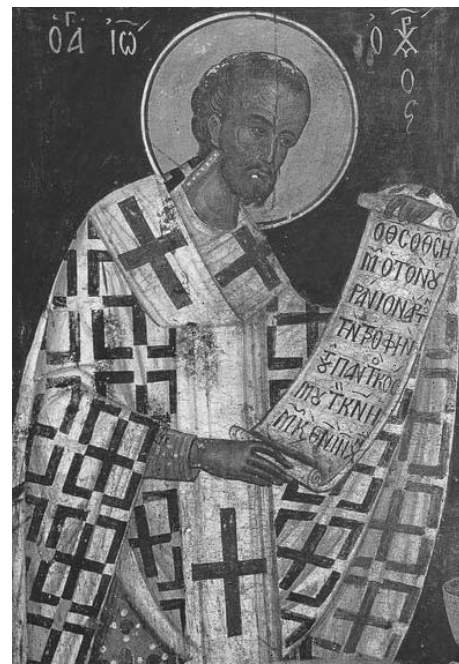
Анђео му рекне: „Устани, Бог ти опрашта. Али убудуће не поступај тако: никога не осуђуј пре него што га Бог осуди.

Људи су приграбили суд и не дају га мени, говори Господ.

Баво не може силом да натера на грех; човек само по својој слободној вољи иде у грех, а ђаво га подстрекава, голица и подсећа на грех. Човек који нема храбрости у души и чврстине у вршењу врлина, подаје се том подстрекавању, и оклизне се у грех. И ђаво с правом окривљује таквога човека за грех, јер такав човек греши по својој властитој слободној вољи. Због тога онда и одступа Благодат Божја од таквог човека.

БОГ ЈЕ УВЕК ГОТОВ ДА НАС ПОМИЛУЈЕ

Унашој је власти да нас Бог помилује. Он сам то нам је даровао. Ако будемо чинили достојно помиловања, достојно Његовог човекољубља, Бог ће нас помиловати. А ако ми сами себе не помилујемо, ко ће да се сажали на нас? Смилуј се на ближњег, и бићеш помилован од самог Бога. Колико

мноштво људи прилази ти свакодневно, говорећи: смилуј се на мене а ти и главе не окрећеш. Колико нагих, колико осакаћених, а ми се не приклањамо њиховим молбама, него се окрећемо! Како ти хоћеш да будеш помилован, не чинећи сам ништа што је достојно помиловања? Будимо саосећајни, будимо милостиви, да бисмо на тај начин угодили Богу, и удостојили се блага, обећаних онима који Њега љубе...

Св. Јован Златоуст

ДОБРОТОЉУБЉЕ (I том)

У издању Манасија Хиландара поново је штампан један од бисера православне литературе из кој објављујемо неколико делова

Саосећање и снисхођење

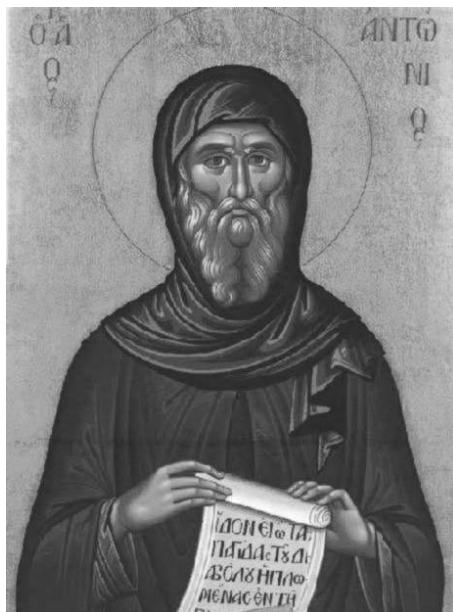
У обитељи брата Илије један је имао искушење. Њега су истерали и он је пошао на гору до аве Антонија. Задржавши га неко време код себе, ава Антоније га је послао у обитељ из које је изашао. Међутим, братија су га опет истерали. Он је опет отишао код аве Антонија и рекао му: „Братија нису хтели да ме приме, оче!“ Тада га је старац послао са оваквим речима: „Бура је задесила брод на пучини. Он је изгубио свој товар и са напором се спасао. А ви хоћете да потопите и оно што је дошло до обале.“ Чувши да је брата послао ава Антоније, братија су га одмах примила.

У једној обитељи су оклеветали брата због блуда и он је пошао до аве Антонија. Дошли су и братија да би га излечили и опет узели код себе. Они су почели да га изобличавају због тога што је учинио. Бранећи се, брат је говорио да ништа слично није учинио. Десило се да је ту био и ава Пафнутије Кефалос. Он им је изрекао следећу причу: „На обали реке сам видео човека који је до колена упао у блато. Неки су пришли да му пруже помоћ и погрузили га до самог врата“. Ава Антоније је на то рекао: „Ето заиста човека који може да лечи и спасава душе“. Дирнути речима старца, братија су се поклонила брату и, по савезу отаца, опет га примили код себе.

Значајна је мисао светог Антонија о томе ко има истинско братољубље. Он је говорио: „Човек никада не може бити искрено добар, ма колико желео, уколико се у њега не усели Бог. Јер нико осим Бога није добар“.

Крајњи циљ савршенства

Усељење Бога или живот у Богу јесте последњи циљ свих подвижничких напора, и врх савршенства. Сам је Бог то показао Светом Антонију. Он се у пустињи удостојио оваквог виђења: У граду постоји један човек који ти је сличан. По занимању је лекар. Он потребитима даје све што му претекне, и свакодневно пева Трисвето са анђелима (тј. савршеном љубави према ближњем живи у Богу и ходи пред Богом).

Прича се да је ава Антоније био прозорљив. Међутим, избегавајући људску гужву, он о томе није говорио. Њему су били откривени и садашњи и будући догађаји света.

Један свети старац се молио Богу да оце види у небеској слави. И виде их он све, осим аве Антонија. Он је запитао онога који га је водио: „А где је ава Антоније?“ Он му је одговорио: „Антоније је тамо где је Бог“.

ДУХОВНЕ БРОЈАНИЦЕ

Где има вере има и одрицања. Где вере нема, нема ни одрицања.

И заиста, да би се имало право одрицања у име чега вишега, потребно је ма у шта веровати.

У друштву палом и поквареном, праву веру могуће је сачувати једино одрицањем ниских идола таквог друштва.

„Помагај Господе, јер неста светијех, јер је мало вернијех међу синовима човечјим“ (Пс. 11, 1).

Тако каже цар Давид за труло друштво, у коме иде све наопачке: где безбожник узима на себе улогу инквизитора; развратник утврђује морал, правдоубица војује против одрицања права; политички камелеони проповедају о светињи принципа, Ђали нико од њих не осећа ни најмање потребе да доведе у сагласност своју реч са делом и убеђење са животом.

Сви који верују у правду свога дела, не боје се роптања власника, у којих је на лицу претња а у срцу страх.

Параграфске одредбе и ако штите културу сваког народа, нису толико важне, колико моралне скупеле које нису предвиђене ни у каквом законодавству.

Римској култури и цивилизацији крај свих законских конвенција, задао је смртни ударац животворни дух хришћански, који је указао на светли идеал нове вере, *једнакости међу људима*.

Пред тим идеалом и духом, као силом новог живота, старо насиље, грабеж и плутократија ишчезли су као восак од лица огња.

Склоност живању многожељени је идеал оних, који себе сматрају за љубимце среће а поклонице земаљске насаде.

По тврдом убеђењу ових, материјалним задовољством исцрпљује се сав смисао цивилизације.

Али по учењу наше цркве, склоност живању, на скали смртних грехова заузима прво место; јер је такав живот бездан ништавила, који је лишен Божије благодати.

Зато ако су мисли ваше ниске и јадне, свет ће бити за вас мучионица. Ако ли су ваше мисли и тежње племените свет ће за вас бити слободан.

Ко излази чист из боравишта покварености, његова је вредност велика а заслуга још већа.

Како је живот само један тренутак и ускрсава се једино из гроба, покварености је тада крај, и место бола, иза гроба је радост и вечно блаженство.

Наша материјална ситуација после разортачења са државом, много личи на кућу оне сироте удовице из дела Шарла Вагнера. На свом огњишту, која је све што је имала од живота, новца и имања дала својој деци коју је на пут извела. У кући је остао само најпотребнији намештај, који иако остарео и избледео, крај све сиромаштине одаје на чистоту и честитост.

Бурно време у коме живимо, раскинуло је старе, поштовања достојне заједнице, па и нашу заједницу са државом у којој је религиозни дух био синоним врлина.

Тај дух, на срећу доминира у великој већини наших породица, светосавској школи и цркви. Не дајмо да тај дух избледе као мебл ове старе Вагнерове мајке. То је моторна снага нашег опстанка и у тешкој материјалној ситуацији коју преживљујемо.

Сви ми који живимо и радимо у простим срединама изложени смо да постане робовима њеним и да се ту лично закопамо под навикама и баналностима.

За овај случај Виктор Иго каже: „да простота одузима од човека интелигенције исто толико снаге, колико леденица одузима топлоте од његовог тела“.

Стога сваки излет у други крај производи дејство за мене устајалог ваздуха свежим и чистим.

Наша недовољна способност за заједничку акцију, као једног сталежа, лежи у опортунистичкој учмалости, према свему што се тиче наше струке.

Када би се, каквим било колективним гестом могло постићи неко решење, које би било израз наше воље, у некомактуелном проблему, то би био доказ да заиста постојимо.

Они, чија душа робује охолости, сјају,

ва; код мушких у пожудама, код женских у таштини и сујети.

Свештеници су гуслари религије, као што су обични људи гуслари песме.

Ако свештеник као гуслар религије нема добар глас, добре гусле и религиозно одушевење, као и гуслар за песму, њихова улога биће осуђена на неуспех.

Пушке, топови, бомбе, тенкови и аероплани у рату, спроводе страховиту разорну акцију сејући смрт и рушевине и зато се и зову смртоносна оруђа.

Ну, кад таква оруђа падну у руке победника, добијају безазлено и лепо име „трофеји“.

Исто тако зле и разорне човекове страсти и грехови врше рушилачку акцију у човековом телу и души, све док не дођу под власт здравог разума и религиозног утицаја, који су једино кадри, да човекове недуге лече.

И тада ове мане човекове постају симболи његовог изабављења и трофеји његове духовне победе.

Док зубобоља не досади зуб се не вади.

Исто тако човек од велике невоље, мора да закуца и на дупманска врата.

Слабост дисциплине у нашој струци, у многим деловима црквене области, почива на слабости власти, која испред појава недисциплине или оскудице ревности нема могућности за реакцију против расула, које води катастрофи.

Због тога је питање дисциплине у цркви морални проблем, коме треба озбиљно приступити и решити га.

Свака предикаоница са које говори какав велики беседник и излаже речи истине и велике вере у Бога, постаје самим тим тријумфална капија његовог беседништва.

Такви талентовани беседници чине част вери и нацији којој припадају.

Егзалтиране природе склоне су пустоловинама.

Ако се десе на престолу најславнијих династија, највећих држава, ипак их све то не уздржава да баце круну с главе, да би задовољили личне жеље, супротне интересу престола, народа, династије и високог достојанства владоца.

Отуда је и ратна опасност вазда на догледу у оним земљама у којима управљају државници склони пустоловинама, које на жалост не погађају само дотичне народе него и цео остали свет.

Проф. Т. У.

луксузу и блуду и чезне за симболима господства и власти, робују безнадно.

А ко од вас може рећи, да ове ствари немају корена у срцу његовом, – тај је заиста велики. Ако би такав човек био на врху управе каквог народа, дело слободе и благостања тога народа биће дело воље његове.

Сви људи, с малим изузетком, бескрајно су себични. Сви желе да узму што више, а ништа да даду. Сви кажу: *да узмем ја колико мени треба, а ићи преко тога прешекне нека узму други*. Откуда то?

У сваком човеку и свакој жени живи по једно божанство и по једна звер. Звер је укореењена јако, а божанство је снисходљиво, трпељиво и афирмација љубави. Зато га животиња потискује из срца човека. Име јој је „ја“ и живи у безброј поја-

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

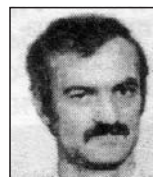
ВИШЕГРАДСКЕ ПАРОХИЈЕ

1. **Мићо** (Радована)
Инђић
рођен 1961.
из Вишеграда
погинуо 12. 4. 1992.
ВИШЕГРАД

7. **Тимотије** (Дамјана)
Јоксимовић
рођен 1967.
из Блага
погинуо 5. 8. 1992.
ПАЉЕВИНЕ

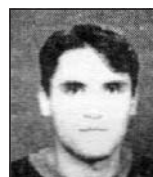
13. **Стеван** (Радивоја)
Милосављевић
рођен 1953.
из Вишеграда
погинуо 17. 12. 1992.
ПОЧИВАЛА

2. **Драган** (Бошка)
Филиповић
рођен 1962.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

8. **Горан** (Ратка)
Којић
рођен 1970.
из Вишеграда
погинуо 29. 10. 1992.
ДОЊА ЛИЈЕСКА

14. **Мирољуб**
(Миломира) **Којић**
рођен 1968.
из Вишеграда
погинуо 30. 12. 1992.
ЦАНКИЋИ

3. **Марјан** (Борисава)
Марковић
рођен 1961.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

9. **Видоје** (Вучића)
Андрић
рођен 1963.
из Вишеграда
погинуо 19. 7. 1992.
ОКРУГЛА

15. **Влатко** (Слободана)
Трифковић
рођен 1964.
из Вишеграда
погинуо 13. 6. 1992.
ГОРЊА ЛИЈЕСКА

4. **Душко** (Илије)
Андрић
рођен 1970.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

10. **Владан** (Душана)
Гавриловић
рођен 1966.
из Вишеграда
погинуо 13. 9. 1992.
БРОДАР

16. **Горан** (Николе)
Капетновић
рођен 1960.
из Вареша
погинуо 30. 11. 1993.
ВАРЕШ

5. **Илија** (Раденка)
Андрић
рођен 1939.
из Вишеграда
погинуо 5. 9. 1992.
ДРИНСКО

11. **Вељко** (Саве)
Мирковић
рођен 1959.
из Вишеграда
погинуо 13. 6. 1992.
ДОЊА ЛИЈЕСКА

17. **Милосав** (Јова)
Вуковић
рођен 1964.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

6. **Недељко**
(Станимира) **Гогић**
рођен 1964.
из Блага
погинуо 12. 1. 1993.
ОРАХОВЦИ

12. **Свето** (Радоја)
Шимић
рођен 1972.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

18. **Раде** (Милована)
Танасковић
рођен 1960.
из Вишеграда
погинуо 29. 10. 1992.
ДОЊА ЛИЈЕСКА

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

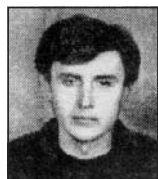

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ВИШЕГРАДСКЕ ПАРОХИЈЕ

19. **Славко** (Миодрага) **Војновић**
рођен 1966.
из Блага
погинуо 21. 4. 1994.
ГОРАЖДЕ

25. **Веселин**
(Славка) **Пејовић**
рођен 1970.
из Рудог
погинуо 5. 9. 1992.
ДРИНСКО

31. **Будимир** (Неђа) **Шушњар**
рођен 1957.
из Илијаша
погинуо 15. 9. 1992.
ХРАЉЕВАЦ

20. **Перо** (Милоша) **Ковачевић**
рођен 1948.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

26. **Милинко**
(Средоја) **Аврамовић**
рођен 1951.
из Преловске Ријеке
погинуо 23. 10. 1992.
БУТКОВЕ СТИЈЕНЕ

32. **Горан** (Раденка) **Рађен**
рођен 1969.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

21. **Ђорђе** (Пера) **Трифковић**
рођен 1960.
из Доње Лијеске
погинуо 1. 6. 1992.
ОРАХОВЦИ

27. **Миодраг**
(Миломира) **Вуцела**
рођен 1969.
из Вишеграда
погинуо 5. 9. 1992.
ПИЈАВИЦЕ

33. **Милутин** (Јова) **Шијаковић**
рођен 1955.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

22. **Љубинко**
(Петра) **Давидовић**
рођен 1965.
из Зенице
погинуо 23. 10. 1992.
КАОШТИЦЕ

28. **Цвјетко**
(Тривуна) **Видовић**
рођен 1966.
из Какња
погинуо 29. 3. 1994.
ГОРАЖДЕ

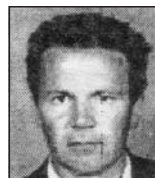
34. **Стево** (Владимира) **Драшковић**
рођен 1959.
из Вишеграда
погинуо 27. 7. 1994.
КАОШТИЦЕ

23. **Љубомир**
(Драга) **Нинковић**
рођен 1946.
из Копита
погинуо 8. 6. 1992.
ДОБРО ПОЉЕ

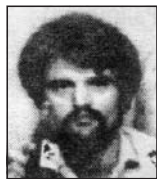
29. **Новак** (Миломира) **Ђуричић**
рођен 1957.
из Старог Брода
погинуо 8. 6. 1992.
СТАРИ БРОД

35. **Радомир** (Луке) **Никитовић**
рођен 1947.
из Вишеграда
погинуо 25. 10. 1992.
ВИШЕГРАД

24. **Ненад** (Јова) **Росић**
рођен 1965.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

30. **Млађен**
(Максима) **Јефић**
рођен 1953.
из Зенице
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

36. **Милан** (Бранка) **Крسمановић**
рођен 1936.
из Вишеграда
погинуо 14. 9. 1992.
ВИШЕГРАД

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

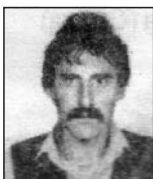

Митрополија Дабробосанска

ВИШЕГРАДСКЕ ПАРОХИЈЕ

37. **Жарко** (Видоја)
Милошевић
рођен 1950.
из Вишеграда
погинуо 9. 9. 1992.
БРОДАР

43. **Милорад**
(Марка) **Кусмук**
рођен 1961.
из Вишеграда
погинуо 8. 8. 1992.
КЛИСУРА

49. **Славиша**
(Станимира) **Кнежевић**
рођен 1966.
из села Крагујевца
погинуо 8. 12. 1992.
ВИШЕГРАД

38. **Томислав**
(Ратомира) **Пајевић**
рођен 1965.
из Рудог
погинуо 11. 4. 1995.
ГОРАЖДЕ

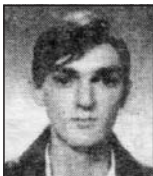
44. **Младен**
(Милутина) **Андрић**
рођен 1967.
из Вишеграда
погинуо 19. 7. 1992.
ОКРУГЛА

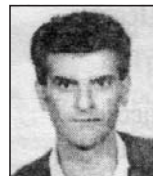
50. **Срећко** (Николe)
Милисављевић
рођен 1961.
из Сарајева
погинуо 3. 6. 1993.
ВИШЕГРАД

39. **Јово** (Бранка)
Самарџић
рођен 1954.
из Вишеграда
погинуо 29. 10. 1992.
ДОЊА ЛИЈЕСКА

45. **Борисав**
(Радивоја) **Кнежевић**
рођен 1968.
из Травника
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

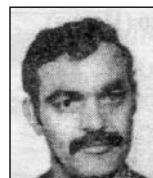
51. **Новица**
(Драгише) **Савић**
рођен 1956.
из Вишеграда
погинуо 13. 6. 1992.
ДОЊА ЛИЈЕСКА

40. **Мирко** (Чеда)
Росић
рођен 1967.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

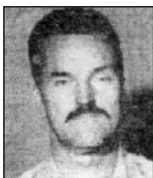
46. **Илија** (Слободана)
Батинић
рођен 1970.
из Вишеграда
погинуо 7. 6. 1992.
ХАН БРДО

52. **Радивоје**
(Милије) **Никитовић**
рођен 1947.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

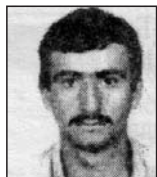
41. **Недељко**
(Славка) **Линдо**
рођен 1963.
из Вишеграда
погинуо 10. 6. 1992.
ШТИТАРЕВО

47. **Љубомир**
(Марка) **Савић**
рођен 1941.
из Вишеграда
погинуо 5. 9. 1992.
ДРИНСКО

53. **Млађен**
(Милоша) **Савић**
рођен 1968.
из Пијавица
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

42. **Славко** (Драгише)
Трифковић
рођен 1963.
из Вишеграда
погинуо 2. 10. 1992.
ЗАГЛАВАК

48. **Зоран**
(Радомира) **Ћорић**
рођен 1952.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

54. **Зоран** (Ђока)
Рацковић
рођен 1960.
из Доње Лијеске
погинуо 22. 8. 1992.
ВИШЕГРАД

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

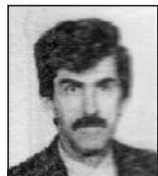
ВИШЕГРАДСКЕ ПАРОХИЈЕ

55. **Горан** (Милована)
Зечевић
рођен 1959.
из Вишеграда
погинуо 20. 6. 1992.
КОПИТО

56. **Душан**
(Радисава) **Баранац**
рођен 1964.
из Црнчића
погинуо 30. 12. 1992.
ЦАНКИЋИ

57. **Жарко** (Милоша)
Шимшић
рођен 1945.
са Станишевца
умро 29. 3. 1994.
ВИШЕГРАД

58. **Ристо** (Милоша)
Марковић
рођен 1953.
из Вишеграда
погинуо 27. 6. 1992.
ГОРЊА ЛИЈЕСКА

59. **Стеван** (Риста)
Грујић
рођен 1940.
из Коритника
погинуо 28. 8. 1992.
КЛАШНИК

60. **Радоје** (Душана)
Ђерић
рођен 1941.
из Вишеграда
погинуо 12. 6. 1992.
КОПИТО

61. **Славко** ()
Кнежевић
рођен 1938.
из Сарајева
погинуо 5. 12. 1992.
САРАЈЕВО

62. **Жељко** (Славка)
Кнежевић
рођен 1967.
из Сарајева
погинуо 25. 12. 1993.
САРАЈЕВО

63. **Војин** (Душана)
Глуховић
рођен 1949.
из Вишеграда
погинуо 8. 6. 1992.
ЗАПЛАВАК, Добро Поље

64. **Ђуро** (Андрије)
Лазаревић
рођен 1972.
из Вишеграда
погинуо 14. 7. 1992.
ЦРНЧА

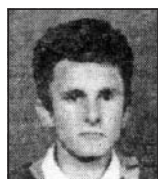
65. **Милован** (Милутина)
Велемировић
рођен 1933.
из Кнића, Гужа
погинуо 21. 7. 1993.
ВОГОШЋА

66. **Радан** (Веселјка)
Мотика
рођен 1967.
из Илијаша
погинуо 5. 10. 1992.
НИШИЋКА ВИСОП.

67. **Славко**
(Милована) **Дикић**
рођен 1969.
из
погинуо 21. 3. 1995.
ГОРАЖДЕ

68. **Радоје** (Душана)
Грујић
рођен 1972.
из Вишеграда
погинуо 15. 9. 1995.
ДРВАР

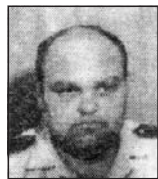
69. **Саша** ()
Ласица
рођен 1971.
из Горажда
погинуо 1993.
ОЛОВО

70. **Зоран** ()
Пећреп
рођен 1968.
из Брезе
погинуо 27. 4. 1993.
ИЛИЈАШ

71. **Небојша**
(Првослава) **Дошло**
рођен 1957.
из Илиће
погинуо 4. 12. 1992.
САРАЈЕВО

72. **Драган**
(Витомира) **Томић**
рођен 1957.
из Сарајева
погинуо 19. 7. 1992.
ОКРУГЛА

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

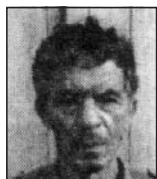

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

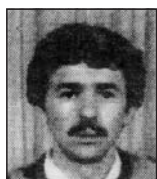

Митрополија Дабробосанска

ВИШЕГРАДСКЕ ПАРОХИЈЕ

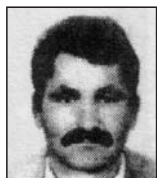
73. **Будимир**
(Миливоја) **Симић**
рођен 1937.
из Борика
умро 15. 10. 1994.
МАШИЋИ, Копачи

74. **Драган** (Мила)
Марић
рођен 1965.
из Вишеграда
погинуо 16. 6. 1995.
ГОРАЖДЕ

75. **Саво** (Љуба)
Кењић
рођен 1933.
из Леђића
погинуо 6. 1992.
ТРНОВО

76. **Борислав** (Николе)
Александровић
рођен 1947.
из Рајловца
погинуо 27. 1. 1993.
РАЈЛОВАЦ

77. **Новица** ()
Ђоковић
рођен 1950.
из Горажде
погинуо 1. 6. 1992.
ГОРАЖДЕ

78. **Саша** (Васа)
Ракановић
рођен 1973.
из Игала
погинуо 25. 12. 1993.
ОЛОВО

79. **Слободан** ()
Танасковић
рођен 1939.
из
погинуо 1993.
МЕРЕМИШЉЕ

80. **Велемир** ()
Стојановић
рођен 1941.
из Горажда
погинуо 1. 6. 1993.
ЗАГЛАВАК

81. **Дарко** ()
Чарапић
рођен 1969.
из Горажда
погинуо 12. 8. 1992.
ГОРАЖДЕ

82. **Милош** ()
Јарац
рођен 1950.
из Горажда
погинуо 12. 4. 1993.
ЗАГЛАВАК

83. **Ђорђе** ()
Томић
рођен 1945.
из Горажда
погинуо 15. 3. 1994.
ЈАБУЧКО СЕДЛО

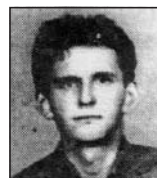
84. **Радисав** ()
Станимировић
рођен 1968.
из
погинуо 16. 6. 1995.
ЈАБУКА

85. **Милан** (Јове)
Тешевић
рођен 1958.
из Вишеграда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШЉЕ

86. **Милан** (Милована)
Шимшић
рођен 1950.
из Горњег Дубова
погинуо 6. 8. 1992.
ГОРЊЕ ДУБОВО

87. **Братислав** ()
Голубовић
рођен 1962.
из Високог
погинуо 5. 3. 1993.
ИЛИЈАШ

88. **Ненад** ()
Дамјановић
рођен 1963.
из Сарајева
погинуо 24. 2. 1994.
РАЈЛОВАЦ

89. **Александар** ()
Аћимовић
рођен 1971.
из Сарајева
неслао 8. 6. 1992.
ЖУЧ

90. **Драган** ()
Поповић
рођен 1949.
из Стижевца
погинуо 3. 7. 1992.
ИЛИЈАШ

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ВИШЕГРАДСКЕ ПАРОХИЈЕ

91. **Стојан () Лонтош**
рођен 1961.
из Рајловца
поинуо 16. 6. 1993.
САРАЈЕВО

92. **Светозар (Алексе) Крмановић**
рођен 1931.
из Вишеграда
поинуо 5. 9. 1992.,
ДРИНСКО

93. **Драган (Петра) Гавриловић**
рођен 1944.
из Коритника
умро 16. 2. 1993.,
ТРНОВА ЧЕ

94. **Миро (Душана) Ђокић**
рођен 1956.
из Зворника
поинуо 10. 9. 1992.
ЦРНИ ВРХ, Зворник

95. **Обрадин (Јакова) Савић**
рођен 1946., из Вишеграда
поинуо 14. 7. 1992., *ЦРНЧА*

96. **Миле (Гвоздена) Савић**
рођен 1943., из Вишеграда
поинуо 1. 8. 1992., *ЈЕЛАШЦИ*

97. **Милисав (Мише) Лугоња**
рођен 1945., из Г. Лијеске
поинуо 7. 8. 1992., *ГОРЊАЛИЈЕСКА*

98. **Милан (Новице) Кнежевић**
рођен 1941., из Заграђа
поинуо 8. 8. 1992., *ЗАГРАЂЕ*

99. **Милија (Миломира) Плечић**
рођен 1957., из Вишеграда
поинуо 5. 9. 1992., *ДРИНСКО*

100. **Љубомир (Марка) Савић**
рођен 1941., из Дринског
поинуо 5. 9. 1992., *ДРИНСКО*

101. **Жељко (Драгољуба) Лакић**
рођен 1964., из Рогатице
поинуо 4. 10. 1992., *ДОБРО ПОЉЕ*

102. **Млађен (Гвоздена) Пецикоза**
рођен 1947., из Вишеграда
поинуо 21. 10. 1992., *МЕРЕМИШЉЕ*

103. **Игор (Милана) Секулић**
рођен 1973., из Вишеграда
поинуо 23. 10. 1992., *ДОЊАЛИЈЕСКА*

104. **Миломир (Петра) Божић**
рођен 1952., из Рогатице
поинуо 25. 10. 1992., *ДОЊАЛИЈЕСКА*

105. **Маринко (Вељка) Божић**
рођен 1948., из Блаца
убијен ??? 31. 10. 1992., *БЛАЦЕ*

106. **Миливоје (Николе) Станојевић**
рођен 1961., из Фоче
поинуо 16. 10. 1992., *МЕРЕМИШЉЕ*

107. **Радмир (Пантелије) Митрашиновић**
рођен 1968., из Вишеграда
поинуо 8. 12. 1992., *ПЕРЧИН*

108. **Јосиф (Адама) Стевановић**
рођен 1945., из Вишеграда
поинуо 17. 12. 1992., *КАБРЕНИК*

109. **Перица (Милоша) Марковић**
рођен 1955., из Вишеграда
поинуо 30. 12. 1992., *ЦАНКИЋИ*

110. **Милош (Марка) Кусмук**
рођен 1965., из Вишеграда
поинуо 8. 8. 1992., *КЛИСУРА*

111. **Драго (Васа) Кусмук**
рођен 1954., из Рогатице
поинуо 8. 8. 1992., *КЛИСУРА*

112. **Зоран (Љуба) Којић**
рођен 1965., из Вишеграда
поинуо 8. 8. 1992., *КЛИСУРА*

113. **Милош (Милована) Марковић**
рођен 1928., из Вишеграда
поинуо 28. 8. 1992., *КОПИТО*

114. **Саша (Мила) Радовановић**
рођен 1967., из Вишеграда
поинуо 19. 4. 1992., *ВИШЕГРАД*

115. **Ненад (Богдана) Марковић**
рођен 1935., из Вишеграда
поинуо 12. 6. 1992., *КОПИТО*

116. **Слободан (Средоја) Танасковић**
рођен '39., из Вишеграда; заробљ. 16.10.1992.
леш размењен 10. 4. 1993. *МЕРЕМИШЉЕ*

117. **Милан (Михајла) Лукић**
рођен 1934., из Вишеграда
поинуо 19. 5. 1993., *ВИШЕГРАД*

118. **Драгомир (Момчила) Шимић**
рођен 1948., из Вишеграда
поинуо 11. 7. 1992., *ВИШЕГРАД*

119. **Ивица () Маринковић**
рођен 19... из
поинуо 21. 7. 1992., *ОКРУГЛА*

120. **Милојица (Момчила) Дамјановић**
рођен 1968., из Прибоја
поинуо 19. 8. 1992., *ЦРНЧА*

121. **Бранислав (Братислава) Маричић**
рођен 1953., из Чачка
поинуо 5. 9. 1992., *БУТКОВЕСТИЈЕНЕ*

122. **Стеван (Средоја) Панић**
рођен 1964., из Мале Крсне, Смедерево
поинуо 15. 9. 1992., *БРОДАР*

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ВИШЕГРАДСКЕ ПАРОХИЈЕ

123. **Јовица** (Јола) **Нешковић**
рођен 1955., из Горажда
погинуо 12. 6. 1992., *Београд, болница*

124. **Станко** (Микајла) **Пецикоза**
рођен 1948., из Вишеграда
погинуо 20. 6. 1992., *ОПЛАВЕ*

125. **Ненад** (Властимира) **Миличевић**
рођен 1953., из Вишеграда
погинуо 28. 6. 1992., *Београд, болница*

126. **Витомир** (Душана) **Симић**
рођен 1954., из Вишеграда
погинуо 6. 7. 1992., *КОЧАРИМ*

127. **Зоран** (Чедомира) **Тешевић**
рођен 1963., из Вишеграда
погинуо 12. 7. 1992., *РУДО*

128. **Василије** (Илије) **Вуковић**
рођен 1932., из Вишеграда
погинуо 12. 7. 1992., *ВИШЕГРАД*

129. **Ранко** (Пера) **Самарџић**
рођен 1931., из Вишеграда
погинуо 24. 7. 1992., *ОКОЛИШТА*

130. **Богдан** (Његоша) **Шекарић**
рођен 1958., из Горажда
погинуо 29. 6. 1993., *ЦРНЧА*

131. **Љубомир** (Милоша) **Крсмановић**
рођен 1972., из Вишеграда
погинуо 6. 7. 1993., *ЈАХОРИНА*

132. **Вуко** () **Антуновић**
рођен 19??., из Вишеграда
погинуо

133. **Раде** (Петра) **Цвјетичанин**
рођен 1933., из Вишеграда
умро 6. 10. 1992., *Ужице*

134. **Милован** (Перке) **Лучић**
рођен 1964., из Ужица
погинуо 15. 9. 1992., *БРОДАР*

135. **Ратомир** () **Тодоровић**
рођен 1944., из Велетова
умро 28. 8. 1993., *Велетово*

136. **Саво** (Будимира) **Тошић**
рођен 1958., из Вишеграда
умро 31. 10. 1993., *Београд*

137. **Миломир** (Рада) **Радојевић**
рођен 1940., из Вишеграда
умро 29. 12. 1993., *Вишеград*

138. **Божидар** (Мијата) **Видаковић**
рођен 1961., из Вишеграда
погинуо 24. 1. 1994., *ВИШЕГРАД*

139. **Миле** (Мића) **Делић**
рођен 1963., из Горажда
погинуо 19. 4. 1994., *ГОРАЖДЕ*

140. **Миле** (Марка) **Вељовић**
рођен 1959., из Рогатице
умро 25. 4. 1994., *Вишеград*

141. **Небојша** (Душана) **Бандић**
рођен 1958., из Сарајева
погинуо 24. 9. 1994., *ПОЛОМ, Средње*

142. **Драган** () **Живак**
рођен 1963., из Коњица
погинуо 12. 7. 1992., *КОЊИЦ*

143. **Душан** () **Ђећез**
рођен 1959., из Коњица
погинуо 22. 8. 1993., *КОЊИЦ*

144. **Слободан** (Ратка) **Ђевриз**
рођен 19??., из Илице
погинуо 13. 4. 1993., *ИЛИЦА*

145. **Томо** () **Миловић**
рођен 1950., из Горажда
погинуо 1. 5. 1993., *ВОГОШТА*

146. **Горан** (Добра) **Лугоња**
рођен 1964., из Рогатице
погинуо 12. 4. 1993., *СКЕЛАНИ*

147. **Жељко** (Драгана) **Сарван**
рођен 1973., из Ужица
погинуо 23. 9. 1992., *ВЛАСЕЊЕ*

148. **Миленко** (Илије) **Ђосовић**
рођен 1968., из Фоче
погинуо 16. 10. 1992., *МЕРЕМИШЉЕ*

149. **Горан** (Рајка) **Тушевљак**
рођен 1963., из Зрењанина
погинуо 16. 10. 1992., *МЕРЕМИШЉЕ*

150. **Мира** () **Шијаковић**
рођена 1949., из Вишеграда
погинула 16. 10. 1992., *МЕРЕМИШЉЕ*

151. **Милосав** (Тана) **Дроца**
рођен 1946., из Вишеграда
погинуо 9. 12. 1992., *ПОЧИВАЛА*

152. **Доброслав** () **Рађеновић**
рођен 19??., из Сарајева
погинуо

153. **Милоје** () **Лукић**
рођен 19??., из
погинуо

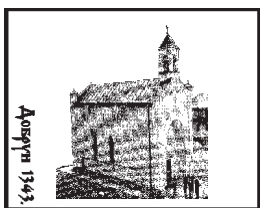
154. **Миланко** () **Кејић**
рођен 19??., из Соколца
погинуо

155. **Рајко** () **Самарџић**
рођен 19??., из
погинуо

156. **Предраг** () **Куљанин**
рођен 19??., из
погинуо

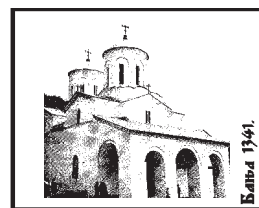
Захваљујемо се удружењу
„Св. Цар Лазар“ из Вишеграда
на помоћи при прикупљању
података о погинулим борцима
вишеградске општине

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ДАВБРОВ

И Н Ф О Р М А Т О Р

Број 5

ЈОШ ЈЕДНО ДОБРОЧИНСТВО „ДОБРОТВОРА“

„А добро чиниш да вам не досади“...
(Еф. 6, 9)

Мисија Цркве Христове није само духовна и вјерска, већ дјелотворна и свестрана, животна јер добро чини свима, а посебно брине о својим члановима. Српска православна црква у тешком времену страдања, подијелила је све тешкоће са својим народом. Поред помоћи у одјећи, смјештала је прогнанике, тјешила унесрећене и ожалошћене, помагала невољне и сиромашне...

По завршетку рата у Епархији дабробосанској многе породице остале су без својих кућа, прогнани са својих огњишта и својих имања.

Да би на адекватан начин опремили нове домове и станове и збринули своје породице у новим срединама, брине се добротворна организација Митрополије дабробосанске „Добротвор“. Благословом Митрополита Николаја основана је скромна, али прикладна радионица грђевинске столарије у Добруну код Вишеграда. 3. фебруара о. г. запослени у овој радионици, и сами прогнаници, али вриједни радници, реализовали су првих стотину врата која су намјенили сабраћи вишеградске општине. Предајући овај дар председнику општине Митрополит Г. Николај је рекао: „Отпочели смо ово Богоугодно дјело са намјером да помогнемо људима који су, заиста, остали без ичега, а напустили су своја огњишта. Богу хвала, сада смо у прилици да дамо стотину врата Општини Вишеград, како би Општина помогла људима који су почели да раде на уређењу својих кућа. Ми смо

радосни што то можемо да учинимо. Желим да се захвалим Владици аустралијском Господину Сави који нам је даривао новчани прилог да помогнемо избјеглице. Предложићу Светом архијерејском Синоду да помоћ коју упућује

„Човекољубље“ иде на овакве и сличне пројекте. То је наш задатак - да помогнемо људима. Била би велика ствар када би постигли разноврснију производњу, као што је - под, ламперија, летве. Проширењем производње, желимо да запослимо више радника, тако би ти људи имали средства за колико толико пристојан живот. Митрополит се на крају захвалио представницима Општине, људима који

су уступили објекат и г. Николи Кеџману, директору радионице“.

Благодарећи на дару председник СО Вишеград г. Александар Савић затражио је благослов и рекао: „Желим да Вам се захвалим на овоме поклону. Мислим да ће већ сутра многи људи на својим кућама имати врата која жељно очекују више од годину дана. Наша Црква увијек се постара да да поклон тамо гдје је најпотребније, а мислим да је то овога пута Вишеград. Ви то знате најбоље. Ја Вам се још једном најискреније захваљујем што сте се потрудили, да овај поклон дође као добро дошао дар послјије дана Светог Саве у Вишеград у наш и Ваш град“.

Радостан је био крепки старина, домаћин Бранко Савчић, који је из села Чичево, Општина Коњиц морао да пребјегне у Невесиње, а затим овдје у Добрун, јер је ускићено говорио: „Захваљујем се Господу Богу и свим свецима, Владици и свим овим добрим људима, добио сам двоја врата за моју кућу“. Бранко има четири сина и три кћери, почиње из почетка са својима, помажу му сабраћа из Илице, Петровца, Грахова, Вогошће...

Тако се Срби потпомажу и невоље једни других олакшавају, а „Добротвор“ чини колико може да им олакша терет и невоље. Планира се ако Бог да и у другим срединама помоћи, исто онако како је ова организација и до сада чинила.

Момир Васиљевић,
јиројонамесник

ХРАМ СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ОСТРОШКОГ

МИ СМО

На узвишењу изнад урбаног дела града Српског Сарајева - у Добрињи се налази храм Св. Василија Острошког.

Овај храм, мада је новијег датума и није довршен (па је делом лишен историјских и других вредности), својим положајем, оном што је претходило његовој изградњи и свему што он у данашњем и будућем времену значи нашем роду на овом простору, заслужује кратку причу.

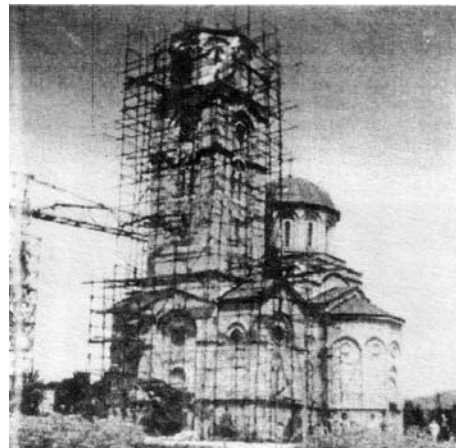
Један од истакнутих домаћина Добриње Вукан Шеховац је даровао земљиште за изградњу храма. Скоро 20. година је трајала борба за добијање дозволе како би Црквена општина и парохија у Которцу добила свој храм. У том времену ЦО у Которцу је купила парохијски дом и земљиште које је држава раније национализовала и отела. Изградњу храма је „кочио“ Регулациони план Добриње којим је планирана изградња дела спортског центра на спорној локацији „Вељине“. Ни разговори на „вишем нивоу“ нису давали резултата. Коначно, комунистичка власт је уочи првих вишестраначких избора у јесен 1990. год. удовољила Управи ЦО-е и њеним парохијанима, давши тражену сагласност за изградњу храма у Добрињи. Захваљујући издашној материјалној помоћи, коју су дали „знани и незнани“ са ових и простора који немају границе тадашње државе, овај храм је током 1991. године покривен и извршен је добар део припрема за његово потпуно довршење.

Нажалост, у пролеће 1992. године је почео рат, па су радови прекинути. Храм се нашао непосредно уз линију раздвајања зараћених страна, па је током борбених дејстава претрпео велика оштећења. Звоник је погођен тенковским гранатама, а бакарни лим је добрим делом уништен од гелера граната и дејстава пешадијског наоружања.

Када је потписан дејтонски споразум, створени су услови за наставак прекинутих радова на уређењу храма и његовом потпуном стављању у функцију. Управа Црквене општине у Которцу је почетком године почела парцијално уређење храма и црквене порте. У границама могућности, уређени су послови који доприносе задовољењу богослужбених потреба и потреба верних.

Од Теодорове суботе (2. март о. г.), сваке недеље и празника, црквена звона

позивају верне на молитвену заједницу под сводове овог (не завршеног) храма. Како је ово једини храм на подручју Српског Сарајева (у Војковићима постоје темељи храма, а у функцији су у Миљевићима и болници у Касиндолу), многи у њему примише св. тајне крштења, брака, причешћа... и са њима благодатне дарове Светога Духа. Сваког дана у овом прислужују свеће верни и приносе молитве вером и надом наоружани. Због њих и многих других, обавеза нам је да завршимо радове на овом светом храму како би показали благодарност Господу, а од нашег рода поштованом Светом Василију Острошком подигли храм на задовољство и понос благочестивог нашег рода.

Нажалост, својим средствима нисмо у могућности реализовати предвиђене послове, па се добронамернима обраћамо за помоћ.

Срадства можете уплатити на жиро рачун Црквене општине Которац код Привредне банке Сарајево бр. 30275-621-0-107 позив на број 807011-000165-3 за храм у Добрињи.

Уздамо се у Господа да ће уз помоћ нашег благочестивог рода наши напори бити крунисани потпуним завршетком храма у Добрињи. Тако би овај, скелама оковани храм са уписаним крстом, куполом, симсовима... заблистао у свом сјају, како би у скоро време слика истог била на разгледници града Српског Сарајева.

Била је ово цртица о храму у Добрињи, који осим духовне вредности у скоро време треба да има вредности какве имају наши храмови широм света.

Свештеник Милорад Вујић

Из чувене православне старе цркве Светог Арх. Михаила и Гаврила, усред сарајевске башчаршије, сада нове колоније, нових људи, из мириса тамјана, из патине митског камена, из православне дрвене историје, одјекује појање јектенија, јаче од сваког звука возила низ улице и калдрме.

Уз никакво знање, о величанственом дјелу Мокрањчеве црквене музике, пролазници, скривеног дивљења, подижу главе до питања - откуд такво пјевање, усред ратних збивања и овог окружења? То наша мала дружина Српско-православног црквеног хора „Слога“, на челу са професорком, госпођом Бранком Бошњак, за православне свете празнике и свете недјеље, уљепшава својим појањем Свету Литургију.

Почели смо скромно у лето, ратне 1993. године, освјешћени да постојимо стамено и да истински јесмо.

У нашим срцима се расвјетљавала вјера у Бога, у Православље, у Наду; у нашим душама јачала су: достојанство, љубав, својство; у нашим главама, блажена је била вјечност Богочовјека и праштања за све страхоте нашег живљења, за патње и ране које ће се зацјелити.

Те '93., па и '94., још се није назирало крај рата, а ни трачак слободе. Између гелера од граната и снајпера, између глади, зиме и материјалне немаштине, између страха, тјескобе, провоцаирања и искушења, ми смо храбро, спокојно и редовно долазили на наше пробе, понедељком, сриједом, суботом, испуњени сунцем среће Светог Бића Оваплоћеног у нашем појању Свете Литургије.

Тек оформљен хорски ансамбл, у јулу 1993., није нислутио своје трајање, јер рат је, на разне начине, брисао животе из Сарајева, тамнио жеље, снове, надања... а дозвољавајући само хуманитарне мрвице да се од њих живи... и то кад се добију.

Ипак из мјесеца у мјесец, наш хор се повећавао у броју гласова - истина, никад потпуно - вриједно радио и постао лучоноша часне мисије, започете, давне 1888. године, када је у Сарајеву први пут формирано Српско црквено пјевачко друштво „Слога“ са циљем: „Да својим појањем уљепшава благољепије црквено... да код

СРПСКО-ПРАВОСЛАВНИ ЦРКВЕНИ ХОР У САРАЈЕВУ (НАСТАВЉАЧИ СТАРЕ „СЛОГЕ“)

Срба православних развија жељу за похађањем цркве“ (Споменица 1888 - 1928).

Брижљивим записивањем из црквених календара '93., '94. године заокружено је преко 135 проба и 35 појања Свете Литургије у сва три Божија храма, а из цркве Преображења Господњег биљежимо датуме с разлогом.

За Васкрс ж94. поправљена је и отворена, први пут у рату, црква Преображенска, а наш хор био је украсни чин великог славља, за све добронамјернике који су тада дошли, али за наше православне вјернике Србе, заједничка молитва у најљепшој Литургији; за мир, за Божију и нашу радост. Да је тог дана, поштовани архитекта цркве, господин Дероко, мајстор сакралне архитектуре, могао присуствовати и одслушати само појање био би поносан, с правом, на властите резултате, прекрасне акустике, управо за хорска пјевања и музичко сазвучје.

На Илиндан, у ову црквудолазио је господин Вилијем Иглтон, представник УН-а за град Сарајево, и мада се кратко задржао, његово велико одушевљење резултирало је и хуманитарним поклонима.

А Слава цркве Преображенске и прва Литија у ратном Сарајеву остаће драга успомена наших вјерника, али и доброна-

мјерника и љубитеља Мокрањчве музике.

У цркви Светог Гаврила, 15. октобра ж94. обављено је прво црквено вјенчање у рату. Велики број вјерника, родбине, пријатеља и знатижељника присуствовали су прво у свечаном, црквеном церемонијалу, уз појање нашег хора, а онда на

гозби, слављу у нашој хорској соби. Било је весело, било је радости, а све то, још увијек у рату још увијек у ружном окружењу.

За Божић ж95., тај највећи хришћански и српски празник, а онда за славу Светог Саве, црква Светог Гаврила била је тијесна за наше драге православне вјернике, а и добронамјернике, него и за многе ТВ куће, новинаре, странце, унпрофорце... Вјерници су нам кроз сузе захваљивали на нашој храбрости, на нашем православном достојанству, на нашој драгој Литургији која нас је најјасније представљала нашем Свевишњем... нас заједно и нашу саборну цркву.

Имали смо част да наш, Српско-православни црквени хор, као и нашу Стару цркву, наш драгуљ са иконостасом старе вјере, љепоте и мира, посјете господа: нунцији из Италије, Француске, Аустрије и велечасни кардинал Пуљић. Нек се зна,

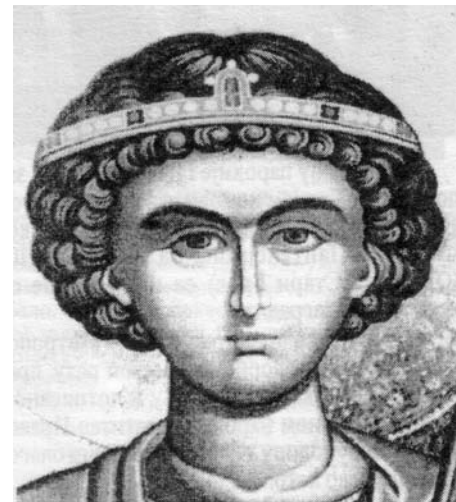
да су ти уважени вјеродостојници у цркви плескали нашем хору послије „Достојно и праведно јест...“ и „Тебе појем“, али у нашим душама тајило је спокојство и вјера у Бога да ће једног дана доћи и његово високопреосвештенство наш драги митрополит, господин Николај у нашу цркву и биће с нама заједно на Светој Литургији.

Дубоко свјесни да бриљантно Мокрањчево дјело тражи од нас максималне напоре у раду, без обзира на наш почетнички статус, на чињеницу, да ни до данас, хор није довољно допуњен гласовима, ми одговарамо том из наших душа зову, ми упорно вјежбамо, радимо, а госпођа Бранка, диригент, истрајава у томе, да свака грешка буде отклоњена.

С нама су цијело вријеме рат били и наши вјерни свештеници, господин Крстан Бијељак и Авакум Росић.

Имали смо у 1995. години један болан прекид рада и вјежбања од скоро седам мјесеци, болно вријеме које ће памтити сви Срби којима су пламени језици и тешки отрови савремене цивилизације желјели да униште достојанство и вјеру, али не... ми смо у октобру исте године поново се окупили и наставили на нашу радост да уздигнемо све потонуле душе, уз „Достојно и праведно јест...“ а Симболом Вјере подаримо снагу на *Многаја љејша*.

Марица Бузанчић - Марјана

ПОСЈЕТА МОКРОМ

На празник Обрезања Господа Исуса Христа и Светог Василија Великог 14. /1. јануара 1997. г. Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Господин Николај служио је свету Архијерејску Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Мокром.

Са Митрополитом свету Литургију су служили пароси мокрањски јереј Милојко Дробњак и јереј Нико Мојсиловић уз присуство многобројног народа парохије мокрањске и деце. Школска деца су узела живог учешћа у току Литургије кроз одговарање на јектеније, певање духовних песама као и читање Символа вере и Молитве Господње.

Храм Успења Пресвете Богородице у Мокром је освешћен 1933. г. од стране Митрополита дабробосанског Петра (Зимоњића) који је 1941. г. мученички страдао од усташа. У овом храму се налази иконостас на коме су иконе рад познатог сликара Романа Петровића, што представља уметничку вредност.

На подручју парохије I и II мокрањске започета су с Божјом помоћи два храма: Светог Ђорђа на Равној Романји и Светог Великомученика Пантелејмона на Вучијој Луци (Општина Стари Град) са надом да ће се довршити и саградити.

У својој беседи на крају службе Митрополит Николај је говорио о минулом рату, праведној Божјој казни, покајању и потписаном миру. Присутном народу је честитао Православну Нову годину 1997. и пожелио им благословено ново лето.

Пријредио: јереј Нико Мојсиловић

СТАРИ И НОВИ КАЛЕНДАР

Хришћанска Црква није стварала свој календар већ је прихватила постојећи Јулијански календар старог стила и према њему подесила и саобразила своја богослужења и празнике. Јулије Цезар (101- 44) пре Христа уз помоћ астронома Созигена 46. г. извршио је реформу тадашњег римског календара, чија се година није слагала у погледу трајања са сунчаном. Увео је годину од 365. дана и 6 часова што је било приближно трајању сунчане године. Ових 6 часова за четири године износи цео један дан који је додат последњем и најкраћем месецу фебруару. Решено је да година почиње јануаром, а дотле је почињала мартom. Година је створена од два наест месеци са бројем дана како се и сада употребљавају.

Први хришћани нису бројали године као ми сада, јер њима је било главно прослављање Исуса Христа и држали су празнике, па су и сами заборавили годину рођења Исуса Христа. На првом васељенском сабору у Никеји 325. године донета је одлука о празновању Васкрса, али не и о рачунању и бројању година. Монах Дионисије Мали у II веку израдио је пасхалне таблице за празновање Васкрса, које и сада важе за стари стил, и обрачунао је године уназад са важношћу до прве године после рођења Исуса Христа, који се по њему, родио 25. децембра 5508. г. од створења света.

Има неколико ера од кад почиње бројање година, а хришћанска Црква је прихватила византијску еру по којој је од створења до рођења Исуса прошло 5508. година. За неке црквене књиге, као што је Велики Псалтир и Месецослов рачунање је узето по Јулију Африканцу да је од створења света до рођења Исуса прошло 5500. година. С обзиром да је календарска година дужа од сунчане године за 11 минута и 14 секунди што значи да за толико заостаје, а та разлика нарасте за цео један дан за око 128. година, указала се потреба да се изврши реформа тог календара.

Овим календаром служе се: православни Руси, Бугари и Срби.

Римокатоличка црква се одвојила од Источне 1054. године, али је задржала у употреби још пуних 528. година заједнички Јулијански календар. Папа Григорије XIII (1571- 1585) Уз помоћ браће

Алојза и Антонија Лилија извршио је реформу Јулијанског календара на тај начин што је нарасла разлику за десет дана од првог васељенског сабора до XII века просто испустио, и од 4. октобра 1582. године уместо сутрадан да се рачуна 5. октобар, прешло се на 15. октобар 1582. године. Тако је настао *Нови* или *Григоријански* календар.

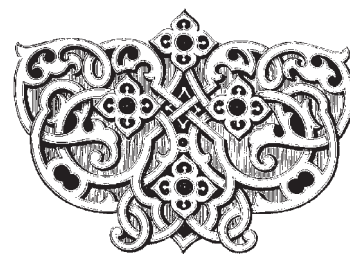
Увођењем календара новог стила смањила се разлика између календарске и сунчане године, али је нарушена пасхалија, правила о празновању Васкрса. Дана је разлика у данима између старог и новог календара, која се повећавала 1700., 1800. и 1900. г. за по један дан, достигла укупно 13 дана (уместо ранијих 10). Ова разлика ће остати све до 2100. године кад ће бити повећана на 14 дана. Ни Григоријански календар није потпуно тачан.

Православни Грци и Румуни задржали су стари стил за празновање Васкрса и осталих покретних празника, а за непокретне празнике примили су календар новог стила.

Пошто Јулијански календар није тачан, а ни Григоријански се у потпуности не слаже са астрономским, то је Свеправославни конгрес у Цариграду 1923. године расправљао о реформи Јулијанског календара. На овом конгресу примљен је, као најбољи, предлог српске делегације, који је израдио др. Милутин Миланковић, академик. Ова реформа Јулијанског календара примљена је у грчкој и румунској цркви.

Данас се у календарима Српске Православне Цркве, поред званичних датума по Григоријанском календару, штампају и датуми по Јулијанском календару, који имају важност само за црквено- богослужбену употребу.

(„Календар - Стари и Нови стил“ - Београд 1968. г. издао Милутић В. Миланковић, професор)

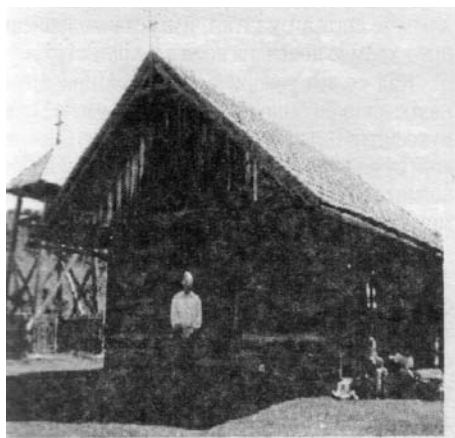

ЦРКВА СВЕТЕ ПЕТКЕ - БИЈЕЛО БРДО

Мјесна заједница Бијело Брдо има 11 села. А као Црквена општина само 6 села. И то су следеће: Јањићи, Омарине, Пријеворац, Микавице, Арсићи и Мисаиловина. Све укупно око 180 домова.

У овом мјесту постоји омања црква брвнара, посвећена преподобној мати Параскеви, а уобичајено код нашег народа, да се каже Светој Петки.

Саграђена 1935. године, на лијепом, чистом и узвишеном мјесту, садовољно простора око себе.

Одавно се указивала потреба за градњу веће цркве, јер постојећа није имала довољну композицију за своје вјернике.

Било је покушаја да се постојећа црква реконструише и повећа њена дужина. Сачињен је и пројекат а од надлежних власти добијено одобрење за рад. Грађа се тада морала уплаћивати и само је одобрavana у ограниченим количинама па је сваке године понављан захтјев за одобрење уплате грађе. И кад је све било спремно да се ради било их је више против него за. Лукави противници успјевају код надлежних да стопирају рад.

Године пролазе али они који су уложили свој труд и рад и поред многих малтретирања не клоњавају духом већ остају и даље упорни па их Бог и Св. Петка не остављају саме, и упућују Будимира Буда Јањића у то вријеме моћног приватног предузетника из Рудог, који је родом из нашег мјеста, од ревносног вјерника и доброг домаћина Драгивоја Драга Јањића. Што народ каже, наше горе лист.

Будимир изјављује жељу да помогне градњу цркве и то поред постојеће цркве, много већу и комплетну са куполом и звоником.

Са тим се обавештава Митрополија, и добија благослов за градњу нове цркве.

Врше се договарања и наручује пројекат код архитекте Горана Пузовића из Пријепоља.

Чекајући на пројекат, па после на грађевинску дозволу од надлежне СО-е Рудо, пролази још једна година и настаје 1992.. Средином љета започињу радови на копању темеља. Радове на шаловању изводе мајстори из Будовог предузећа, уз помоћ наших мајстора и помоћних радника.

Темељи су урађени масивно од армираног бетона.

Велика и радосна свечаност била је приликом освешћења темеља, које се обавља баш на дан преподобне мати Параскеве, по пословном календару 27. октобра 1992. године.

Освешћење врши Његово Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански Николај уз помоћ свештенства и цјеловитог рода овога мјеста. Начин на који је уређено постављање унакрсно четири камена темељца са уклесаним крстом, свима се свидио јер су у уграђивању сви узели учешће.

Услед ратне ситуације привремено се прекидају даљи радови, све до прољећа 1994. год.

Након тога митрополит Николај чини канонску посјету нашој цркви. Уз саслужење већег броја свештеника служи Свету Литургију у препуној цркви вјерника и том приликом одржава поучну проповјед како, и поред тешког ратног времена треба радове на градњи цркве наставити. Са великом пажњом слушају се примјери, како пролазе колебљиви и неодлучни, а како они трудољубиви, који граде светиње, њима и Бог помаже и даје напредак у даљем животу. Загревају се душе и срца вјерника, постају препоруке са жељом да радове наставе. Више се није чекало. Црквени одбор са својим свештеником Живком Васићем започиње организовање, а у помоћ притичу и архијерејски намјесник протојереј Новица Јањић, предсједник СО-е Рудо г. Војислав Топаловић, г. Видоје Пјевчевић, г. Василије Чолаковић, г. Слобо Сташевић и многи други.

Бира се Одбор за градњу од 16 чланова. За Надзорни орган бира се архитекта Рада Танасковић из Прибоја, а њеног замјеника Видојко Удовичић такође из Прибоја.

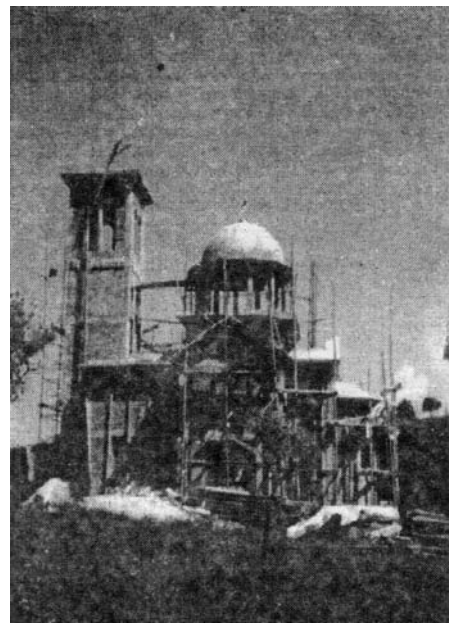
Прво се ишло на прикупљање новчаних прилога и помоћи у грађевинском материјалу. Одзив је био изнад очекиваног. Довози се материјал на лице мјеста и почиње зидање 25. августа 1994. год. У градњи учествује више мајстора уз помоћ вредних грађана читаве парохије, који долазе добровољно. Својски раде нез надокнаде. Ради се све до у позну јесен и успјева да стави под армирану бетонску (сводну) плочу све, изузев куполе и звоника. то се наставља у 1995. години. На раду куполе са нашим мајсторима раде и мајстори из Склана. До

средине јесени завршавају се зидарски и армирачки радови на куполи и звоннику. Већ се тада уочава љепота у изгледу цркве, што је посебно даје купола и звоник.

У протеклој 1996. години нисмо могли даље радити, ради финансијског недостатка. Што смо имали уложили смо за куповину кровног покривача.

Овом приликом нећемо истицати имена великих приложника, јер се црква налази у градњи и тек се очекују велики дародавци, па ће редослед бити другачији. За сада приложнике пречитавамо у цркви. Молимо се Богу и Св. Петки да им подари срећу здравље и напредак.

Договорено је, ако Бог да, кад се заврши црква, имена великих приложника биће уклесана у мермерној плочи и постављена на пригодно мјесто.

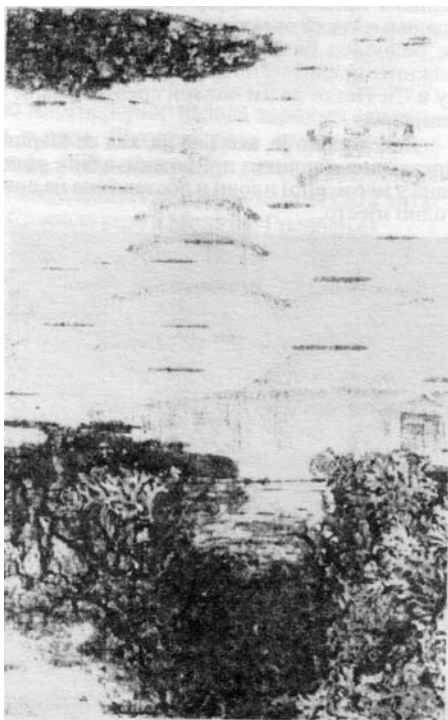
Да би се рад наставио потребно је да се купе три звона. Цијена једног звона је 5000 немачких марака. Сума је велика, па ако не може неко сам, може да се удружи с ким му је драго, да заједнички купе звоно. То је велико дјело. Знамо да црквена звона имају велику моћ за своју околину. Позивају своје вјерне на молитву, бране од сваке немани и олујних непогода.

Са овим ријечима завршавамо овај текст и молимо сву своју у Христу браћу и сестре да помогну градњу овог Богоугодног дјела. Ко помогне цркву, њему Бог и Св. Петка помогли, на многаја љета.

Славенко Микавица, Бијело Брдо

У БОРИКАМА ПРВА НЕДЈЕЉА ПОСЛЕ МАЛЕ ГОСПОЈИНЕ

На раскршћу рогатичке, вишеградске и хан-пијесачке општине налази се мало насеље Борике са надморском висином од 1.000 метара. Омеђена је са планинама Деветак и Сјемећ које су окићене четинарским шумама.

На Борикама се налази храм посвећен Светим Апостолима Петру и Павлу, који мјештани редовно посјеђују, а о већим празницима: Спасовдану, Петровдану и Илиндану посјеђују га и вјерници из других крајева: Вишеграда, Рогатице, Сокоца и Хан-Пијеска. Било би незахвално говорити о храму а не поменути историју његовог настанка. Из летописа цркве са знајемо да је црквени одбор у селу Бранковићима засјео да и правио записник о изградњи храма. Међутим, тај записник је вјетар одnio. Једна старија жена чувајући стоку, нашла је тај записник на Борикама и исти је предала у руке црквеном одбору. Тада је донесена одлука да се храм прави на мјесту гдје данас постоји.

На иницијативу боричког народа тадашњи парох Ратомир Блажић, заједно са

парохијанима: Обрадом Цвијетићем, Васом Планојевићем и Љупком Грубешкићем одлазе у Сарајево и од тадашње аустријске власти изнуде земљиште за градњу храма. Тада је добијено 220 дулума земље. Године 1909. почела је изградња храма. Прве недеље после Мале Госпојине 1910. годи-

Од настанка храма па све до данас на овој парохији се измјенило дванаест свештеника. Од 1909. до 1911. на парохији је био Милан Петковић, од 1912. до 1914. парохију је опслуживао Душан Миличевић. Парох Јово Јазовић је службовао од 1919. до 1922. Мјесто Јове долази парох Алекса Поповић који је на парохији умро 1934. године. После смрти Алексе Поповића долази парох Душан Веселиновић и остаје све до почетка Другог свјетског рата.

Други свјетски рат нанио је велике материјалне и моралне штете храму. Парохијски дом је срушен, храм избушен куглама и гранатама, иконе исечене и испарлане ножевима. По завршетку рата 1946 год. долази калуђер Виталије који је становао у Блажујевићима, јер тада није било парохијског дома. Он је био непуну годину дана. Потом је дошао парох Драгомир Петровић и остао све до 1949. године. Од 1949. године ова парохија нема свог сталног свештеника. Опслуживао ју је рогатички парох прота Миливоје Мандић. У његово вријеме храм је добро оправљен, парохијским дом саграђен, а у истом времену држава је одузела велики дио црквене земље.

Године 1968. прота Миливоје Мандић са сузама у очима опростио се од народа и мјесто уступио младом свештенику Слободану Лубарди из села Округло, општина Рогатица.

Затим долази парох Драгиша Топаловић родом из села Оскрупе општина Рудо, а након њега парох Неђо Јањић родом из Нишића општина Олово.

не било је освећење новосаграђеног храма. По завршетку храма посвећеног Светим Апостолима Петру и Павлу почела је изградња школе која је завршена 1911. године. У току градње храма парохију је

услуживао парох Милан Петковић. Први учитељ у новој школи био је његов брат, Милорад Петковић.

На боричку парохију од 1984. године дошао је привремени парох из Дувна, данашњи Томиславград, јереј Радоје Туба родом из села Пасти, општина Рудо и остао до данас.

За његово време црквени одбор са парохом и народом обновио је парохијски дом и постојећи храм. У дом је уведена вода, исти је споља омалтан, изнутра просторије попоћене паркетом и урађена је бања са купатилом. Храм је споља омалтан, изнутра молерисан, пред храм је доведена вода а у храм струја.

Кад се већ говори о радовима при храму незахвално би било не споменути имена Петка Вуковића и његовог оца Груја родом из Сарајева који су од купљеног материјала а својим добровољним радом допринијели да данас пред храмом постоји вода а унутра струја.

Године 1996. *Прве недјеље после Мале Госпојине* православна парохија Борика оживјела је сјећање на дан освећења храма из 1910. год. Тога дана у храму препуном народа Свету Архијерејску Литургију служио је Његово Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански Господин Николај. Служашчи свештеници су били: протојереј ставрофор Милојко Топаловић из Сокоца, протонамјесник Слободан Лубарда из Пала, протонамјесник Момир Васиљевић из Сокоца, јереј Гвозден Арамбашић парох из Рогатице и мјесни парох. За пјевницом је пјевао свршени богослов Жељко Лубарда из села Округло.

У току службе митрополит је за труд око обнове храма Црквени одбор одликовао Архијерејском граматом а мјесног пароха достојанством чина протонамјесника. По завршетку Свете Литургије и лијепе поучне ријечи митрополит је народу подијелио нафору и крстиће. На свечаном ручку припремљеном у дворишту парохијског дома, мјесни парох је подигао здравицу. У својој здравици поздрављивао је господина митрополита и остале госте. Међу гостима су били и чланови породица погинулих бораца. У свом говору парох је истакао да је овај дан *недјеља прва по Малој Госпојини* сјећање на дан завршетка и освећења садашњег храма из 1910. године. Том приликом се Његовом

БОЖИЋНИ ДАР БОГОХУЛСТВО

Високопреосвештенству захвалио на посјети и сагледавању радова обављених на парохијском дому и храму, а за које је радове Црквеном одбору и парохији одао велико признање. Захвалио се друштвеним предузећима: „Сјемећ“ из Рогатице и његовом директору Милети Димићу, предузећу „Аполо“ и директору Браниславу Вучаку, предузећу „Терпентин“ из Вишеграда и његовом директору Слободану Павловићу... На крају је свештеник зажелио да овај дан, *Прва недјеља после Мале Госпојине* постане традиционално окупљање народа код овог светог храма, да нам наш владика буде здрав и жив и да нам тог дана увек могне доћи.

На крају се митрополит Николај захвалио парохији на поздравној ријечи и на реду на обнови и очувању храма. У својој бесједи говорио је од Духовној академији „Светог Василија Острошког“ и богословији „Света Три Јерарха“, која је после хрватске агресије на Српску републику премјештена у Србије. Позвао је народ да помогне рад ових просветних установа Српске цркве, и предложио да дан „Прва недјеља после Мале Госпојине“ постане традиционални саборни дан народа испред овог храма. Обећао је да ће тога дана увјек настојати да дође. После ручка митрополит је уз пратњу протојереја ставрофора Милојка Топаловића и протонамјесника Момира Васиљевића отпутовао у Соколац.

Радоје Туба, протонамјесник

Не варајте се: Бог се не да ружити; јер шта човек посеје оно ће и жњети (Гал. 6, 7).

Исус Христос јуче је и данас онај исти и заувек (Јевр. 13, 16).

Божични празници су прошли. У свим српским душама, домовима, храмовима и насељима прослављен је као и обично јако свечано, мада у разним условима свака породица и појединац спремао се за ову велику радост, спомен када се *Христос родио*. Празник је прошао али искрице топлих Божичних доживљаја још увијек нас грију и осмишљавају наша битисања. Свака помисао у сјећању на поменуте дане рађа неки мир, који наше уморне душе и тијела чини лаким. Баш као да је неки зрачић из раја коснуо се нашег бића.

Али ове године једно сјећање, које је требао бити Божични дар оставило је код вјерних Срба Хришћана један ожиљак.

Сви смо свједоци несрећа, немира, трагедија, које су Православне Србе на српским просторима задесиле и које још трају. Већ клонули, на измаку снаге, сав уморан, избјегао, гладан наш Србин једва је чекао да уђе под празнично крило Богомладенца. Али ђаво не мирује. Отварам београдске „Вечерње новине“, прелиставам, застао сам на страни гдје је стајао на тпис „Исус Христос - без тајни“. Помислио сам да је то неки дар те новинске куће својим читаоцима, нешто од Светоотачке литературе. Почех да читам, згрозих се. Богохулство! Не могу да вјерујем својим очима. Каква дрскост? Зар се и то може десити? Један од најпознатијих ако не и најпознатијих дневних лист у Србији објављује такве гадости и такво богохулство чиме ће ионако смућен народ у лабилној вјери још више пољубити.

Свугдје се за јавну клевету - лаж одговара, а за овакву лаж - богохулну поготово. „Тешко оном ко падне у руке Бога живог“.

„Кад се човек окрене лицем к Богу, сви га путеви воде Богу. А кад се човек окрене лицем од Бога сви га путеви воде у пропаст. Зато се не журе да тражиш целата безбожнику. Он га је нашао сам у себи, поузданијег него што му га сав свијет може дати“ (Православна философија).

Ово што су „Вечерње новине“ приредиле Православцима, као и свим својим читаоцима, вређајући све оно што је Свето и Обожено, овим фељтоном су индиректно објавили да је и Божић и Васкрс, и Крсна слава, и све што је Српско и Православно измишљено.

Питао се, шта би се догодило када би неки ирански дневни лист пред Бајрам објавио у наставцима „Сатанске стихове“ од Руждија. А у српским новинама објављено је далеко веће богохулство него што је Руждијево дјело за Ислам.

Можда неко може прећутати и прогутати ово ново распеће Христово у низу многих али моја савјест не може бити мирна кад блате оно што је најчистије и најсветије. Мислим да се ове новине више никад неће наћи у рукама ниједног правог Православног Србина.

Прошао је и овај Божић, и ко зна шта ће нам донијети ова година. Можда смо у оне благе дане могли и морали напојити се са више „Живе Воде“. Још није касно. Сваке недјеље у наше храмове у госте нам долази Христос.

Па пожуримо да Истину душа наша чује.

Исус рече: „Ја сам Пут и Истина и Живот“; нико неће доћи Оцу до кроза ме (Јов. 14, 6).

јеромонах Јован

СЈЕЋАЊЕ

Пет година од упокојења блаженопочившег
Митрополита Дабробосанског ВЛАДИСЛАВА (1992 - 1997)

ВЛАДИСЛАВ (Митровић)
митрополит дабробосански
1967 - 1992

Митрополит Владислав (у свету Војислав Митровић) рођен је 1913. у старом Селу код Гламоча, Босна, д оца Исаије, Књижевника, и малке Стаке. Основну школу завршио је у гламочу, гимназију у Приједору, богословију у Сарајеву и Богословски факултет у Београду. У жељи за усавршљавањем у историјским наукама, уписао се на Филозовски факултет у Београду (историја Византије, општа и национална историја) и дипломирао са одличним успјехом на тему: Богомилство у Византији.

Пре избора за епископа службовао је у црквеном суду у Бањалуци (1932-1935), а од 1940. до 1950. године био је вероучитељ у разним местима Босне и Србије. Године 1950. постављен је за професора Богословије Светог Саве у манастиру Раковици.

Замонашен је 15. маја 1952. године у манастиру раковици од митрополита дабробосанског Нектарија. Рукоположен је у чин ђакон на Видовдан 1952. а у чин презвитера на Св. Саву 1953. године. Исте године је одликован достојанством синђела, а 1955. године је произведен у чин протосинђела.

Изабран је за епископа захумско-херцеговачког 1955. године хиротонисан 31. јула исте године у београдској Саборној цркви. ужен у личном животу, епископ Владислав је дошао у разорену и напаћену Херцеговину. Скоро четрдесет година је обнављао храмове, манастире и духовни живот, а при крају живота доживео је рушење свега онога што је

обновио и сазидао са онима који су му били верни и одани.

После смрти митрополита дабробосанског Нектарија 1966. године постао је администратор Епархије дабробосанске, а 1967. године, по жељи Св. арх. сабора, и митрополит те епархије.

Велики труд и самопрегоран рад и у овој епархији уродио је плодом, јер сав његов мукотрпни живот био је посвећен само Цркви. Пошто је у новој епархији све обновљено, и у њој је порушено све оно што је четврт века зидао.

Животни крај овог честитог српског јерарха био је у сваком погледу болан и пун разочарења у оне којима је највише веровао. Умро је у ан својих епархија, изван херцеговине којој је дао себе самог, у Ваљеву 13. септембра 1992. године, као архијереј без епархије, јер је на мајском сабору 1992 умировљен, и сахрањен у манастиру Докмиру код Уба.

*Из књиге „Српски Јерарси“
од епископа шумадијског Саве*

УПОКОЈИО СЕ У ГОСПОДУ НЕЋО ЈАЊИЋ ИЗ ВИШЕГРАДА

У соби окићеној иконама, украшеној крстовима, мирисаој од тамјана уз гореће кандило 17. новембра, 1996. год. угасио се овоземаљски живот чика Неђа Јањића из Душча, Вишеград.

Рођен у Бијелом Брду, колевици српства и Богољубља, скоро пре једног века 1904. год. Од малена надахнут побожношћу и васпитан у патријархалном духу. Редовно је посећивао св. Богослужења и као члан црквеног Одбора, читавог је живота радио на добро Цркве и вере.

У тешка времена, после Другог светског рата, организује и ревносно помаже рад у вишеградској пошти, као добар, поштен и поверљив радник. Као ревносни слуга Христов, од ондашње власти доживљава разне невоље и понижења. Али Неђо је добро знао да су блажени прогнани Христа ради, па је лако подносио све те неправде, јер је имао снагу коју му је Господ давао.

Био је скроман, дисциплинован и прецизан у држању прописа Цркве и порука св. Јеванђеља.

Неђо је био један од најстаријих више-грађана. Суперлатив нај може се применити на многе сегменте његовог живота, само у позитивном смислу.

Он је био човек челичног карактера и гвоздене воље. Слободно се може рећи да је више од пола свог живота провео у посту и молитви, а то све проткано добрим делима.

Живео је у Богу и са Богом. У кући је био добар домаћин, гостопримљив. Као отац и супруг, брижан и умерено строг. Он је прво према себи био строг, па је тражио и од својих ближњих да доследно живе по прописима вере и Цркве.

Јеванђеље је хранило и надахњивало његову душу, па га је у свим могућим приликама проповедао и речима и делима. Последњим речима Неђо је изговарао псалме и из своје душе изливао осећање јаке вере: „Ближи си ми Господе него трава земљи, него крв телу“.

Цео живот је посветио стицању непропадљивог блага на небу. Сахрањен је 19. новембра 1996. године у Вишеграду. Сахрањен су присуствовали и учествовали на опелу више свештеника, колега његовог сина свештеника о. Станимира, уз присуство своје браће у Христу, комшија, пријатеља и поштовалаца.

Нека му је хвала за све оно што је добро учинио, а ако је што у њињешњем вјенце, вољно или невољно погрешио да Бог прости. Вечна му памјат и светага спомен међу браћом био. - Амин.

Парох М. Видаковић

О ПРАВЕДНИЦИМА И ГРЕШНИЦИМА ПОСЛЕ СМРТИ

Од првог дана свога постојања на Земљи људе је занимало шта бива са човеком после телесне смрти. Код свих народа прошлости постојало је веровање да човек није само телесно биће, да у његовом телу живи бесмртни дух или душа. Кад се душа одвоји од тела, оно умре и враћа се у прах, од кога је и постало, а „дух се врати Богу, који га је и дао“ (Пропов. 12, 7). Јер Бог ствара душу и даје јој живот (Јов. 33, 4; Дела ап. 17, 25) и узима је из тела, кад Он хоће. У Његовој је „руци душа свега живог и дух сваког тела човечијега“ (Јов. 12, 10). Али какав живот душа проводи по одвајању од тела и где, о томе људи нису могли да докуче, упркос свима напорима у том правцу. Чак ни Јевреји, иако су били изабрани народ Божји и имали Божје открићење, нису о овоме више знали од осталих народа. У старозаветним Мојсејевим књигама кад се говори о смрти потомака Адамових: родоначелника, патријараха, царева и других вели се: умре, и би прибран ка роду своме (1 Мојс. 25, 8; 35, 29; 49, 29, 33). Одговор на ово питање, које је толико интересовале и мучило људе, дао је сам Бог.

Богочовек Исус Христос о загробног живота људских душа. Као свезнајући Бог, Исус Христос је знао колико људе интересује ово питање, па је на њега дао Свој одговор у жуваној причи о богаташу и Лазару, коју сте чули у данашњем светом Еванђељу. У Њој Он није у танчине описао загробни живот људских душа, колико би то радозналост људска желела, али је ипак открио онолико, колико је то за наше спасење потребно. Он је у њој открио две значајне и спасоносне истине: прво, да је човек бесмртно биће, а друго, да душа човекова продужава живот и после смрти тела у духовном свету.

Душа продужава живот и по растанку од тела. Кад је сиромашни и напаћени Лазар, о коме говори Спаситељ, умро, душу његову узели су анђели и однели „у нручје Аврамово“, то јест у рај. А кад после тога умре и богаташ, пред чијим је вратима Лазар лежао у ранама и просио макар само мрвие са трпезе богаташеве, али ни то није добијао, - душа немилосрдног богаташа обрела се у паклу, у велим мукама. Угледав-

ши у даљини Аврама и Лазара, он завапи Авраму: „Оче Авраме, смилуј се на мене и пошљи ми Лазара нека умочи у воду врх прста свога и расхлади ми језик, јер се мучим у овом пламену“ (Али његовој молби није било могуће удовољити. Кад Бог открива да постоји рај и пакао, онда речи Божје морамо веровати).

Како да заслужимо рај и избегнемо пакао. Рај се заслужује вером и побожним животом, а који се састоји у испуњавању заповести Божјих, датих људима ради њихова спасења. Лазар је задобио рај својом вером у Бога, и надом на милост Његову, својом смирености, кротости, трпељивошћу. Он није завидео богаташу нити роптао на своју тешку судбу (сиромаштво, болест). Богаташ је доспео у пакао

због свога раскалашног живота, суровости, немилосрђа и недостатка љубави према Богу и ближњима. Сами по себи нити је сиромаштво улазак рај, нити је богатство препрека томе. Јер нити ће свисиромаси ући у рај, нити ће сви богаташи отићи у пако: зависи од тога како ко проводи живот. Ко живи по заповестима Божјим, воли Бога и своје ближње и према својим могућностима чини им добро, тај ће наследити рај, па био он богат или сиромаш.

Зато и ми волимо Бога и своје ближње и чинимо дела милосрђа што више можемо, имајуши на уму страшну судбину оног немилосрдног богаташа и речи Господње: „Блажени су милостиви, јер ће бити помиловани“ (Мт. 5, 7).

ПРИЛОЖНИЦИ ДАБРА

Српски Православни вјерници из Штутгарта, Немачка	280 ДМ
Ц.О. Вишеград	100 ДМ
„Тихи глас“, Станко Пантовић, Ариље	50 ДМ
Ђорђе Стефановић, Ариље	50 ДМ
Славенко Микавица, Бијело Брдо	100 дин
За покој душе Раденка Раца Аранитовића, Драгомир Драган Ровчанин из Пљеваља	50 дин
„Министарство омладине и спорта“	
Милош Срејовић, Београд.	1000 дин

IN MEMORIAM

Гроздмир (Гојка) Лончаревић

рођен 1975., из Рудог
погинуо 24. 2. 1993.
Кукавице код Рогатице

IN MEMORIAM

Гвозден (Веља) Сикирић

рођен 1950., из Јабланице
погинуо 5. 9. 1992.
Дринско

На насловној страни: Храм Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду

МОЈ ТАТА ЈЕ У РАЈУ

... Отац Богдан ми је рекао да Бог све људе воли. Знам да је то тако али ми ништа није јасно. Када се молим након молитве ту у мојим грудима осјећам неку фини топлоту и то ми је најљепши тренутак у дану, али зашто ја немам оца, а нас је троје ја и моје двије сестре...

... Гледам их Рада, Младенка и Николина опет су дошле да прислуже свјеће своме тати. Не могу да им приђем, немам храбрости. Опет ће очекивати да их утјешим неком причом. А ја, опет ћу се борити са сузама.

Некад и сам сам сувише слаб. Да ли је то овај прошли ратни период учинио, са свима би могао плакати и мене боли душа. И мени срце крвари. Како сам тако слаб. Зашто морам сваку појаву туге и ја отуговати?...

... Та млада лица - наша младост, како је празно без њих. Понекад су тако велики у мојој души тако их осјећам близу као да ће слике са споменика проговорити. Младост наша. Приђох нерадо, ал' осмјех њих три ме тако миловао као да су дио мене. Попричасмо као и обично не много али њихова мала бића као да су са неба сишла. Разлике између њих и анђела скоро да нема. Само им још крилца фале...

... „Оче је ли истина што каже мој деда, да је наш тата главни војвода цара Лазара и да му стоји са десне стране...”

... Осјетих збуњеност, али брзо додадох да сакријем изненађење: „Не само да је са десне стране Св. Цара Лазара него као добар верник, хришћанин, добар тата са вашим молитвама приближио се Христу и њему ће стати са десне стране. Христос ће му дати скоро исти вијенац као и цару Лазару“. Оне ућуташе, затим се погледаше и роди се осмјех на њиховим

лицама. И сам се осјетих јадним поред тих анђела. Како бих волио имати њихову душу. Њихове сјајне окице као да су из онога свјета. Топао поглед са отејајем који милује душу. Сад разумијем Христове ријечи: „Таквих је царство небеско“.

... Оне кренуше, приђоше руци, онако лепршаво, као да су са неба сишле: Рада, Младенка и Николина. Прошапутах: „Благо деди који има такву унучад“. Сина је изгубио, али имати такву унучад. И сам Бог се наслађује љепотом њихових душа...

... Отац Богдан нам је причао да Бог има Рај, своје златно и мирисно Царство, и да је наш тата тамо. Када сам била на служби у недељу чула сам када је рекао да Бог свима даје све што са вјером траже. Ја ћу молити Богу да и нама и деди, и оцу Богдану, да Рај, јер он је понекад јако тужан. А тако ми његов сусрет донесе срећу...

J. J. G.

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калистрат (Бобушић)

Технички уредник:
Јеромонах Јован (Гардовић)

Редакција:
протонам. Богдан Станишић,
протонам. Рајко Цветковић,
протонам. Милосав Видаковић,
протонам. Момир Васиљевић,
Миомир Боровић, Миљан Попић
Саша Савовић (фото)

Сарадници:
Жељко Радовић, Теодора Пајић,
Ратко Боловић, Дејан Пузовић,
Слободанка Арамбашић

*Уредништво
и администрација:*
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
Манастир Добрун
31243 Мокра Гора

Телефон:
(073) 612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
1500 примерака

Штампа:
**Штампарија „Мићо Соколовић“
Рођајница**

Компјутерска припрема:

Решењем Министарства информација Републике Српске, број 01-280/96 од 12.7.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.

Спонзор Билтена:

Финансијска полиција, Пале